

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ: Θαῖς (μυθιστόρημα· μετάφρ. Ν. Ἐπισκοποπούλου).

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΜΑΡΤΖΩΚΗ: Οὐράνιοι Γάμοι — Ἡ Πάλη (ποιήματα).

Ο. NEUSCHOTZ: Ἡ Ρουμανικὴ ποίησις (μετάφρασις Χ. Θ. Δ.).

ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΥ: Ἀνδρέας Λασκαράτος (τέλος).

ΚΩΝΣΤ. Π. ΚΑΒΑΦΗ: Che fece... il gran rifiuto (ποίημα).

Α. ΜΩΡΑΪΤΙΔΗ: Ἀγιορείτικη πανήγυρις.

Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΥ: Αἱ ἀθηναϊκαὶ καλλοναὶ τῆς παρελθούσης γενεᾶς (τέλος).

Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: Ἐνα βοννὸ στίχοι.

ΑΓΑΘΩΝΟΣ ΦΙΛΗ: Τὸ κόσμημα ἐν Γαλλίᾳ.

Τὸ Δεκαπενθήμερον.

Γράμματα — Τέχνη — Ἐπιστήμη.

ΕΙΚΟΝΕΣ

ΔΑΝΤΕ ΓΑΒΡΙΗΛ ΡΟΣΕΤΤΗ: Beata Beatrix.

Ν. ΓΥΖΗ: Ἀγὼν πτήσεως τῶν πνευμάτων τῆς τέχνης.

Αἱ Καρεαί.

Ἀνθὴ Κριεζή.

Μαρία Κριεζή.

Κα Σταμπολοπούλου.

Βαρωνίς Σότεμβεργ.

Βαρωνίς Ποῦσβαλδ.

ΑΘΗΝΑΙ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ: 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Ἀφιερωμένον εἰς τὴν Α. Υ. τὸν βασιλόπαιδα Νικόλαον

ΑΘΗΝΑΙ, 18, ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ: ΚΙΜΩΝ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΣ

ΤΙΜΗΜΑ ΕΓΓΡΑΦΗΣ

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος	δρ. 25.	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ δι' ἐν ἔτος	φρ. 25.
δι' ἑξ μῆνας	13.	δι' ἑξ μῆνας	13.

— Πᾶσα αἰτησις πρὸς ἐγγραφὴν συνοδεύεται ἀπαραιτήτως ὑπὸ τοῦ ἀντιτίμου εἰς τραπεζ. ἢ ταχ. ἐπιταγὴν, ἢ τραπεζ. γραμμάτια, ἐντὸς συστημένης ἐπιστολῆς διευθυνομένης:

πρὸς τὸν κ.

ΚΙΜΩΝΑ ΜΙΧΑΗΛΙΔΗΝ

Διευθυντὴν τῶν «Παναθηναίων», ὁδὸς Φιλελλήνων 18, Ἀθήνας,

ἢ πρὸς τὴν

ΤΡΑΠΕΖΑΝ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

Ὁδὸς Ἀριστείδου 11Α-11Β, Ἀθήνας.

- Τὰ χειρόγραφα δημοσιεύμενα ἢ μὴ δὲν ἐπιστρέφονται.
- Ἐκάστος τόμος τῶν «Παναθηναίων» ἀποτελεῖται ἐκ 12 τευχῶν.
- Αἱ ἐγγραφαὶ λογίζονται ἀρχόμεναι ἀπὸ 15 Ὀκτωβρίου ἢ 15 Ἀπριλίου.
- Ἐν τευχὸς ἀποστέλλεται δωρεὰν πρὸς πάντα αἰτοῦντα τοῦτο παρὰ τῆς Διευθύνσεως.
- Ἀγγέλλεται πᾶν νέον βιβλίον, τοῦ ὁποίου ἀποστέλλονται εἰς τὸ γραφεῖον δύο ἀντίτυπα.
- Τὰ «Παναθήναια» δημοσιεύουν εἰδοποιήσεις εἰς τὸ ἐξώφυλλον καὶ εἰς πρόσθετα χρωματιστὰ φύλλα.

Προσεχῶς

Εἰς τὰ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΩΝ «ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΩΝ»,

ΕΚΘΕΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΤΗΣ ΖΩΓΡΑΦΟΥ

Δ^{ΔΟΣ} ΘΑΛΕΙΑΣ ΦΛΩΡΑ

ΓΕΝΙΚΟΣ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΣ τῶν «Παναθηναίων», εἰς δὴν τὴν Ρωσίαν δ κ. Ἀναστάσιος Μάλτος,
Ὁδησός Alexandrowski Prospect № 3.

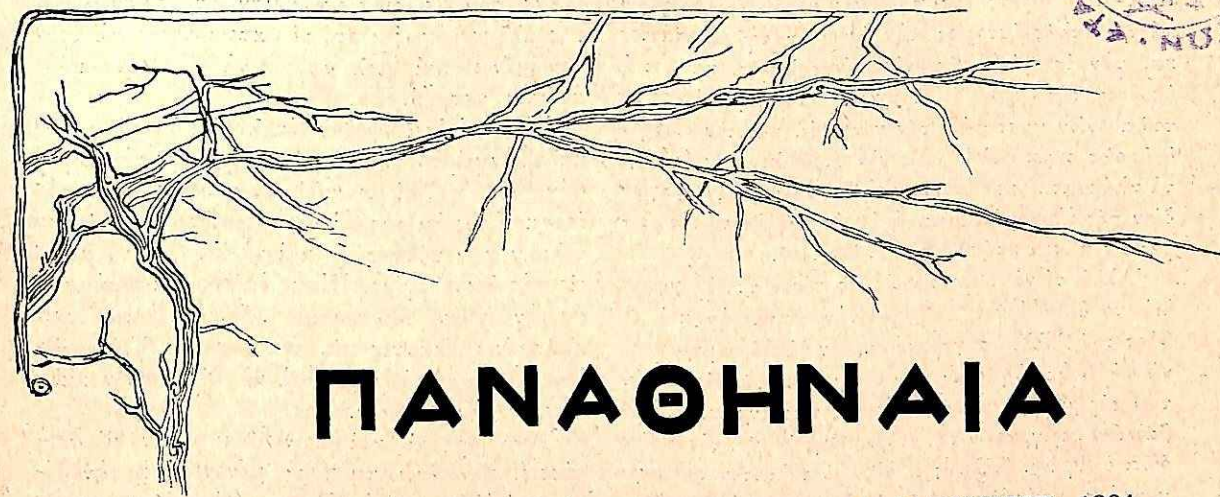
Ἐν Ἀθήναις Τυπογραφεῖον «Ἑστία» Κ. Μάιωνερ καὶ Ν. Καργαδούρη — 2993.

ΕΡΓΟΝ ΑΑΝΤΕ ΓΑΒΡΙΗΛΑ ΡΟΖΕΤΗ

BEATA BEATRIX

ΠΑΝΑΘΗΝΑΙΑ

31 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1901

Θ Α Ϊ Σ

Μυθιστόρημα ΑΝΑΤΟΛ ΦΡΑΝΣ. — Μετάφρασις Ν. ΕΠΙΣΚΟΠΟΠΟΥΛΟΥ.

Πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ὅταν ἐξητήθη ἀπὸ μίαν γαλλικὴν ἐφημερίδα ἡ γνώμη τῶν Γάλλων συγγραφέων καὶ ποιητῶν πρὸς ἀνακρίρυσιν ἑνὸς πρίγκιπος τῶν γαλλικῶν γραμμάτων, σχεδὸν παμψηφεί ὑπὸ ὅλων, ἄνευ δισταγμῶν πολλῶν, ὑπεδείχθη καὶ ἐχρίσθη ὁ Ἀνατόλ Φράνς. Πρὸ πολλοῦ ἄλλως τε καὶ τοῦ ὁ Λεμαίτρ τὸν εἶχεν ἀνακηρύξει μάγον τῆς γαλλικῆς φιλολογίας, *magicien des lettres françaises*, καὶ ὁ τίτλος αὐτός, μολονότι ὀλιγώτερον πορφυροῦς ἀπὸ τὸν πρῶτον, ὑποθέτομεν ὅτι ἐμπρέπει καὶ περισσότερον εἰς τὸν συγγραφέα τῆς *Θαΐδος*.

Δὲν ἔχομεν νὰ καθορίσωμεν εἰς τοὺς ἀναγνώστας τῶν «Παναθηναίων» τὸ τάλαντον τοῦ Φράνς, ἀφοῦ ἡ μετάφρασις τοῦ πανθομολογουμένου ἀριστουργήματός του — πρώτη μετάφρασις ἐκτεταμένου τοῦ ἔργου εἰς τὴν ἑλληνικὴν, — ἔρχεται νὰ γνωρίσῃ καὶ νὰ παρουσιάσῃ ὁλόκληρον τὸν Γάλλον ἀριστοτέχνην εἰς τὰ ἑλληνικὸν δημόσιον.

Τὴν φράσιν αὐτὴν, τὴν ὁποίαν προφέρομεν ἀρχομενοὶ τοῦ μυθιστορήματος, — τὴν προσωνυμίαν τοῦ μάγου, — θὰ τὴν προφέρῃ, ἐλπίζομεν, κάθε ἀναγνώστης μετὰ τὴν τελευταίαν τοῦ ἔργου γραμμὴν.

Περισσότερον παρὰ εἰς κάθε τοῦ ἔργου, τφόντι, εἰς τὴν *Θαΐδα* ὁ Φράνς ἐσκόρπισε μὲ ἀφειδίαν ὅλα τὰ δῶρα τῆς φιλοσοφίας του, ὅλα τὰ δῶρα τῆς εἰρωνείας, ὅλα τὰ δῶρα τοῦ κωμικοῦ καὶ μολαταῦτα μελαγχολικωτάτου φακοῦ, μὲ τὸν ὅποιον βλέπει τὰς διηγετικὰς τραγωδίας καὶ τὰς διηγετικὰς κωμωδίας, τὰς ὁποίας ἡ φύσις καὶ τὸ μοιραῖον ἀενάως παίζουν μαζί μας. Καὶ κατὰ εὐτυχίαν συμπτῶσιν ἐπίσης, ὅλη ἡ ψυχὴ ἡ ἑλληνικὴ, τὴν ὁποίαν ἐλάτρευσε ἰδιαίτερος ὁ Φράνς, — καὶ τὴν ὁποίαν εἰς τοὺς *Κορινθιακοὺς Γάμους* διὰ πρώτην φοράν ἐξύμνησεν, ὅλος ὁ χρυσοῦς εἰδωλολατρισμός, τοῦ ὁποίου ὁ συγγραφεὺς εἶνε τέκνον, ὅλη ἡ θρησκεία τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ζωῆς, καὶ ἡ ὑπεροχὴ τῶν μαρμαρίνων θεῶν τῆς πατρίδος μας, — ἀντιτιθέμενα πρὸς τὴν ἀσχημίαν, τὴν στεῖρωσιν καὶ τὴν ἀδυναμίαν τοῦ ἀσχητισμοῦ τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων, — ἀναλάμπουν εἰς τὰς σελίδας τῆς *Θαΐδος*, ἡ ὁποία εἶνε τὸ κατ' ἐξοχὴν ἑλληνοποιτισμένον βιβλίον τοῦ Φράνς.

Καὶ θὰ ἰδῇτε εἰς τὴν ἱστορίαν αὐτὴν ἑνὸς μοναχοῦ, προσπαθοῦντος νὰ σαγηνεύσῃ εἰς τὴν θρησκείαν μίαν ἀμαρτωλὴν καὶ αὐτοσαγηνευομένου εἰς τὴν ἀμαρ-

τίαν, ὅτι ὁ Φράνς ἔχει τὸ δῶρον νὰ ἐκτυλίσῃ γύρω πάσης ἀπλῆς ἱστορίας τὴν ἱστορίαν τοῦ σύμπαντος καὶ τὴν ἱστορίαν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, καὶ ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῆς Θαῖδος διεκτραγωδεῖ ἀκόμη τὴν ἱστορίαν τοῦ αἰωνίου μυστηρίου τῆς γυναικός, καὶ τὸν οἶστρον ὁ ὁποῖος συμπαρασύρει εἰς τὸν στρόβιλον τῆς ἀγάπης τὰ πλάσματα, καὶ ὅτι συμβολίζει ἀκόμη τὴν τραγωδίαν τῆς ἀδυναμίας μας, ἡ ὁποία μᾶς δένει τὰς χεῖρας εἰς πᾶσαν πτῆσιν πρὸς τὸ ἰδανικόν.

Ἀλλὰ τί νὰ εἴπῃ κανεὶς εἰς τόσον στενὸν χώρον διὰ τὸ ὅλον ἔργον καὶ διὰ τὴν ποιητικὴν καὶ τὸ ὕψος τοῦ Γάλλου συγγραφέως. Δὲν θὰ ἡδυνάμην ποτὲ νὰ δώσω ἀκριβῆ ἰδέαν τῶν εὐρημάτων τῆς εἰρωνείας, τῶν εὐρημάτων τῆς φιλοσοφικῆς παρατηρήσεως, τῶν βαθειῶν περιγραφῶν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς, τὰς ὁποίας δίδει ὁ Φράνς. Ἀλλως τε ὅλον τὸ τάλαντον τοῦ συγγραφέως συνίσταται εἰς μίαν λεπτότητα αἰθεριώδη, τὴν ὁποίαν πᾶσα κριτικὴ ταρασσεῖ καὶ καταστρέφει. Συμβαίνει μὲ τὸ τάλαντον τοῦ Φράνς, τὸ ἔλεγα κάπου, ὅ,τι συμβαίνει καὶ μὲ τὴν ἱριδόκονιν τῶν χρυσαστῶν, ὅ,τι συμβαίνει μὲ ὅλα τὰ πράγματα τὰ φευγαλέα, μὲ ὅλα τὰ πράγματα τὰ ἐξαρτώμενα ἀπὸ πολυπλόκους συνδυασμούς χρωμάτων, ὅ,τι συμβαίνει μὲ τὰς πολυσυνθέτους ἀποχρώσεις τῶν ἀνθέων καὶ τοὺς πολυσυνθέτους ἥχους τῶν δασῶν, διὰ τὰ ὁποῖα νομίζει κανεὶς ὅτι ἡ φύσις ἐξαντλεῖ τοὺς συνδυασμούς ὅλους καὶ τὴν καλαισθησίαν τῆς, βάζει ὅλα τῆς τὰ δυνατά, καταναλίσκει ὅλην τῆς τὴν συνθετικὴν δύναμιν, ὅπως προσεγγίσει εἰς τὸ ὑπερφυσικόν.

Τὰ βιβλία τῶν τοῦ Ἀνατόλ Φράνς καὶ περισσώτερον ὅλων τῶν Θαῖδα τὴν αἰσθανόμεθα μᾶλλον ὡς ναρκωτικὸν ἡδύ, ὡς ἄγνωστον ἄρωμα, ὡς μακρινὴν δύναμιν, τῆς ὁποίας τὰ χρώματα φευγαλέα, ἀερῶδη—ὅλα εἰς ἀποχρώσεις καὶ εἰς λεπτότητα, ὅλα εἰς ἀντανάσεις καὶ σκιάς, διαφεύγουν χρωστικὰ καὶ γραφικὰ καὶ εἶνε μολαταῦτα ὑπέροχα καὶ εἶνε μεθυστικά καὶ εἶνε ἀλησμόνητα.

Ἡ Θαῖς ἄλλως τε μὲ ἑλληνικὸν ἔνδυμα, τὸ ὁποῖον προσεπάθησα νὰ καταστήσω ὅσον τὸ δυνατόν ὁμοίωτον καὶ πιστότερον μὲ τὸ γαλλικὸν ἀμίμητον ἔνδυμά της, εἶνε ἐδῶ ὅπως σὺς δώσῃ πλήρη ἰδέαν τοῦ Ἀνατόλ Φράνς.

N. ΕΠ.

Α'

Ο Λ Ω Τ Ο Σ

Εκεῖνον τὸν καιρὸν ἡ ἔρημος ἦτο γεμάτη ἀπὸ ἀσκητῶν. Ἀπειράριθμοι καλύβαι, κτισμέναι μὲ κλαδιὰ καὶ μὲ χῶμα ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀναχωρητῶν, εὕρισκοντο ἐσπαρμέναι εἰς τὰς δύο

ὄχθας τοῦ Νείλου εἰς κάποιαν ἀπόστασιν ἢ μίαν τῆς ἄλλης οὕτως ὥστε οἱ κατοικοῦντες νὰ ζοῦν μονωμένοι καὶ μολαταῦτα νὰ βοηθοῦνται ἐν ἀνάγκῃ μεταξὺ τῶν.

Ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὑψοῦντο ἐκκλησίαι ὑπεράνω τῶν καλυβῶν μὲ τὸ σῆμα τοῦ σταυροῦ εἰς τὴν κορυφὴν τῶν, καὶ οἱ μοναχοὶ ἐσυνάζοντο ἐκεῖ τὰς ἐορτασίμους ἡμέρας διὰ νὰ παρευρίσκωνται εἰς τὴν τέλεσιν τῶν μυστηρίων καὶ νὰ λαμβάνουν μέρος εἰς τὰς λειτουργίας. Ἦσαν ἐπίσης καὶ οἰκήματα εἰς τὴν ὄχθην τοῦ ποταμοῦ, ὅπου οἱ κοινοῦνται, κλεισμένοι ἕκαστος εἰς ἓνα στενὸν κελλίον, δὲν ἐσυνάζοντο παρὰ μόνον διὰ νὰ αἰσθανθοῦν καλύτερον τὴν μόνωσιν.

Ἀναχωρηταὶ καὶ κοινοῦνται ἔζων μὲ στερήσεις, δὲν ἔτρωγον παρὰ μόνον μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἡλίου καὶ ἐγεύοντο ἀντὶ πάσης τροφῆς τὸν ἄρτον τῶν μὲ ὀλίγον ἄλας καὶ ὀλίγας ρίζας ὑσώπου. Τινὲς ἐξ αὐτῶν ἐβυθίζοντο εἰς τὴν ἄμμον καὶ ἐξέλεγον ὡς καταφύγιον σπήλαιον ἢ τάφον καὶ διήρχοντο ζῶν ἀκόμη παραδοξοτέραν.

Ὅλοι ἔζων ἐν ἀποχῇ. Ἐφερον τὸ ράσον καὶ τὴν καλύπτραν, ἐκοιμῶντο ἐπὶ τοῦ ξηροῦ χώματος μετὰ μακρὰς ἀϋπνίας, προσηύχοντο, ἐψάλλαν καὶ ἐξετέλουν, οὕτως εἰπεῖν, καθημερινῶς ἀριστουργήματα μετανοίας. Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ προπατορικὸν ἁμάρτημα, ἠρνοῦντο εἰς τὸ σῶμά των ὅχι μόνον τὴν ἡδονὴν καὶ τὴν ἱκανοποίησιν ἀλλὰ καὶ τὴν καθαριότητα ἀκόμη ἐκείνην, ἡ ὁποία κατὰ τὰς ἰδέας τῆς ἐποχῆς ἐθεωρεῖτο ἀπαραίτητος. Ἐθεώρουν ὅτι αἱ ἀσθένειαι τοῦ σώματός μας θεραπεύουν τὰς ψυχὰς μας, καὶ ὅτι ἡ σὰρξ δὲν δύναται νὰ στολισθῇ ἐνδοξότερα κόσμήματα ἀπὸ τὰ ἔλκη καὶ τὰς πληγὰς.

Καὶ οὕτως ἐπραγματοποιεῖτο τὸ ρῆμα τῶν προφητῶν, οἱ ὁποῖοι εἶπον: «Ἡ ἔρημος δι' ἀνθρώπων καλυφθήσεται». Ἀγγελοὶ ὅμοιοι μὲ νεανίας ἤρχοντο ὡς ταξειδιῶται μὲ βακτηρίαν εἰς τὰς χεῖρας διὰ νὰ ἐπισκεφθοῦν τοὺς ἐρημίτας, ἐνῶ καὶ δαίμονες, μεταμορφούμενοι εἰς ζῶα ἢ αἰθίопας, ἐπλανῶντο γύρω τῶν ἐρημιτῶν προσπαθοῦντες νὰ τοὺς ἐμβάλουν εἰς πειρασμόν. Ὅταν τὸ πρῶτον οἱ ἐρημίται ἐπήγαιναν νὰ γεμίσουν τὰς ὑδρίας των εἰς τὴν πηγὴν, ἔβλεπαν βήματα σατύρων καὶ κενταύρων ἀποτυπωμένα εἰς τὴν ἄμμον.

Θεωρουμένη ὑπὸ τὴν ἀληθῆ καὶ πνευματικὴν αὐτῆς ὄψιν, ἡ Θηβαῖς ἦτο ἐν πεδίον μάχης, ὅπου εἰς πᾶσαν ὥραν τῆς ἡμέρας καὶ πρὸ πάντων τῆς νυκτὸς διεξήγαγον ἓνα θαυμάσιον πόλεμον ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ κόλασις.

Οἱ ἀσκηταὶ μανιωδῶς προσβαλλόμενοι ἀπὸ

λεγεῶνας κολασμένων ὑπερησπίζοντο μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ καὶ τῶν Ἀγγέλων διὰ νηστειῶν, μετανοίας καὶ καταπονήσεων. Κάποτε ὁ σκώληξ τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμιῶν τόσον σκληρῶς τοὺς κατέτρωγεν, ὥστε ὠρύνοντο ἀπὸ τὸν πόνον καὶ οἱ κλαυθμοὶ τῶν ἀπῆντων ὑπὸ τὸν κατάστερον οὐρανὸν εἰς τὰ μισοῦσιμα τῶν πεινασμένων ὑαινῶν. Τότε ἀκριβῶς οἱ δαίμονες παρουσιάζοντο εἰς αὐτοὺς προσλαμβάνοντες μορφὰς γοητευτικὰς. Διότι μολοντί οἱ δαίμονες εἶναι ἐκ φύσεως δυσειδεῖς, ἐνδύονται μολαταῦτα κάποτε φαινομενικὴν καλλονὴν, ἡ ὁποία μᾶς ἐμποδίζει νὰ τοὺς διακρίνωμεν. Οἱ ἀσκηταὶ τῆς Θηβαίδος μὲ τρόπον ἐβλεπον εἰς τὰ καλλία τῶν εἰκόνας ἡδονῆς, ἀγνώστους καὶ εἰς αὐτοὺς ἀκόμη τοὺς διεφθαρμένους τοῦ αἵματος, ἀλλ' ἐπειδὴ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ τοὺς ἐφύλαττε, δὲν ὑπέκυπτον εἰς τὸν πειρασμόν καὶ τὰ ἀκάθαρτα πνεύματα ἀναλαμβάνοντα τὴν πραγματικὴν τῶν μορφῶν ἔφευγον κατησχυμμένα καὶ μανιωδῶς εἰς τὴν πρώτην λάμψιν τῆς αὐγῆς.

Οἱ γρηαιότεροι τῆς ἐρήμου ἐξέτεινον τὴν κυριαρχίαν των ἐπὶ τῶν ἁμαρτωλῶν καὶ τῶν ἀσεβῶν. Ἡ ἀγαθότης των κάποτε ἦτο φοβερά. Εἶχον κληρονομήσει ἀπὸ τοὺς ἀποστόλους τὴν δύναμιν νὰ τιμωροῦν τοὺς ὑβριστὰς τοῦ ἀληθοῦς Θεοῦ, καὶ τίποτε δὲν ἡδύνατο νὰ σώσῃ ἐκείνους τοὺς ὁποίους κατεδίκαζον. Διηγούντο μὲ τρόπον εἰς τὰς πόλεις, μέχρις Ἀλεξανδρείας, ὅτι ἡ γῆ ἠνοίγετο καὶ κατεβρόχιζε τοὺς πονηροὺς, τοὺς ὁποίους ἐκτύπων μὲ τὴν ράβδον των οἱ μοναχοί. Διὰ τοῦτο τοὺς ἐφοβοῦντο πολὺ οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι διῆγον κακὴν ζῶν καὶ πρὸ πάντων οἱ μῆμοι, οἱ ἡθοποιοί, οἱ ἔγγαμοι ἱερεῖς καὶ αἱ ἐταῖραι.

Καὶ ἦτο τοιαύτη ἡ ἀρετὴ τῶν εὐσεβῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, ὥστε ὑπέτασσε καὶ αὐτὰ τὰ ἄγρια θηρία. Ὅταν ἓνας ἐρημίτης ἐπρόκειτο νὰ ἀποθάνῃ, ἓνας λέων ἤρχετο νὰ σκάψῃ λάκκον μὲ τοὺς δυνάμεις του· ὁ δὲ ἅγιος ἄνθρωπος διαγινώσκων τότε ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἐκάλει πλῆσιόν του, ἐπήγαινε καὶ ἐφίλει εἰς τὴν παρεῖαν τοὺς ἀδελφοὺς ὅλους. Ἐπειτα κατεκλίνετο εὐθύμως διὰ νὰ κοιμηθῇ ἐν Κυρίῳ.

Ἀπὸ τὸν καιρὸν λοιπὸν ὅπου ὁ Ἀντώνιος ὑπερεκατοντούτης εἶχεν ἀποχωρήσει εἰς τὸ Κολζίνον ὅρος μὲ τοὺς ἀγαπητοὺς του μαθητὰς Μακάριον καὶ Ἀνάθαν, δὲν ὑπῆρχεν εἰς τὴν Θηβαίδα ὅλην μοναχὸς ὀνομαστότερος ἀπὸ τὸν Παφνούτιον, ἱερέα τῆς Ἀντινόης. Βεβαίως ὁ Ἐφραίμ καὶ ὁ Σεραπίων διψοῦν περισσότερους μοναχοὺς καὶ διηύθυνον ἐξαιρετικῶς τὰ μοναστή-

ριά των. Ἀλλ' ὁ Παφνούτιος ὑπεβάλλετο εἰς τὰς αὐστηροτέρας νηστείας καὶ πολλάκις ἔμενεν ἐπὶ τριήμερον ἄσιτος· ἐφόρει πηλήκιον ἐν τριχὺς ἀδροτάτης, ἐμαστίγωνεν ἑαυτὸν πρῶτον καὶ ἐσπέρας καὶ ἔμενε πολλάκις χαμαὶ μὲ τὸ μέτωπον ἐπάνω εἰς τὸ χῶμα. Οἱ εἰκοσιτέσσαρες μαθηταὶ του, κτίσαντες τὰς καλύβας των πλῆσιόν τῆς ἰδικῆς του, ἐμιμοῦντο τὰς στερήσεις του. Τοὺς ἡγάπα τρυφερῶς ἐν Κυρίῳ καὶ τοὺς προσεκάλει διηνηκῶς εἰς μετάνοιαν. Μεταξὺ αὐτῶν διεκρίνετο ὁ διάκονος Φλάβιος, ὅστις ἐγίνωσκε τὰς γραφὰς καὶ ὠμίλει μὲ δεξιότητα. Ἀλλ' ὁ θαυμασιώτερος μαθητὴς τοῦ Παφνουτίου ἦτο νεαρὸς χωρικός ὀνομαζόμενος Παῦλος καὶ ἐπιλεγόμενος ὁ Ἀπλοῦς ἐνεκα τῆς ἀπείρου του ἀφειλείας. Οἱ ἄνθρωποι τὸν περιεγέλων διὰ τὴν ἀφρότητά του, ἀλλ' ὁ Θεὸς τὸν ἠνύοι ἀποστέλλων εἰς αὐτὸν ὀπτασίας καὶ χαρίζων εἰς αὐτὸν τὸ δῶρον τῆς προφητείας.

Ὁ Παφνούτιος ἠγάθει τὰς ὥρας του διδάσκων τοὺς μαθητὰς του καὶ ἀσκητεύον. Πολλάκις ὡσαύτως ἐμελέτα τὰ ἱερὰ βιβλία καὶ ἐζήτην νὰ εὕρῃ ἀλληγορίας. Διὰ τοῦτο, νέος ἀκόμη, ἦτο πλήρης προτερημάτων καὶ οἱ διάβολοι, οἱ ὁποῖοι προσέβαλλον τόσον βιαίως τοὺς καλοὺς μοναχοὺς, δὲν ἐτόλμων νὰ τὸν πλησιάσουν. Τὴν νύκτα ὑπὸ τὸ φέγγος τῆς σελήνης ἐπτά μικροὶ θῶες ἐκάθηντο πρὸ τῆς καλύβης του ἀκίνητοι ἐπὶ τῶν ὀπισθίων των, σιωπηλοὶ, τείνοντες τὸ οὖς. Καὶ πιστεύουν ὅτι ἦσαν ἐπτά δαίμονες, τοὺς ὁποίους ἀνεχαίτιζε πρὸ τῆς θύρας μὲ τὴν δύναμιν τῆς ἀρετῆς του.

Ὁ Παφνούτιος ἐγεννήθη εἰς Ἀλεξανδρείαν καὶ οἱ γονεῖς του, οἱ ὁποῖοι ἦσαν εὐγενεῖς, τοῦ εἶχον ἐκμάθει τὴν σοφίαν τῶν ἐιδωλολατρῶν. Εἶχε μάλιστα τόσον θαμβωθῇ ἀπὸ τὰ ψεύδη τῶν ποιητῶν καὶ τοιαύτη ἦτο κατὰ τὴν νεότητά του ἡ πλάνη τοῦ πνεύματός του, ὥστε ἐνόμιζεν ὅτι τὸ ἀνθρώπινον γένος εἶχε πνιγῇ ὑπὸ τὰ ὕδατα τοῦ κατακλυσμοῦ εἰς τοὺς χρόνους τοῦ Δευκαλίωνος καὶ συνεζήτει μὲ τοὺς συμπαθητὰς του διὰ τὴν φύσιν, τὰς ιδιότητας καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ὑπαρξίν τοῦ Θεοῦ. Ἐξ ἑκείνου ἐν τῇ ἀπωλείᾳ ὅπως οἱ ἔθνη, καὶ ἐνθυμεῖτο τώρα τοὺς χρόνους αὐτοὺς μὲ κατασχύνῃ καὶ πρὸς τιμωρίαν του.

—Ὅλον αὐτὸν τὸν καιρὸν, ἐσυνήθιζε νὰ λέγῃ εἰς τοὺς ἀδελφοὺς του, ἔβραζα εἰς τὴν κάμινον τῆς ψευδοῦς εὐφροσύνης.

Μὲ τοῦτο ἐσήμαινεν ὅτι ἔτρωγε κρέατα ἐπιτηδείως παρεσκευασμένα καὶ ὅτι ἐσυνήθιζεν εἰς τὰ δημόσια λουτρά. Τῶν τοῦ μέχρι τοῦ εἰκοστοῦ ἔτους διήγαγε καὶ αὐτὸς τὴν ζῶν ἐκείνην τοῦ αἵωνός του, τὴν ὁποίαν θὰ ἦτο καλλίτερον νὰ ὀνομάσῃ

Ἐσκέφθη κανὲν φάρμακον, τὸ ὅποιον νὰ ἐφαρμόζεται εἰς τὸ μέγα αὐτὸ κακόν ;

— Ἀδελφε Παλαίμων, θὰ ὑπάγω νὰ εὔρω τὴν γυναῖκα αὐτὴν εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν καὶ μετὰ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ θὰ τὴν φέρω εἰς τὴν εὐθείαν ὁδόν. Αὐτὸ εἶνε τὸ σχέδιόν μου. Τὸ ἐπιδοκιμάζεις, ἀδελφέ μου ;

— Εἶμαι ἓνας δυστυχὴς ἀμαρτωλός, ἀδελφε Παφνούτιε. Ἀλλ' ὁ πατήρ μας Ἀντώνιος ἐσυνήθισε νὰ λέγῃ: «Μὴ σπεύδῃς ποτὲ νὰ ἐξέλθῃς ἀπὸ οἶον δῆποτε μέρος καὶ ἂν εὐρίσκεισαι ὅπως μεταβῇς ἀλλαχοῦ».

— Ἀνακαλύπτεις τίποτε πονηρὸν εἰς τὸ σχέδιόν, τὸ ὅποιον συνέλαβας, ἀδελφε Παλαίμων. ;

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ φυλάξῃ, γλυκύτατε Παφνούτιε, ἀπὸ τὸ νὰ ὑποπτεύσω τὰς διαθέσεις τοῦ ἀδελφοῦ μου. Ἀλλ' ὁ πατήρ μας Ἀντώνιος ἔλεγεν ἀκόμη: «Οἱ ἰχθύες οἱ ὅποιοι ἐξέρχονται εἰς μέρος ξηρὸν εὐρίσκουν τὸν θάνατον». Τὸ αὐτὸ συμβαίνει καὶ μετὰ τοὺς μοναχοὺς, οἱ ὅποιοι ἐξέρχονται ἐξω τῶν κελλίων των καὶ ἀναμειγνύονται μετὰ τοὺς ἀνθρώπους τῆς ἐποχῆς των ἀπομακρυνόμενοι τῆς καλῆς ὁδοῦ.

Εἰπὼν ταῦτα ὁ γηραιὸς Παλαίμων ἐβύθισε διὰ τοῦ ποδὸς εἰς τὸ χῶμα τὸ πτύον του καὶ ἤρχισε νὰ σκάπτῃ ζωηρῶς τὸ ἔδαφος περὶ μιᾶς συκῆς φορτωμένης καρπύων. Καὶ ἐνῶ ἔσκαπτε, μία ἀντιλόπη πηδήσασα, ἐν μέσῳ θορύβου τῶν φύλλων, τὸν φράκτην, ὁ ὅποιος περιέκλειε τὸν κῆπον, ἐσταμάτησεν ἐκπληκτός, ἀνήσυχος, μετὰ τὴν κινήμην φρίσσουσαν, ἔπειτα δὲ ἐπλησίασε μετὰ δύο ἀνασκιρτήματα τὸν γέροντα καὶ ἀκούμβησε τὴν λεπτὴν τῆς κεφαλῆς εἰς τὸ στῆθος τοῦ φίλου τῆς.

— Εὐλογητὸς ὁ Θεὸς ἐν τῇ δορκάδι τῆς ἐρήμου, εἶπεν ὁ Παλαίμων, καὶ εἰσελθὼν εἰς τὴν καλύβην του ἀκολουθούμενος ἀπὸ τὸ ἐλαφρὸν ζῶον, ἔφερε τεμάχιον μέλανος ἄρτου, τὸν ὅποιον ἡ ἀντιλόπη ἔφαγεν εἰς τὸ κοῖλον τῆς χειρὸς του.

Ὁ Παφνούτιος ἔμεινεν ἐπὶ πολὺ σκεπτικὸς μετὰ τὸ βλέμμα προσηλωμένον ἐπὶ τῶν λίθων τοῦ δρόμου. Ἐπειτα ἐπέστρεψεν ἡσύχως εἰς τὸ κελλίον του, συλλογιζόμενος ὅσα εἶχεν ἀκούσει πρὸ ὀλίγου. Μεγάλῃ ἐργασίᾳ ἐγένετο εἰς τὸ πνεῦμά του.

— Ὁ μοναχὸς αὐτός, ἐσκέπτετο, μετὰ συμβουλεύει πολὺ ὀρθά. Ἐχει μέσα του τὸ πνεῦμα τῆς συνέσεως. Δὲν τοῦ φαίνεται φρόνιμον τὸ σχέδιόν μου. Ἐν τούτοις θὰ μοῦ ᾔτο σκληρὸν νὰ ἐγκαταλείψω ἐπὶ πλέον τὴν Θαῖδα αὐτὴν εἰς τὸν δαίμονα ὁ ὅποιος τὴν κατέχει. Ὁ Θεὸς ἂς μὲ φωτίξῃ καὶ ἂς μὲ ὁδηγῇ.

Ἐπιστρέφων εἶδε καθ' ὁδὸν ἓνα πτηνόν, συλληφθὲν εἰς πλεκτάνην τὴν ὁποίαν κάποιος κυνηγὸς εἶχε τοποθετήσει ἐπὶ τῆς ἄμμου, καὶ ἠννόησεν ὅτι ἦτο θῆλυ, διότι ὁ ἄρρην ἱπτάμενος πλησίον τῆς πλεκτάνης ἔκοπτεν ἐν πρὸς ἐν τὰ δικτυωτὰ μετὰ τὸ ράμφος του καὶ προσεπάθει νὰ ἀνοίξῃ ὁπήν, διὰ τῆς ὁποίας νὰ φυγαδευθῇ ἡ σύντροφός του. Ὁ ἄνθρωπος τοῦ Θεοῦ παρετήρει τὸ θέαμα καὶ ἐπειδὴ ἡ δύναμις τῆς ἀγίωσης του τοῦ ἀποκαλύπτει τὴν μυστικὴν αἰτίαν τῶν φαινομένων, ἠννόησεν ὅτι τὸ αἰχμάλωτον πτηνὸν ἦτο ἡ Θαῖς συλληφθεῖσα εἰς τὰ δικτυα τῆς ἀπωλείας καὶ ὅτι ὅπως τὸ πτηνὸν ἔκοπτε τὴν κἀνναβὴν διὰ τοῦ ράμφους, οὕτω καὶ αὐτὸς θὰ διερρήγνυε διὰ ρημάτων παντοδυνάμων τὰ ἀόρατα δεσμά, διὰ τῶν ὁποίων ἡ Θαῖς συνεκρατεῖτο εἰς τὴν ἀμαρτίαν. Ὅθεν καὶ ἐδόξασε τὸν Θεὸν διότι τὸν ἐστερέωνεν εἰς τὴν ἀπόφασίν του. Ἐπειτα ὁμῶς ἰδὼν ὅτι ὁ ἄρρην εἶχε συλληφθῇ καὶ ἐκρατεῖτο εἰς τὴν πλεκτάνην, τὴν ὁποίαν εἶχε διαρρήξῃ, ἐπανέπεσεν εἰς τὴν ἀμφιβολίαν του.

Ὁ Παφνούτιος δὲν ἐκοιμήθη καθ' ὅλην τὴν νύκτα καὶ πρὸ τῆς ἀνατολῆς εἶδε μίαν ὀπτασίαν. Ἡ Θαῖς τοῦ ἐνεφανίσθη καὶ πάλιν. Τὸ πρόσωπόν τῆς δὲν ἐξέφραζεν ἐνόχους ἡδονὰς καὶ δὲν ἦτο κατὰ τὴν συνήθειάν τῆς ἐνδεδυμένη διαφανὴ πέπλον. Ἐνα σουδάριον τὴν ἐκάλυπτεν ὁλόκληρον καὶ τῆς ἐκάλυπτε μάλιστα καὶ μέρος τοῦ προσώπου οὕτως ὥστε ὁ μοναχὸς ἔβλεπε μόνον δύο ὀφθαλμούς, οἱ ὅποιοι ἔχυναν λευκὰ καὶ βαρέα δάκρυα.

Εἰς τὴν θέαν ἐκείνην δὲν ἡδυνήθη νὰ κρατηθῇ καὶ ἔκλαυσε καί, σκεπτόμενος ὅτι ἡ ὀπτασία ἐστέλλετο ἀπὸ τὸν Θεόν, δὲν ἐδίστασε πλέον. Ἠγέρθη, ἔλαβε τὴν ὀζώδη ράβδον, σύμβολον τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐξῆλθε τοῦ κελλίου, τοῦ ὁποίου ἔκλεισεν ἐπιμελῶς τὴν θύραν, ὥστε τὰ ζῶα τὰ διακτώμενα εἰς τὴν ἄμμον καὶ τὰ πτηνὰ τοῦ ἀέρος νὰ μὴ δύνανται νὰ εἰσέλθουν καὶ μολύνωσι τὴν Ἁγίαν Γραφήν, τὴν ὁποίαν ἐφύλαττε παρὰ τὸ προσκεφάλαιόν του, καλέσας δὲ τὸν διάκονον Φλάβιον τοῦ ἐνεπιστεύθη τὴν διοίκησιν τῶν εἰκοσιτριῶν μαθητριῶν του. Ἐπειτα, ἐνδυθεὶς μόνον μακρὸν ῥάσον, ἔλαβε τὴν πρὸς τὸν Νεῖλον ὁδόν, σχεδιάζων νὰ ἀκολουθήσῃ πεζὸς τὴν Λιβυκὴν ὁχθὴν μέχρι τῆς πόλεως τῆς κτισθείσης ὑπὸ τοῦ Μακεδόνα.

Περιεπάτει ἀπὸ τῆς ἀνατολῆς διὰ μέσου τῆς ἄμμου περιφρονῶν τὴν κόπωσιν, τὴν πείναν καὶ τὴν δίψαν. Ὁ ἥλιος εἶχε κατέλθει ἤδη εἰς τὸν ὀρίζοντα, ὅταν εἶδε τὸν φοβερὸν ποταμόν, ὅστις ἐκύλιε τὰ αἰματηρά του ὕδατα μεταξύ βράχων

χρυσῶν καὶ πυρίνων. Ἠκολούθησε τὸ τεῖχος ζητῶν τὸν ἄρτον τοῦ εἰς τὰς θύρας τῶν μεμονωμένων καλυβῶν καὶ δεχόμενος μετὰ φαιδρότητος τὰς ὕβρεις, τὰς ἀρνήσεις καὶ τὰς ἀπειλάς. Δὲν ἐφοβεῖτο οὔτε τοὺς ληστὰς οὔτε τὰ ἄγρια θηρία, ἀλλὰ παρέκαμπτεν ἐπιμελῶς τὰς πόλεις καὶ τὰ χωρία τὰ ὁποία εὕρισκεν εἰς τὸν δρόμον του, φοβούμενος μήπως συναντήσῃ παιδίᾳ παίζοντα πρὸ τῆς οἰκίας τοῦ πατρὸς των ἢ μήπως ἴδῃ πρὸ τῶν φρεάτων γυναῖκας μετὰ κυανοῦς χιτῶνας νὰ ἐναποθέτουν τὰς ὑδρίας των μειδιῶσαι. Τὸ πᾶν ἐνέχει κίνδυνον διὰ τὸν μοναχὸν καὶ κάποτε εἶνε ἐπιφοβὸν δι' αὐτὸν καὶ νὰ ἀναγινώσκη ἀκόμη εἰς τὰς Γραφάς, ὅτι ὁ θεὸς διδάσκαλος μετέβαινεν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν καὶ ἐγευματίζε μετὰ τῶν μαθητῶν του. Αἱ ἀρεταὶ τὰς ὁποίας οἱ ἀσκηταὶ κεντοῦν ἐπὶ τοῦ ὑφάσματος τῆς πίστεως εἶνε τόσον εὐθραυστοὶ ὅσον καὶ θαυμασταί, ἀρκεῖ δὲ κάποτε τὸ φύσημα κομικῆς πνοῆς διὰ νὰ θαμβώσῃ τὰ εὐχάριστα χρώματά των. Διὰ τοῦτο ὁ Παφνούτιος ἀπέφευγε νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς πόλεις φοβούμενος μήπως ἡ καρδιά του ἐμαλᾶσσοιτο εἰς τὴν θέαν τῶν ἀνθρώπων.

Μετὰ ἐξαήμερον πορεῖαν ἔφθασεν εἰς πόλιν ὀνομαζομένην Σιλσιλαίαν. Ὁ ποταμὸς ἐκείθεν ῥεεῖ διὰ στενῆς κοιλάδος, τὴν ὁποίαν περιστοιχίζει διπλῇ σειρά γρανιτωδῶν ὀρέων. Ἐκεῖ, οἱ Αἰγύπτιοι τὸν καιρὸν κατὰ τὸν ὅποιον ἐλάτρευον τοὺς δαίμονας ἐλάτρευον τὰ εἰδωλάτων, καὶ ὁ Παφνούτιος εἶδε γιγαντιαίαν κεφαλὴν σφιγγὸς χαραγμένην ἐπὶ τοῦ βράχου, φοβούμενος δὲ μήπως ἡ μορφὴ ἐκείνη ἐνεῖχε διαβολικὴν τινα δύναμιν, ἔκαμε τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ καὶ ἐπρόφερε τοῦ Ἰησοῦ τὸ ὄνομα. Ἀμέσως μία νυκτερὶς ἐπέταξεν ἀπὸ τοῦ οὐς τῆς σφιγγὸς καὶ ὁ Παφνούτιος ἐνόησεν ὅτι εἶχε διώξῃ τὸ κακὸν πνεῦμα, τὸ ὅποιον πρὸ αἰώνων εὕρισκετο ἐντὸς τῆς μορφῆς ἐκείνης. Τότε ὁ ζῆλος τοῦ ἡῤῥήσε καί, ἀρπάσας χονδρὸν λίθον, τὸν ἔριψε κατὰ πρόσωπον τοῦ εἰδώλου. Τὸ μυστηριώδες πρόσωπον τῆς σφιγγὸς ἐξέφρασε τόσον βαθεῖαν θλίψιν, ὥστε ὁ Παφνούτιος συνεκινήθη. Ἀληθῶς ἡ ἔκφρασις τῆς ὑπερανθρώπου θλίψεως, ἡ ὁποία εὕρισκετο ἀποτυπωμένη εἰς τὴν λιθίνην ἐκείνην μορφὴν, θὰ συνεκίνη καὶ τὸν μᾶλλον ἀναίσθητον τῶν ἀνθρώπων.

Διὰ τοῦτο ὁ Παφνούτιος εἶπεν εἰς τὴν σφίγγα: — Ὡ ζῶν, ὅπως οἱ σάτυροι καὶ οἱ κέν-

ταυροὶ τοὺς ὁποίους εἶδεν ὁ πατήρ μας Ἀντώνιος εἰς τὴν ἔρημον, ὁμολόγησον καὶ σὺ τὴν θεῖαν ὑπόστασιν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ καὶ θὰ σε εὐλογήσω ἐν ὀνόματι τοῦ Πατρὸς, τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Εἶπε καὶ μία ροδόχρους λάμψις ἐξῆλθε τῶν ὀφθαλμῶν τῆς σφιγγὸς καὶ τὰ βαρέα βλέφαρα τοῦ ζώου ἐταράχθησαν καὶ τὰ χεῖλη τοῦ γρανίτου ἤρθωσαν ἐπιπόνως ὡς ἡχὼ τῆς ἀνθρωπίνης φωνῆς τὸ ἅγιον ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ. Διὰ τοῦτο ὁ Παφνούτιος, ὑψῶν τὴν δεξιάν, ὑψόγησε τὴν σφίγγα τῆς Σιλσιλαίας. Μετὰ τοῦτο ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον του καὶ εὐρυθείσης τῆς κοιλάδος, εἶδε τὰ ἐρείπια μεγάλης πόλεως.

Οἱ ναοὶ ὄρθιοι ἀκόμη ἐστηρίζοντο ἐπὶ εἰδώλων, τὰ ὁποία ἐχρησίμευαν ὡς κίονες καὶ μετὰ τὴν ἄδειαν τοῦ Θεοῦ κεφαλὰι γυναικῶν μετέκατα ἀγελάδων προσήλωναν ἐπὶ τοῦ Παφνουτίου μακρὸν βλέμμα, τὸ ὅποιον τὸν ἔκαμνε νὰ ὠχρίξῃ.

Ἐπὶ δεκαεπτὰ ἡμέρας περιεπάτει τοιοῦτοτρόπως μασὼν ἀντὶ πάσης ἄλλης τροφῆς ὀλίγα ὠμά χόρτα καὶ κοιμώμενος τὴν νύκτα εἰς ἀνάκτορα ἡρειπωμένα μεταξὺ τῶν ἀγρίων βάτων καὶ τῶν ποντικῶν τοῦ Φαραῶ, μετὰ τῶν ὁποίων ἤρχοντο καὶ ἀνεστρέφοντο γυναῖκες, τῶν ὁποίων ὁ κορμὸς ἀπέληγεν εἰς οὐρανὸν λεπιώδους ἰχθύος. Ἀλλ' ὁ Παφνούτιος ἐγνώριζεν ὅτι αἱ γυναῖκες αὐταὶ ἤρχοντο ἀπὸ τὴν κόλασιν καὶ τὰς ἐδίωκε κάμνων τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ.

Τὴν δεκάτην ὁγδόην ἡμέραν ἀνακαλύψας μακρὰν παντὸς χωρίου καλύβην ἐκ φύλλων φοίνικος, ἐνταφιασμένην σχεδὸν ὑπὸ τὴν ἄμμον, τὴν ὁποίαν ἔφερε τῆς ἐρήμου ὁ ἀήρ, ἐπλησίασεν ἐλπίζων ὅτι ἡ καλύβη θὰ ἐκατοικεῖτο ἀπὸ εὐσεβῆ τινα ἀναχωρητῆν. Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε θύρα, εἶδεν ἐντὸς τῆς καλύβης μίαν ὑδρίαν, σωρὸν κορμῶν καὶ κράββατον ἐκ ξηρῶν φύλλων.

— Ἐπιπλα ἀσκητοῦ, εἶπε καθ' ἑαυτόν. Συνήθως οἱ ἐρημίται δὲν ἀπομακρύνονται πολὺ τῆς καλύβης των, ὥστε θὰ συναντήσω ταχέως τὸν κατοικοῦντα ἐδῶ. Θέλω νὰ τοῦ δώσω τὸν ἀσπασμὸν τῆς εἰρήνης κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Ἁγίου ἐρημίτου Ἀντωνίου, ὅστις μεταβάς παρὰ τῷ ἀσκητῶντι Παύλῳ, τρεῖς τὸν ἡσπάσθη. Θὰ ὁμιλήσωμεν διὰ τὰ αἰώνια καὶ ἴσως ὁ Κύριος μὲς ἀποστείλῃ διὰ τίνος κόρακος ἓνα ἄρτον, τὸν ὅποιον ὁ ξενίζων θὰ μὲ προσκαλέσῃ ἐντίμως νὰ γευθῇ.

Ἐπεταί συνέχεια.

ΑΠΟ ΤΑ ΠΑΝΟΥΡΑΝΙΑ

ΟΥΡΑΝΙΟΙ ΓΑΜΟΙ

Μέσ' σι' οὐρανοῦ τὰ πλάτη
Στὴ μυστικὴ ἁρμονία
Γροικιέται ἡ λειτουργία
Ποῦ ψάλλουν θεϊκά.

Φέγγουν χιλιάδες ἄστρα,
Λάμπουν χιλιάδες ἥλιοι
Κ' ἑκατομύρια χεῖλη
Ἀνοίγονται γλυκά.

Ἀνήσυχο τὸ βλέμμα
Ἡ πλειὸ μεγάλη φύσι
Προσμένει νὰ φωτίσῃ
Μ' ἀπόκρυφο καὶ μύο,

Μὲ τὰ κερὰ τοῦ γάμου
Ποῦ σιωπηλὰ προσμένει,
Καὶ ποῦ ἐκεῖ διαβαίνει,
Τὸν πλειὸ τρανὸ νεκρό.

Η ΠΑΛΗ

Τρέχω σ' αὐτὴ τὴ χίσι
Μ' ἓνα σταυρὸ σιὸν ὦμο
Κι' ὄλο ἀκλουθῶ ἓνα δρόμο
Με δίχως τελειωμό.

Κάπου ἡ μεγάλη φύσι,
Κάπου καὶ μένα στέλλει,
Γίγαντα ἄλλοῦ μὲ θέλει,
Ἐρμιο ζωῶφι ἐδῶ.

Μύρια σφυρίζουν βέλη
Καὶ χάμου τρέχει τὸ αἶμα
Καὶ γὼ γοργὰ τὸ βλέμμα
Γυρίζω καὶ γελῶ,

Καὶ μὲν ἀξίνα πιάνω
Καὶ σκάπτω, σκάπτω, σκάπτω,
Ρόδα κομμένα θάπτω
Κι' ἀρώματα ἀκλουθῶ.

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΜΑΡΤΙΩΚΗΣ

Η ΡΟΥΜΑΝΙΚΗ ΠΟΙΗΣΙΣ

ΥΠΟ Ο. NEUSCHOTZ

ΓΕΝΙΚΗ ΑΠΟΨΙΣ

Τὸ ποιητικὸν πνεῦμα τῶν Ῥουμουνῶν ἔσχεν ἐξελίξιν ὅλως διάφορον τοῦ τῶν ἄλλων λαῶν ἐν γένει. Ἐνῷ πανταχοῦ ἡ ποίησις προηγέθη τοῦ πεζοῦ λόγου, παρὰ τοῖς Ῥουμουνῶσι ἀνεπτύχθη πολὺ βραδύτερον τούτου. Μέχρι τοῦ δεκάτου ἐβδόμου αἰῶνος δὲν εὕρισκομεν ἔχνη οὔτε δημῶδους οὔτε φιλολογικῆς ποιήσεως. Ἡ πρώτη δὲν ἐπέμπετο νὰ γεννηθῇ ἢ μετὰ τὴν παλιγγενεσίαν τοῦ Ῥουμουνοῦ Κράτους περὶ τὰ 1850· ἢ ἄλλη δὲν εὔρεν ἢ ἓνα καὶ μόνον ἀντιπρόσωπον κατὰ τὸν 13' αἰῶνα, τὸν μητροπολίτην Δοσοφτεῖ, καὶ ἓνα καὶ μόνον κατὰ τὸν 17' αἰῶνα, τὸν Γενακίτσα Βακαρέσκο. Σημειωτέον ὅτι ὁ Δοσοφτεῖ δὲν διέπλεσεν ἢ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ποίησιν, θαυμαστὴν ἀληθῶς κατὰ τὸ ὕψος καὶ τὸν πλοῦτον τῶν παρ' αὐτοῦ πλασθεῖσων λέξεων, ἀλλ' ἀπέχουσαν πολὺ τοῦ ἔργου τοῦ ἐκλάμπρου αὐτῆς προτύπου — τοῦ πολωνοῦ ποιητοῦ Κασανόφσκη. Τοῦθ' ὅπερ δὲν κωλύει ἵνα οἱ «στιχοῦργημένοι ψαλμοὶ» τοῦ ὧσιν ἐν τῶν περικαλλεστάτων μνημείων τῆς ρουμουνοῦ φιλολογίας. Μετὰ τὸν Δοσοφτεῖ ὁ βὰν Γενακίτσα Βακαρέσκο πρῶτος ἔγραψε ποιήματα εἰς στίχους ρουμουνοῦ ἐν ἐποχῇ κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ ἑλληνικὴ γλῶσσα κατέκλυζε τὰ σχολεῖα καὶ τὴν ἐκκλησίαν τῶν παραδυναβίων ἡγεμονιῶν.

Ἐν ἀρχῇ τοῦ αἰῶνος ἡμῶν, ἕως τοῦ 1830, κυριαρχεῖ ἡ νεοελληνικὴ σχολή, τῆς ὁποίας ἀρχηγὸς εἶνε ὁ Γιάγκο Βακαρέσκο. Τὰ προϊόντα αὐτῆς εἶνε ἀσήμαντα. Ἡ γλῶσσα τῶν στίχων βρίθκει ἑλληνισμῶν· ἡ φόρμα τῶν εἶνε βαρεῖα, τὰ θέματα κοινὰ καὶ τετριμμένα. Ὁ μόνος ἀληθῆς ποιητής, ὁ Βασίλειος Καρλόβα, θνήσκει ἐν ἡλικίᾳ εἴκοσι δύο ἐτῶν (1831), κατ' αὐτὴν ταύτην τὴν ἐποχὴν τῆς ἀπὸ τοῦ νεοελληνικοῦ πνεύματος μεταβάσεως εἰς τὴν πολιτικὴν καὶ φιλολογικὴν ἀναγέννησιν τοῦ ρουμουνοῦ λαοῦ.

Μεταξὺ τῶν πρώτων ποιητῶν τῆς παλιγγενεσίας ὁ Ἡλιάδης Ραδουλέσκο καὶ ὁ Καῖσαρ Βολιάκ ἐν Βλαχίᾳ καὶ ὁ Γεώργιος Ἀσάκης—ὁ πατὴρ τῆς κυρίας Ἐδγάρ Κινέ—ἐν Μολδαυίᾳ, τῇ τῆς κυρίας Ἐδγάρ Κινέ—ἐν Μολδαυίᾳ, προσεπάθησαν νὰ προσδώσουν νέαν αἴγλην καὶ ἰσχυρὰν ὥθησιν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ποιητικοῦ

πνεύματος τῶν Ῥουμουνῶν. Ἀλλ' ὅσῳ μεγάλαί καὶ ἂν ὑπῆρξαν αἱ προσπάθειαι τῶν, οὐδὲν τὸ ἀληθῶς μέγα, τὸ ἀληθῶς ποιητικὸν παρήγαγον. Ἐλείπεν ἀπὸ τοῦ λαοῦ τούτου ἡ παιδικὴ ἡλικία, ἔλειπεν ἀπ' αὐτοῦ διὰ τὴν φιλολογικὴν ποίησιν ἡ βάσις—ἡ δημῶδης ποίησις. Ὁ Βασίλειος Ἀλεξάνδρι ἐσφαλμένως ἰσχυρίζεται ὅτι «πᾶς Ῥουμουνοῦ ποιητής». Οὔτε τὸ ψυχικὸν καθεστῶς τοῦ Ῥουμουνοῦ τῶν παρωχημένων αἰώνων, οὔτε ἡ διαμόρφωσις τῆς χώρας αὐτοῦ (ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν τῆς Τρανσυλθανίας) ἦσαν τοιαῦται, ὥστε ν' ἀναπτύξουν καὶ παρ' αὐτῶν τὴν αἴσθησιν, ἢ καὶ τὴν ἀγάπην τῆς ποιήσεως. Ὅπως ἡ φαντασία ἀποβῇ παραγωγός, δεόν νὰ ἐκτρέφῃ αὐτὴν ἡ περὶ αὐτὴν γραφικότης· ὅπως ὁ λυρικός ἐκδηλωθῇ, ἀνάγκη ἐντυπώσεων ἡδαιῶν καὶ εὐαρέστων. Ἀφ' ἑτέρου ὁ Ῥουμουνοῦ ἀγρότης—ὁ ὁποῖος μόνος ἐν Ῥουμανίᾳ ἀποτελεῖ τὸ ἐθνικὸν στοιχεῖον—ὑφιστάμενος τὰ πάνδεινα ἀπὸ τοῦς βογυάρους, διεβίωσεν ἐν ἀπολύτῳ ἀδιαφορίᾳ, ἄνευ ἐθνικοῦ ἐνθουσιασμοῦ, ἄνευ καὶ ἔρωτος πρὸς τὴν πατρίδα, ὑπὲρ ἧς ἔχυνε τὸ αἷμα του. Τί δι' αὐτόν, ὅντως αἱ νίκαι τῶν ἡγεμόνων του, ὅταν οὗτοι τὸν ὑπεδούλουν καὶ τὸν ἐλεηλάτουσαν ὡς ὁ χεῖριστος τῶν ἐχθρῶν του; Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας εὐνόητον τυγχάνει ὅτι οὔτε ἡ λυρικὴ ποίησις, οὔτε τὸ ἱστορικὸν βάλλισμα, οὔτε τὸ ἡρωικὸν ἔπος ἠδυνήθησαν νὰ βλαστήσουν ἰσχυρῶς ἐν ταῖς ἡγεμονίαις. Ἡ Τρανσυλθανία παρέσχε τὴν πρώτην ὥθησιν πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς δημοτικῆς παραγωγῆς· τὰ Καρπάθια μέχρι τοῦ ἡμίσεος τοῦ αἰῶνος τούτου ἐγένοντο ὁ θεματοφύλαξ τῶν δημοτικῶν ἡμάτων. Καὶ τὰ ποιήματα ταῦτα ἐνείχον τοσοῦτῳ μεγαλοπρεπὲς κάλλος, γοητεῖαν τοσοῦτῳ ἐξαισίαν, ὥστε ὅταν κατὰ τὸ 1851 ὁ Βασίλειος Ἀλεξάνδρι πρῶτος συνέλεξε καὶ ἐδημοσίευσεν αὐτά, ἀνηγορεύθη ὁ μέγιστος τῶν Ῥουμουνῶν ποιητῶν.

Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἡ φιλολογικὴ ποίησις ἀρχεῖται ἀπαλλασσομένη ὁλοσχερῶς τῆς νεοελληνικῆς ἐπιδράσεως καὶ ὁρμῇ πρὸς τὸ ἐθνικὸν καλλιτεχνικὸν ἰδεῶδες. Τρία ὀνόματα ἰδίᾳ ἐξαιροῦνται ἐν τῇ ἐνθουσιᾷ πλειάδι τῶν νεαρῶν

ἔρριψε κατ' αὐτοῦ, ὁ μέγιστος τῶν ρουμουνίων ποιητῶν ἔθανεν ἐντὸς φρενοκομείου (1889).

— Ἦχος, ψυχὴ, φῶς — Τὰ πάντα ἀπῆλθον εἰς χοῦν. . . .

Ἡ ἐπίδρασις τὴν ὁποίαν ὁ Ἐμινέσκο ἤσκησεν ἐπὶ τοῦ ρουμουνικοῦ ἤθους εἶνε μεγάλη. Πάντες οἱ νέοι ποιηταὶ ἠγωνίσθησαν νὰ ἐμπνευσθοῦν ἀπὸ αὐτόν, νὰ τὸν μιμηθοῦν, νὰ τὸν φθάσουν. Διέτελουν ὑπὸ τὴν γοητείαν τῆς μεγαλοφυΐας του, ἦσαν ἐκβεβακχευμένοι ἀπὸ τὸν μάγον λόγον καὶ τὸν μάγον ῥυθμόν του. Ἐν τούτοις ἀπὸ ὅλους τοὺς μαθητάς δύο μόνον κατάρθωσαν νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν φωτοδόλον ὁδὸν τοῦ διδασκάλου, ὁ Ἀλέξανδρος Βλαχοῦτσα καὶ ὁ Γεώργιος Κοσβούκ.

Ἡ καλλιτεχνικὴ μορφή τῶν στίχων τοῦ Βλαχοῦτσα εἶνε ἀρίστη ὥς εἶνε βαθεῖα ἐν αὐτοῖς ἡ ἰδέα. Οὕτως ἐν τῇ Icoana (Παναγία) ἡ ἰσχὺς τῆς ἐκφράσεως, ἡ δραματικὴ γοργότης, ἡ κατὰ τῆς ἐξολοθρευούσης Θεΐας Προνοίας ἀγανάκτησις ὑπερβαίνει λόγῳ τέχνης τὴν Mortua est τοῦ Ἐμινέσκο. Ἡ μήτηρ ἡ ὁποία διὰ νὰ σώσῃ τὸ ἐτοιμοθάνατον τέκνον τῆς τρέχει εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ἐκλιπαροῦσα τὴν Παναγίαν νὰ καταπέμψῃ πρὸς αὐτὸ «Ἀπὸ τὸ βλέμμα τῆς μίαν σωτήριον ἀκτίνα» εἶνε θαυμαστὴ διὰ τὴν ζέσιν τοῦ θρησκευτικοῦ τῆς αἰσθήματος, διὰ τὸ ἄλγος αὐτῆς καὶ τὴν ἀπόγνωσιν. Ἡ δέησις ἀπέβη ματαία. Τότε ἔκφρων, ἡ δύσμοιρος ἐξακοντίζει κατ' αὐτῆς τὴν ἐξῆς βλασφημίαν.

«Εἰ! σὺ ἡ ὑπεράγαν ἀγία! δὲν ἔσχες διὰ τὴν ὀδύνην μου ὀλίγον ἔλεος; . . .

«Ὁχι! Ποτὲ δὲν ὑπῆρξες μήτηρ! Τὸ βρέφος ποῦ εἰς τὸν κόλπον σου φέρεις, εἶνε οἰκτρὰ φενάκη!

Καὶ προφέρουσα τὰς λέξεις ταύτας θρυμματίζει τὸ ἀργυροῦν εἰκόνισμα τῆς Παναγίας, καὶ παράφρων ὁρμᾷ ἔξω τοῦ ναοῦ κρᾶζουσα:

— Φενάκη! Φενάκη!

Πρωτοτυπωτέρα εἶνε ἡ ποίησις τοῦ Γεωργίου Κοσβούκ, ὅστις ἄλλως τε κύριος ἀπόλυτος τῆς καλλιτεχνικῆς μορφῆς προσδίδει συνάμα εἰς τοὺς στίχους του ἰδιάζουσιν ὅλως γοητεῖαν. Ἡ «νὺξ τοῦ Αὐγούστου» καὶ οἱ «Γάμοι τοῦ Ζαμφίρα» βρῆθουσι πλαστικῶν καλλονῶν καὶ γοητιδῶν εἰ-

κων. Ὅ,τι δὲ ἰδίως τὸν διακρίνει εἶνε τὸ χάρισμα τοῦ χρωματίζειν. Ὑπὸ δὲ τὴν ἄμεσον, τὴν προσωπικὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἐμινέσκο ἦτο ἡ προμνημονευθεῖσα Βερονίκη Μικλέα (1853—1889), ἐν τῇ ποιήσει τῆς ὁποίας εἶνε αἰσθητὸς ὁ πεσσιμισμὸς καὶ τὸ σατυρικὸν πνεῦμα τοῦ διδασκάλου, ἀλλὰ καὶ τὸ πρωτότυπον καὶ τὸ ἐξόχως γυναικεῖον κατὰ τὴν ἰδέαν καὶ τὴν διατύπωσιν.

ΑΝΕΞΑΡΤΗΤΟΙ ΠΟΙΗΤΑΙ

Ἀπὸ τοὺς ποιητὰς οἱ ὁποῖοι ἔγραψαν ἀνεξαρτήτως τοῦ νέου ρεύματος καὶ χωρὶς νὰ ὑποστῶσι τὴν ἐπίδρασιν τοῦ Ἐμινέσκο, ὁ πρωτοτύπως καὶ εὐφρόστερος εἶνε ἀναμφισβητήτως ὁ Hasdeu. Εἶνε οὗτος πάντοτε σατυρικός, πολὺ ἀκίς πονήρως σαωπτικός. Ἐνυπάρχει εἰς τὸ πνεῦμά του κατὰ τὸ τιτάνειον, τὸ βολταίρειον. Πολυγλωσσότατος, φιλόλογος ἐκ τῶν εὐρυμαθεστάτων, συνέγραψε πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ ἐν ἔθνικόν δρᾶμα «Ρεσβάν», σαρκαστηρίου ὅλως δυνάμεως. Ὡς ὁ Ἰωάννης Βακαρέσκο κατὰγεται ἀπὸ οἴκου συγγραφέων, ὅστις, καθ' ἡ ἰσχυρίζονται τινες, ἀνάγεται εἰς τὸν φιλόσοφον Hasdai, τὸν ὁποῖον ὁ Σπινόζας ἀντέγραψε χωρὶς ν' ἀναφέρει καὶ τ' ὄνομά του, καὶ ὥς ὁ Βακαρέσκο, τοῦ ὁποῖου ἡ ἐγγόνη ἀφιέρωσε τὴν λύραν τῆς εἰς τὴν γαλλικὴν φιλολογίαν, ὁ Hasdeu ἀπέκτησε θυγατέρα, ἡ ὁποία κατέλιπε τρεῖς τόμους πεζογραφημάτων καὶ ποιήσεων γεγραμμένων γαλλιστί.

Ἡ Julia Hasdeu, παῖς τεραστία, ἡ μονογενὴς θυγάτηρ τοῦ διασήμεου πατρός της, ἔθανεν ἐν ἡλικίᾳ δέκα ἐννέα ἐτῶν, ἐνῷ ἦτο ἐτοιμὴ νὰ ὑποστῇ τὴν ἐπὶ διδασκαρίᾳ δοκιμασίαν. . . .

Ἐν γένει, ὑφίσταται ἐν Ῥουμανίᾳ ἀληθὴς ποιητικὴ ἐξέγερσις, ἡ ὁποία ἄρχεται ἐφελκύουσα τὴν προσοχὴν τῆς Ἑσπερίας. Ἐλευθέρᾳ διὰ τῆς κτηθείσης ἀνεξαρτησίας της μετὰ τόσους αἰῶνας πολιτικῆς καὶ πνευματικῆς καταδυναστεύσεως, ἡ Ῥουμανία ἀναδείκνυται τέλος ἱκανὴ νὰ καταλάβῃ τὰξιν ἀδελφῆς δευτεροτόκου πλὴν ἀνταξίας τοῦ λατινικοῦ πνεύματος. Τὸ παρελθὸν διηνύθη νικηφόρως, τὸ μέλλον θὰ δείξῃ τί δύναται νὰ πράξῃ τὸ νεαρὸν βασιλεῖον.

Μετάφρασις Χ. Θ. Δ.

ΑΓΩΝ ΠΤΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ
ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ * ΕΡΓΟΝ Ν. ΓΥΖΗ

ΑΝΔΡΕΑΣ ΛΑΣΚΑΡΑΤΟΣ :

Τὸ πρῶτον ἔργον τοῦ Λασκαράτου εἶνε τὸ «Ληξούρι εἰς τοὺς 1836». Ὡς πρῶτον ἀναφέρεται ὑπὸ τοῦ ποιητοῦ ἡ «Βιογραφία», ἀλλ' αὐτὸ δὲν ἔτυχε νὰ τὸ ἰδῶ ποτέ· οὔτε συμπεριλαμβάνεται εἰς τὰ «Στιχουργήματα», ἐκτὸς ἂν εἶνε τὸ ὑπὸ τὸν τίτλον «Ἡ γέννησή μου» δημοσιεύμενον. Ὅσον διὰ τὸ «Ληξούρι», ὁ ποιητὴς ὁμολογεῖ κάπου ὅτι εἶνε ἀπομίμησης τοῦ ἰταλικοῦ ποιήματος *la Secchia Rapita*, — παιδιαρῶσικη μάλιστα λέγει, — καὶ τὸ ἀποκηρύττει ὡς ἐστερημένον πάσης φιλολογικῆς ἀξίας, ἄσεμνον δὲ κατὰ τὴν ἔκφρασιν καὶ κάποτε κατὰ τὴν ἰδέαν. Ἡ ἀποκήρυξις αὕτη ἐπεκτείνεται καὶ ἐπὶ τῆς «Βιογραφίας» καὶ τῶν λοιπῶν ἀνεκδότων του τότε ποιημάτων, ἐκ τῶν ὁποίων ἐμάχυσσε μίαν ἡμέραν τὰσεμνότερα καὶ τὰ ἔκαυσε, παρεκάλεσε δὲ καὶ τοὺς φίλους του, ὅσοι εἶχον ἀντίγραφον, νὰ κάμουν τὸ ἴδιον. Τοῦτο συνέβη τῷ 1861. Ἀλλὰ μετὰ δεκαετίαν ὁ ποιητὴς μεταμελεῖται, καὶ τὰποκηρυχθέντα, — ἐκτὸς τῶν πυρποληθέντων βέβαια, — δημοσιεύονται εἰς τόμον. Τώρα πλέον, μὲ τὴν ἰδίαν του εἰλικρίνειαν, ἀνευρίσκει εἰς αὐτὰ κάποιαν φιλολογικὴν ἀξίαν, καὶ ὅσον διὰ τὴν εὐπρέπειαν, ἀρκεῖται μόνον νάντικαταστήσῃ δι' ἀποσιωπητικῶν τοὺς ἀσεμνότερους στίχους, πολλάκις δὲ καὶ ὀλοκλήρους στροφάς. Ἰδοὺ μία ἰδιοτροπία, ἀκατανόητη διὰ σατυρικόν, ἡ ὁποία θὰ βάλλῃ εἰς πολὺν κόπον τοὺς κριτικούς καὶ τοὺς ἐκδότας τοῦ μέλλοντος!

Δὲν εἰξεύρω μέχρι τίνος βαθμοῦ τὸ «Ληξούρι» εἶνε ἀπομίμησης τῆς «*Secchia Rapita*», διότι δὲν γνωρίζω τὸ ποίημα τοῦτο τοῦ Τασσόνη, ἀλλὰ βεβαίως πᾶν ἄλλο ἢ παιδιαρῶδες εἶνε. Οἱ ἀναγνώσαντες τὸ σατυρικὸν ἔπος τοῦ Λασκαράτου μὲ τὰς τέσσαρας ῥαψωδίας του, μὲ τὰ τεχνικώτατα ὀκτάστιχά του καὶ μὲ τὴν ληξουριώτικην γλῶσσάν του, ἡ ὁποία προσθέτει τόσῃν χροιάν κωμικότητος εἰς τὰς ἀπείρους κωμικὰς σκηνας, εἰξεύρουν πόσον εἶνε εὐφυὲς καὶ χαριτωμένον. Ἄλλως τε ἔχει ὑποστῇ τὴν δοκιμασίαν τοῦ χρόνου καὶ ἐξῆλθεν ἀλώβητον. Ὑπάρχουν οἱ ἐνθυμούμενοι στροφὰς ὀλοκλήρους ἀπέξω, μερικαὶ δὲ στίχοι, ὅπως αὐτοὶ ἐκ τοῦ ἐπιλόγου:

* Τέλος· ἴδε σελ. 317.

ὦ Μοῦσα! στὸν αἰῶνα ποῦ εὐρεθῆκαμε
Ἡ κύττα γιὰ παράδες ἢ ἐχαθήκαμε!

ἔμειναν πλέον παροιμιώδεις. Ἀλλὰ καὶ αὐτὸ τὸ ὀκτάστιχον, τὸ σοβαρώτερον, διὰ τοῦ ὁποίου περατοῦται ἡ τρίτη ραψωδία, μήπως δὲν θεωρεῖται — εἰς τὴν φιλολογικὴν Ἑπτάνησον τοῦλάχιστον, — ἀπὸ τοὺς ἀδάμαντας τῆς νεοελληνικῆς ποιήσεως;

Ὡς τόσο ἡ Νύχτα ἐργότουνε γδυμένῃ
Μ' ἓνα σεντόνι μοναχὸ στὴν πλάτη.
Ὁμορφὴ μορποῦλα ἀναθρεμμένη
Εἰς τὸ χορὸ, στὸ θέατρο, στὸ κρεββάτι.
Ἀνασκαμνίζεται γλυκά, καὶ πηγαίνει
Νὰ πέσῃ νὰ ἡσυχάσῃ δουλειασμένη.

Μέσα εἰς τὸ Ληξούρι εὐρίσκονται ἐν σπέρματι τὰ θρησκευτικὰ «Μυστήρια τῆς Κεφαλλονιάς». Ἡ βιομηχανία τῶν παπᾶδων μὲ τὰς ἐπιδεικτικὰς νηστείας των, μὲ τὰς θαυματουργοὺς Παναγίας των ποῦ ἰδρόνουν ἢ κλαίουσιν, μὲ τὰ ὄνειρά των καὶ τὰ ὁράματα, τὰ ἐξαργυρούμενα εἰς βάρος τῶν ἀσθενῶν, μὲ τὰ ἱαματικά λάδια τῶν κανδηλιῶν των, — ἡ καπλήσεισις αὐτῆς τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ, σατυρίζεται φαιδρῶς ἀλλ' ἀμειλίχτως. Ἦδη ἤρχισε νὰ σχηματίζεται ἡ φήμη εἰς τὸν τόπον, ὅτι ὁ Λασκαράτος εἶνε ἄθεος, ὁ δὲ γραμματεὺς τοῦ Δεσπότη, ὁ κατόπι λυσσώδης διώκτης του παπᾶ-Μαντζαβίνος, μετὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ «Ληξουριοῦ» ἔπαυσε νὰ χαιρετᾷ τὸν ποιητὴν, — διότι οὔτε ἐκεῖνον, οὔτε τὸν Δεσπότην του καλομεταχειρίζεται ἡ τελευταία ραψωδία, ἡ δὲ ἐκφώνησις τοῦ ἀφυπνιζομένου Δεσπότη, ἐκ τοῦ κρότου τῶν ἐντὸς τῆς ἐπισκοπῆς διαπληκτιζομένων Ληξουριωτῶν:

Εἰρήνῃ ὑμῖν!
Εἰρήνῃ ὑμῖν, σὰς τὸ ζητάω γιὰ χάρι.
Εἰρήνῃ ὑμῖν, ποῦ ὁ διάλογος νὰ σὰς πάρῃ!

εἶχε κίνησιν εἰς βάρος τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος καὶ τῶν δύο πόλεων τὸν ἄσβεστον γέλωτα.

Τὰ «Μυστήρια τῆς Κεφαλλονιάς» ἐξεδόθησαν τῷ 1856. Ὑποτιτλοφοροῦνται «Σκέψεις ἀπάνου στὴν οἰκογένεια, στὴ θρησκεία, καὶ στὴν πολιτικὴ». Καὶ τὰ τρία μέρη τοῦ περιφήμου αὐτοῦ βιβλίου εἶνε σειρὰ ἐντυπώσεων καὶ παρατηρήσεων, αἱ ὁποῖαι κατεγράφοντο ἐκάστοτε ὑπὸ τοῦ Λασκα-

ράτου, χωρὶς σκοπὸν δημοσιεύσεως κατ' ἀρχάς. Ἐπειτα, ὅταν ἐνόμισεν ὅτι ἡ δημοσίευσίς των θὰ ἠδύνατο νὰποβῇ ὠφέλιμος εἰς τὴν κοινωνίαν τῆς πατρίδος του, ἐπεθεώρησε τὰ διάφορα αὐτὰ ἄρθρα, τὰ κατέταξε, τὰ συνήρμωσεν, ἤρχισε νὰ τα τυπῶνῃ σιγὰ-σιγὰ, καὶ ἐπὶ τέλους τὸ βιβλίον ἐφάνη.

Ἐδῶ ὁ Λασκαράτος δὲν εἶνε πλέον ὁ φαιδρὸς σατυρικός ποιητὴς τοῦ Ληξουριοῦ. Γελᾷ ἀκόμη, ἀστεϊεύεται, σαρκάζει, διότι αὐτὴ εἶνε ἡ φύσις του: «νὰ λῆθῃ τὴν ἀλήθειαν γελώντας». ἀλλὰ πρὸ πάντων λογιέται, καὶ παρατηρεῖ, καὶ κατακρίνει, καὶ καυτηριάζει, καὶ πατάσσει, καὶ συμβουλεῖ καὶ νοουθετεῖ. Εἶνε ὁ κοινωνικός φιλόσοφος, ὁ σοβαρὸς ἠθικολόγος, ὁ θρησκευτικὸς ἀνακαινιστὴς. Ἡ σύγχρονος κεφαλλονίτικη οἰκογένεια δὲν τοῦ ἀρέσει· θέλει μίαν οἰκογένειαν, βασιζομένην ἐπὶ τῆς ἀγάπης καὶ ὅχι μόνον ἐπὶ τοῦ συμφέροντος· μίαν οἰκογένειαν ἡ ὁποία νὰ εἶνε ὁ παράδεισος τοῦ οἰκογενειάρχου, ἀκριβῶς ὅπως ἦτο ἡ ἰδική του. Καὶ συμβουλεῖ τὸν ἐξ ἀμοιβαίας κλίσεως καὶ ἐκτιμῆσεως γάμον· καὶ ὑποδεικνύει τρόπον οἰκιακῆς οικονομίας καὶ ἀνατροφῆς, καὶ θέλει τὴν σύζυγον ἰσότημον βοηθὸν τοῦ ἀνδρὸς εἰς τὸν οἶκον. Ἐπίσης δὲν τοῦ ἀρέσει καὶ ἡ θρησκεία, ὅπως ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του τὴν εἶχαν καταστήσει οἱ παπᾶδες. Θέλει μίαν θρησκείαν ἀγίαν, ἀγνήν καὶ καθάραν, ἀληθῶς χριστιανικὴν θρησκείαν, χωρὶς προλήψεις, χωρὶς εἰδωλα, χωρὶς νηστείας καὶ χωρὶς θαύματα. Τὴν αὐτὴν εἰλικρίνειαν τέλος καὶ ἀγνότητά ζητεῖ καὶ ἀπὸ τὴν πολιτικὴν, τὴν ὁποίαν δὲν ἐννοεῖ ἀλλέως παρὰ ἐπιδιώκουσαν τὸ ἀληθές συμφέρον τοῦ τόπου, καὶ ὅχι τὸ ἀτομικὸν τοῦ πολιτευομένου!

Ὁ Λασκαράτος κρημνίζει, καὶ ἐκ τῶν ἐρείπων προσπαθεῖ νάνοικοδομήσῃ. Ἀλλ' εἶνε ἐξοχος πρὸ πάντων ὅταν κρημνίζῃ. Ἡ εἰκὼν τὴν ὁποίαν δίδει τοῦ κεφαλλονίτη οἰκογενειάρχου, τοῦ ἀρχοντα πρὸ πάντων, ὅπως ἦτο τότε· ἡ σπηλιτεύσις τῶν καταχρήσεων τοῦ κλήρου, τοῦ υποθάλλοντος τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν δεισιδαιμονίαν τοῦ ὄχλου, διὰ

ὅτι κατηγοροῦντες καὶ σήμερον ἀκόμη τὸν Λασκαράτον ὡς ἐχθρὸν τῆς δοξολογίας, νομίζω ὅτι ἔχουν ἄδικον, διότι, μολονότι ἐχθρὸς τοῦ «πίστευε καὶ μὴ ἐρεύνα», δὲν ἐκτύπησε τὰ οὐσιώδη δόγματα τῆς θρησκείας μας, ἀλλὰ τὰς καταχρήσεις τῶν ἱερῶν καὶ τὰς προλήψεις τοῦ ὄχλου. Ἐπίσης ἀδικοῦσιν οἱ καὶ τὰς ἐνθυμήσεις τοῦ ὄχλου. Ἐπίσης ἀδικοῦσιν οἱ παριστάνοντες αὐτὸν ὡς ἐχθρὸν τῆς πατρίδος, διότι ἂν δὲν ἦτο πολὺ ἐνθουσιασμένος μὲ τὴν Ἑνωσιν, θεωρῶν αὐτὴν πρὸς τὸ παρὸν ἀσύμφορον διὰ τὴν Ἑπτανήσον, ἀλλὰ καὶ πόσοι τῶν Ἑπτανήσιων καὶ ἐκ τῶν προτέρων δὲν εἶχον τὴν ἰδίαν γνώμην, καὶ ἐκ τῶν ὑστέρων δὲν τὴν ἐπεδοκίμασαν;

Γε. Σ.

νὰ χρηματίζεται ἐν ὀνόματι τῆς θρησκείας τοῦ Χριστοῦ· καὶ τέλος ἡ γελοιογραφία τοῦ δημαγωγοῦ Ριζοσπάστου καὶ τοῦ κόλακος Καταχθονίου, — τῶν δύο ἀντιθέτων κομμάτων τῆς ἐποχῆς, εἰς κανὲν τῶν ὁποίων δὲν ἀνήκει ὁ Λασκαράτος, — ἀποτελοῦν σελίδας ἐξόχου σατύρας, ἀνωτέρας τόπου καὶ χρόνου, αἱ ὁποῖαι, ὅπως ἀναγινώσκονται καὶ τώρα, ὅτε παρῆλθεν ἡμῖς αἰῶνος, θάναγινώσκονται πάντοτε μετὰ τῆς αὐτῆς καλλιτεχνικῆς ἀπολαύσεως. Τὸ βιβλίον αὐτὸ ἔχει τὴν σφραγίδα τοῦ ὑπερόχου φιλοσοφικοῦ καὶ παρατηρητικοῦ πνεύματος, καὶ αὐτὴ θὰ το διατηρήσῃ πάντοτε εἰς τὴν ζωὴν. Εἰς πᾶσαν ἐποχὴν ἡ ἀλήθεια εἶνε μία, καὶ τὴν ἀλήθειαν ἐζήτησεν ὁ Λασκαράτος. Τὰ πρόσωπα καὶ αἱ περιστάσεις παρέρχονται, ἀλλ' ἡ ἰδέα, ἡ οὐσία μένει.

Εἶνε ἀπερίγραπτος ἡ ἐντύπωσις, τὴν ὁποίαν ἐπροξένησεν ἡ δημοσίευσίς των «Μυστηρίων». Οἱ παπᾶδες, τῶν ὁποίων ἐκινδύνευε τὸ ἐμπόριον, κατεξανεστήσαν, διέδωσαν ὅτι ὁ Λασκαράτος κτυπᾷ αὐτὴν τὴν θρησκείαν τοῦ Χριστοῦ, ἐξηρέθισαν ἐπικινδύνως ἐναντίον τοῦ συγγραφέως τὸν ὄχλον, καὶ κατέπεισαν τὸν τότε Μητροπολίτην Κεφαλληνίας, Σπυριδῶνα τὸν Κοντομίχαλον, νὰφορίσῃ τὸ «βδέλυγμα τῆς ἐρημώσεως». Ἡ 2 Μαρτίου 1856 εἶνε ἡμέρα ἱστορικὴ εἰς τὴν ζωὴν τοῦ ποιητοῦ. Ἀπὸ πρωΐας οἱ κώδωνες ὄλων τῶν ἐκκλησιῶν ἐσήμαιναν νεκρικὰ, καὶ περὶ τὴν μεσημβρίαν ἀνεγνώσθη ὁ ἀφορισμὸς μὲ ὄλην τὴν πομπὴν καὶ τὴν παράταξιν. Ὁ ὄχλος ἐξεμάνη καὶ ἐκινδύνευε πλέον αὐτὴ ἡ ζωὴ τοῦ ποιητοῦ. Ἦδη καὶ πρὸ τοῦ ἀφορισμοῦ, κάποιος τὸν εἶχε πτύσῃ εἰς τὸ πρόσωπον, ἐν μέσῃ ἀγορᾷ. Ἡ ὑψηλὴ ἀστυνομία τῷ παρήγγειλε νὰ μείνῃ κλεισμένος εἰς τὸ σπῆτι τοῦ καμμιὰ σαρανταρῖα ἡμέρες, ἕως νὰ κατευνασθῶν τὰ πνεύματα. Φαίνεται ὅμως ὅτι καὶ εἰς τὸ σπῆτι τοῦ δὲν ἦτο πλέον ἀσφαλές, διότι ἡ ἰδία ἀρχὴ τὸν ἐσυμβούλευσε μετ' ὀλίγον νὰ ἐγκαταλείψῃ τὴν γῆσον ὀλωσδίου. Ὁ Λασκαράτος ὑπήκουσε, καὶ τὴν νύκτα τῆς 15 Μαρτίου, διὰ τῆς λέμβου τοῦ Τοποτηρητοῦ, ἐπεβιβάσθη τοῦ ἀτμοπλοίου, τοῦ ἀναχωροῦντος διὰ Ζάκυνθον. Μετὰ πολυώδυνον τάξειδον ἐφθασεν εἰς Ζάκυνθον ἓνα πρωὶ Κυριακῆς, τὴν ὥραν τῆς λειτουργίας. Ἀλλὰ τὰ βάσανά του δὲν ἐτελείωσαν. Μόλις ἀπεβιβάσθη, δύο ἀχθοφόροι Κεφαλλῆνες, ἀναγνώρισαντες τὸν ἀφωρεσμένον, ἐθεώρησαν καὶ αὐτοὶ χριστιανικὸν καθήκον νὰ τον ἐμπτύσουν. Καὶ ἐν ᾧ ἡμιθανὴς ἐκ τοῦ κόπου καὶ τοῦ πόνου ὠδηγεῖτο εἰς τὴν φιλικὴν οἰκίαν, ὅπου θὰ κατέλειπε, εἰς τὰς ἐκκλησίας τῆς Ζακύν-

θου ἀνεγινώσκετο δεύτερος ἀφορισμὸς ἐναντίον του, αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Ζακύνθου, ὁ ὁποῖος ἔκρινε καλὸν νάκολουθήσει κατὰ πόδα τὸν Κεφαλλήνα συνάδελφόν του. Ἀδύνατος λοιπὸν καὶ ἡ ἐν Ζακύνθῳ διαμονή! Οὕτω, μετὰ πολλὰς ἀλλὰ ματαίας ἐνεργείας περὶ ἄρσεως τοῦ ζακυνθίου τοῦλάχιστον ἀφορισμοῦ, ὁ Λασκαράτος ἠναγκάσθη νὰ ζητήσῃ καταφύγιον εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ τὴν 9 Ἀπριλίου ἐφθάσεν εἰς τὸ Λονδίνον.

«Σὲ τούτῃ μου τὴν περίστασι, —λέγει ὁ συγγραφεὺς εἰς μίαν τῶν ἐξαισιῶν σελίδων τῆς «Ἀπόκρισής του εἰς τὸν ἀφορεσμόν», — ἐγνώρισα διὰ πείρας ἐκεῖνο ποῦ εἶχα ἀκουστὰ ἔως τότε. ἐγνώρισα τὴ φύσιν τῆς θεϊκῆς τῆς συνειδήσεως καὶ τὴν ἀπειρὴ δύναμίν της. Κατατρεγμένος ἀπὸ ὅλην τὴν κοινωνίαν ἀπαρτημένος ἀπὸ ὅλους, δικούς καὶ φίλους, οἱ ὁποῖοι δὲν ἐτολμούσανε νὰ με σιμώσουνε ἀφορεσμένον ὅλοῦθε μὲ τὸ σήμασμα τῆς καμπάνας· φτυσμένοι εἰς τὸ πρόσωπο καὶ ξαναφτυσμένοι· θεωρημένοι ἀπὸ ὅλους ὡς ἀνπροδότης· τρυπωμένοι μέσα στὸ σπίτι μου, καὶ τὸ σπίτι μου καμωμένο στὰ μάτια τῶν ἀνθρώπων ἀναθεματωμένο· τὰ παιδιὰ μου ὑβρισμένα καὶ καταραμένα στοὺς δρόμους· βγαλμένοι μέσα ἀπὸ τὸν κόλπον τῆς οἰκογενείας μου καὶ διωγμένοι ἀπὸ χώρα σὲ χώρα. ἤμουν ἀπάνου ἀπ' ὅλα τοῦτα, — καὶ ἤμουν ὁ Κύριος τῆς κοινωνίας ἐκεῖνης. Ἡ συνειδήσή μου μ' ἐσήκωνε ψηλά, καὶ ψηλά με μού ἔδειχνεν ἕναν ἄνθρωπον ἀσχημισμόν ἀπὸ τοὺς ἄλλους ἀνθρώπους, ἐπειδὴ ἔλαβε τὴν γενναιότητα νὰ τοὺς εἰπῇ τὴν Ἀλήθειαν. . . . »

Ἡ πεποίθησις, ὅτι ἦτο καὶ αὐτὸς εἰς τῶν εὐγενῶν μαρτύρων τῆς ἀληθείας, τὸν ἔκαμνε νὰ μὴ φοβῆται τὰς καταδρομάς, ἀπ' ἐναντίας μάλιστα νὰ τὰς θεωρῇ ὡς κατὰ ἀναπόφευκτον, καὶ νὰ τὰς ἐπιζητῇ ὡς συντελούσας εἰς τὴν ἐπικράτησιν τῆς Ἀληθείας.

«Ἡ Ἀλήθεια χρειάζεται καταδρομὴν, —γράφει καὶ πάλιν εἰς τὸν «Λύχνον», — καθὼς ἡ ζωγραφία χρειάζεται ἔσκιον. Ἡ Καταδρομή εἶνε ὁ δειχτής τῆς ἀληθείας. Ἀλήθεια χωρὶς καταδρομήν, εἶνε δύναμις χωρὶς ὄψιν· εἶνε πρᾶγμα ποῦ μένει ἀνεργόν, ἀμελεῖμένο καὶ γλήγορον λησμονιέται. »

Μετὰ δύο ἢ τρία ἔτη ἐπανῆλθεν ἀπὸ τὴν Ἀγγλίαν καὶ ἐδοκίμασε νὰ ἐγκατασταθῇ ἐν Ζακύνθῳ μετὰ τῆς οἰκογενείας του, καὶ νὰ ἰδρύσῃ τὸν «Λύχνον», δεκαπενθήμερον ἐφημερίδα, τῆς ὁποίας σκοπὸς ἦτο «νὰ διδῇ ὠφέλιμος ἀνάγνω-

σας εἰς τὰς οἰκογένειας». Τὸ πρῶτον φύλλον ἐξεδόθη τὴν 5 Μαΐου 1859, — ἀγνότατον, ἀθώοτατον, οἰκογενειακώτατον. Ἀλλ' ἦτο ἐφημερίς ἀφορισμένου, καὶ αὐτὸ ἤρκεσε νὰ παρεξηγηθῇ. Δύο ἄθῳαι φράσεις, μία διὰ τὴν σαρακοστήν καὶ μία διὰ τὰ Μυστήρια, ἐθεωρήθησαν ἀντιθρησκευτικαί, καὶ ὁ Μητροπολίτης Ζακύνθου, παρακινήθεις ὑπὸ τοῦ τύπου, προέβη εἰς καταδίωξιν! Νέα φυγὴ τοῦ Λασκαράτου εἰς Ἀθήνας, ὅθεν ἐξεδόθη τὸ δεύτερον φυλλάδιον τοῦ «Λύχνου» τὴν 1ην Ἰουλίου. Τὸ δεύτερον, τὸ τρίτον καὶ τὸ τέταρτον, ἐξεδόθησαν εἰς τὴν Κεφαλληνίαν. Τὸ πέμπτον, τὸ ἕκτον καὶ τὸ ἕβδομον πάλιν εἰς τὴν Ζακύνθον. . . . καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ ὀγδοῦ μέχρι τέλους εἰς τὴν Κεφαλληνίαν, ὅπου τέλος πάντων ὁ Λασκαράτος ἐγκατεστάθη ὀριστικῶς. Ἀλλὰ τὸ ὀγδοον φυλλάδιον φέρει ἡμερομηνίαν 28 Ὀκτωβρίου! Αἱ καταδιώσεις, βλέπετε, δὲν ἐπέτρεψαν εἰς τὸν δημοσιογράφον νὰ ἐκδίδῃ τὴν ἐφημερίδα του κατὰ δεκαπενθήμεριαν, ἀλλ' οὔτε καὶ νὰ τῆς διατηρήσῃ τὸν οἰκογενειακὸν χαρακτήρα. Ἀνεφαίνετο ἀτάκτως ὡς κομῆτης, καὶ ἦτο συγχρόνως οἰκογενειακὴ, πολιτικὴ, θρησκευτικὴ, φιλογραφικὴ, καὶ πρὸ πάντων πολεμικὴ, — ἀναντιρρήτως ἡ περιεργότερα τῶν ἐλληνικῶν ἐφημερίδων, μὴ ἔχουσα ἐφάμιλλον ὡς πρὸς τὴν παραδοξότητα καὶ τὴν ιδιορρυθμίαν, παρὰ μόνον ἴσως τὸν «Φοῖβον» τοῦ μακαρίτου Πύργου. Δὲν ἔχει ὅμως ἐφάμιλλον βεβαίως οὔτε κατὰ τὴν εὐφυίαν καὶ τὴν διαλεκτικὴν, οὔτε κατὰ τὴν ὀξύτητα τῆς πολεμικῆς, οὔτε κατὰ τὴν εὐκρίνειαν τῶν προθέσεων, οὔτε κατὰ τὴν φιλαλήθειαν καὶ τὴν χρηστότητα! Ὁλόκληρος ὁ Λασκαράτος εἶνε μέσα εἰς τὴν πολυτίμον αὐτὴν συλλογὴν. Διὰ τοῦ «Λύχνου» καὶ τῶν παραρτημάτων του, — τὰ ὅποια πολλάκις εἶνε ὀλόκληρα βιβλία, ὅπως τὸ ἐπιγραφόμενον: «Ἡ καταδρομή μου ἐξ αἰτίας τοῦ Λύχνου», 1862, καὶ «Ἡ Εὐρωπαϊκὴ Δημοσιογραφία, ἀντιπαραταγμένη στὲς ὑστερινώτερες καταδρομὰς τοῦ Λασκαράτου» 1868, — ἐπάταξε τὴν πολιτικὴν καὶ θρησκευτικὴν ἀγυρτείαν, ἀνεσκεύασε τὰς ἐναντίον του κατηγορίας, ἐπολέμησε καὶ ἐτσάκισε κυριολεκτικῶς τοὺς ἀντιπάλους του, ὑπερήσπισε τὴν ἐθνικὴν γλῶσσαν ἐναντίον τοῦ δασκαλισμοῦ, καὶ παντοῦ, εἰς ὅλα τὰ στάδια, εἰς ὅλα τὰ σημεία, εἰς ὅλας τὰς περιστάσεις, ἐπέζητησε τὸ δίκαιον καὶ τὴν ἀλήθειαν. Τὸ τελευταῖον φυλλάδιον (49ον) τοῦ «Λύχνου» ἐξεδόθη τὴν 1ην Ἰουλίου 1868.

Φιλότιμος, ἰδοὺ μὲ μίαν λέξιν ὁ χαρακτήρ τοῦ Λασκαράτου. Τὸ ἐπίθετον τοῦ το ἔδωκε κἀ-

ποτε ἡ κυρία Ἰουλιέττα Ἀδάμ, καὶ ὁ Λασκαράτος τὸ παρεδέχθη, τὸ υἱοθέτησε, καὶ εἰς τοὺς «Ἀνθρωπίνους Χαρακτήρας» πρῶτον — πρῶτον — ὅπως, λέγει, ἄλλοι συγγραφεῖς βάζουν τὴν εἰκόνα των, — μᾶς παρουσιάζει τὸν χαρακτήρα τοῦ Φιλονίκου, ὡς τὸν ἰδικόν του.

Τῷ 1867 τὰ πράγματα ἦσαν πλέον ἡσυχὰ καὶ ὁ Λασκαράτος ἔμενεν ἀνενόχλητος. Ὁ Λομβάρδος, ὁ μέγας καὶ ἰσχυρὸς του πολέμιος, εἰς τὸν ὁποῖον ὤφειλε τὸσας καταδιώσεις, εἶχε σιωπήσῃ. Ὁ παπᾶ-Ζερβός, ἕνας ἀρχιμανδριτῆς, ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ τὸν δοκιμάσῃ καὶ αὐτός, ἀλλὰ «δὲν τὸν εὗρηκε πολὺ τρυφερόν, ὡς φαίνεται», τὸν ἄφησε γρήγορα. Οἱ παπᾶδες καὶ οἱ παπαδαθρόποι εἶχαν λουφάξῃ, καταγινόμενοι «νὰ γλύφουν τὰς πληγὰς» ποῦ τοὺς εἶχε δώσῃ τὸ σατυρικόν του μαστίγιον. Ἀπὸ παντοῦ ἡσυχία, στασιμότης, νέκρωσις, ἀπελπισία.

Αἱ «Παρατηρήσεις τοῦ ἐκ τῶν φυλακῶν τῆς Κεφαλληνίας» βιβλίον, τὸ ὁποῖον ἐξεδόκεν ἰταλιστὶ τῷ 1860, καθὼς καὶ μία «Στιχογραφικὴ» τυπωθεῖσα τῷ 1865, καὶ ὁ «Βίος Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου» μεταφρασθεὶς ἐκ τοῦ Ἀγγλικοῦ καὶ ἐκδοθεὶς τῷ 1866, — δὲν ἦσαν βιβλία ἱκανὰ νὰ γεννήσουν σκάνδαλον, θόρυβον, καταδρομάς. Παρ' ὀλίγον νὰ συρθῇ εἰς τὸ δικαστήριον ὡς σατυρίσας τὸ ἱερὸν πρόσωπον τοῦ Βασιλέως μ' ἕνα ποίημα εἰς τὸν «Λύχνον», ἀλλὰ καὶ τοῦτο ἐθεωρήθη κατόπιν ὡς σατυρίζον μόνον τὸν τότε Δήμαρχον Ἀθηναίων. Προσεπάθησε νὰ εἰσελθῇ εἰς τὸ Βουλευτήριον, βέβαιος ὅτι ἐκεῖ θὰ εὕρισκεν εὐρύτατον στάδιον διαμαχῶν, ἀλλ' ἀπέτυχεν εἰς τὰς ἐκλογάς.

Ἐπὶ τέλους ὁ Λασκαράτος δὲν ἠμύρεσε νὰ κρατηθῇ περισσότερο, καὶ ζήτη ἑξαφνα ἀπὸ τὸν Μητροπολίτην τὴν ἄδειαν νὰ βαπτίσῃ ἕνα παιδί. Φυσικὰ ἡ αἴτησις τοῦ ἀφορεσμένου ἀπορρίπτεται, καὶ ἐκεῖνος εἰς ἀπάντησιν ἐκδίδει τὴν «Ἀπόκρισιν εἰς τὸν ἀφορεσμόν τοῦ Κλήρου τῆς Κεφαλλονίας τῶν 1856», τὴν ὁποίαν εἶχε γραμμὴν ἀπὸ τότε. Ἐλύσσαξαν πάλιν ἐναντίον του οἱ παπᾶδες καὶ οἱ παπαδαθρόποι, καὶ μὴ δυνάμενοι νὰ κάμουν τίποτε ἄλλο χειρότερον, τὸν ἐνήγαγον εἰς τὸ δικαστήριον διὰ τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἐπὶ ἐξουβρίσει. Ἀλλ' ἀπὸ τὴν ἐποχὴν τῶν «Μυστηρίων» εἶχε παρελθῇ δεκαετία, καὶ ὁ σπόρος τοῦ Λασκαράτου ἤρχισε νὰ φυτρῶνῃ, καὶ τὰ πνεύματα εἶχαν μεταβληθῇ. Οὕτω τὸ δικαστήριον τῶν ἐνόρκων, μὲ μεγάλην πλειονοψηφίαν, τὸν ἐκήρυξεν ἄθῳον.

Ἄν δὲν ἀπατώμαι, αὐτὴ ἡ δίκη, καθὼς καὶ ὁ μικρὸς, ἀκίνδυνος θόρυβος, ἐκ τοῦ παρακολου-

θήσαντος βιβλίου «Ἡ Δίκη μου μετὰ τὴν Σύνοδον», ἦσαν αἱ τελευταῖαι περιπέτειαι τοῦ Λασκαράτου. Ἐκτοτε ὁ βίος του διέτρευσεν εἰρηνικὸς καὶ ἀκύμαντος, μὲ πολλὴν οἰκογενειακὴν εὐτυχίαν, μὲ κανὲν ἄρθρον ἢ κανὲν ποίημα ἐδῶ καὶ ἐκεῖ, κατὰ τὸ διάστημα τῆς τελευταίας εικοσαετίας, — ἔως οὐ ἐπῆλθε καὶ τὸ γῆρας, καὶ ὁ ποιητὴς ἀπεχαιρέτησε διὰ παντός τὴν Μοῦσαν μὲ τὸ ὕστατον ἐκεῖνο ποίημα :

Τέλος πάντων θάρρη ἡ ὥρα
Ὅπου θὰ σπαρθῇ στὴ χώρα,
Πῶς πεθαίνει ὁ Λασκαράτος
Τῶν κατεργαρέων ὁ γάτος.

Κλάψες, δάκρυα στὴ μπάντα
Μοῦσά μου, ἔχε γειὰ γιὰ πάντα!

Περὶ τὸ ὄνομα τοῦ Λασκαράτου ἔγινε κάποιος θόρυβος καὶ πάλιν, ὅταν ἡ Ἱερὰ Σύνοδος, διὰ τῶν ὁραίων ἐνεργειῶν ἐνὸς ἀληθοῦς ποιμενάρχου, τοῦ μακαρίτου Δόριζα, ἀπεφάσιζε νὰ λύσῃ τὸν ἀφορισμόν, καὶ νὰ προλάβῃ οὕτω τὸ σκάνδαλον τὸ ὁποῖον θὰ ἐγεννᾶτο, — ὃ μεταβολὴ καίρων! — ἂν συνωδεύετο εἰς τὸν τάφον ἄνευ θρησκευτικῆς πομπῆς ὁ ἐνδοξὸς γέρων, ὁ ἀγαθότερος, ὁ χρηστότερος, ὁ χριστιανικώτερος τῶν ἀνθρώπων! Ἐν ἔτος καὶ ὀλίγους μῆνας μετὰ τὴν λύσιν ταύτην, τὴν 24 Ἰουλίου, ὁ ἐνενηκοντούτης Λασκαράτος παρέδιδεν ἡσυχῶς τὸ πνεῦμα, περιστοιχίζομενος ὑπὸ τῆς λατρευτικῆς τοῦ οἰκογενείας.

Ἵπολείπεται νὰ νοιξώμεν δύο ἀκόμη βιβλία τοῦ Λασκαράτου, τὰ ἄριστα ὑπὸ φιλογραφικὴν ἐποψιν: τὸ «Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος» καὶ τὰ «Στιχογραφήματα».

Τὰ «Στιχογραφήματα» ἐξεδόθησαν ἐν Κεφαλληνίᾳ τῷ 1872 «ἐπιμελεῖα καὶ ἐνεργεία φιλομούσων τινῶν νέων». Γνωρίζομεν πόσον ὀλίγην ὑπόληψιν ἔτρεφε πρὸς τοὺς στίχους τοῦ ὁ ποιητῆς, καὶ εἶδομεν ὅτι εἰς μίαν ἐποχὴν τοὺς ἀπεκήρυξεν. Ἡ ἀλήθεια εἶνε, ὅτι ὁ ὡς ποιητῆς μᾶλλον φημισθεὶς καὶ δοξασθεὶς, ἐλάχιστα ποήματα συνέθεσεν, ἀφ' οὗ ὁ μετριοφρων αὐτὸς τόμος, ὁ ἐκ 200 μόλις σελίδων ἀποτελούμενος, περιλαμβάνει ὀλόκληρον σχεδὸν τὸ ἔργον του. Ἀλλὰ τὰ «Στιχογραφήματα» εἶνε μία ἀκόμη ἀποδείξις, ὅτι τὸ καλὸν δὲν ἔγκειται εἰς τὸ πολὺ. Θαυμάζομεν πολλὰ, χωρὶς νὰ πορρίπτωμεν κανὲν σχεδὸν ἀπὸ τὰ νεανικά αὐτὰ ἔργα, τὰ τόσον ὠριμα, τεχνικὰ καὶ πρωτότυπα. Ἐγνωρίσαμεν ἤδη τὸ «Ληξοῦρι» καὶ θὰ ἐπεθύμουν νὰ γνωρίσωμεν καὶ τὰ ἄλλα. Ἀλλ' ἡ ἀνάγνωσις θάπεβαινε μακρὰ διὰ τὴν ἀπλὴν ταύτην βιογραφικὴν μᾶλλον ἢ κριτικὴν μελέτην.

Ὅπως δὴ ποτε, θὰ ἤθελα νὰ μελετηθοῦν καλλιτέρα τὰ ποιήματα τοῦ Λασκαράτου, καὶ νὰ εἶνε προχειρότερα εἰς τὴν μνήμην τῶν κριτικῶν μας τοῦλάχιστον, ὥστε πρὶν ἀποφασίσαι κανεὶς νὰ ὀνομάσῃ δυνατὴν, πολυμερὰ ἢ ὑψηλὴν μίαν σάτυραν τοῦ Σουρῆ παραδείγματος χάριν, νὰ ἐνθυμῆται τὸν «Πνίχτην», τὴν «Βάρκα-Κανονιέρα», τὸν «Λάζαρον» καὶ τὸ «Κόκκινο Αὐγὸ»· πρὶν ἀποφασίσαι νὰ ὀνομάσῃ εὐφυστάτην καμμίαν παρωδίαν οἰουδήποτε, νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν «Καυγᾶν μετὰξὺ Ἀγαμέμνονος καὶ Ἀχιλλέως»· πρὶν ἀποφασίσαι νὰ χειροτονήσῃ ὡς τέλειον καὶ ἀμίμητον ἐν σονέττον, νὰ λάβῃ τὴν καλωσύνην νὰ ρίψῃ μίαν ματιὰν εἰς τὸ εὐτράπελον τοῦ Λασκαράτου, τὸ ὁποῖον ἐπιγράφεται «Εἰς τὸν Ἑρωτα» καὶ τὸ ἄλλο ἐκεῖνο τὸ σοβαρὸν «Εἰς τὸ Λονδίνον τὰ 1851» καὶ τέλος πρὶν ὀνομάσῃ κανὲν ποιηματάκι ἀλλὰ Ραμπαγὰ ἐλαφρόν, φαιδρὸν καὶ χαριτωμένον, νὰναγνώσῃ πρῶτα τὸν «Παπᾶ Γεράσιμον» :

Ὁ Παπᾶ-Γεράσιμος
Ἦταν ὁ ἐφημέριος
Τοῦ χωριοῦ, στὰ Σώματα.
Κάθε τὸ κοντόβραδο
Ἐπερνε τὸ ράσο του
Κ' ἐβγαίνει στὸ ψήλωμα
Καὶ τὴν κουβεντιάσανε.

Τὸ τελευταῖον, τὸ γεροντικὸν βιβλίον τοῦ Λασκαράτου, ἐξεδόθη τῷ 1886. Εἶνε πλουσία συλλογὴ «ἀνθρωπίνων χαρακτήρων» ὑπὸ τὸν γενικὸν τίτλον «Ἰδοὺ ὁ ἄνθρωπος». Ὅσα ἀπεθσαύρισε ἐκ τῆς μακρᾶς του πείρας καὶ ἐκ τῆς μετὰ τῶν ἀνθρώπων ἐπικοινωνίας του ὁ φιλόσοφος παρατηρητής, τὰ ἐχρησιμοποίησε πρὸς φιλοτέχνησιν τῶν μικρῶν αὐτῶν ψυχολογικῶν καὶ κοινωνικῶν εἰκόνων, τὰς ὁποίας ὀνομάζει χαρακτῆρας. Εἶνε ἐν μωσαϊκόν, τὸ ὁποῖον καταπλήσσει μὲ τὸ πλῆθος, μὲ τὴν ποικιλίαν καὶ μὲ τὴν λάμπριν τῶν ψηφίδων του· καὶ εἶνε αὐτὸ τοῦτο τὸ μωσαϊκὸν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς. Ἰσως θὰ παρατηρήσῃ κανεὶς, ὅτι ὑπάρχουν καὶ οἱ ἀσήμαντοι· ἀλλ' οἱ πλείστοι ὅμως τῶν τύπων καὶ τῶν χαρακτήρων, τοὺς ὁποίους ἀναπλάσσει ὁ Λασκαράτος, εἶνε μικρὰ ἀριστουργήματα παρατηρητικότητος ὀξείας, ἀμιλλώμενα πρὸς τὰ κάλλιστα τῶν μεγάλων χαρακτηρογράφων. Ὁ Λασκαράτος παραπονεῖται, ὅτι ἡ μικρὰ κοινωνία, εἰς τὴν ὁποίαν ἔζησε τὸν περισσότερον καιρὸν, δὲν τῷ ἐδίδεν ὕλην διὰ τελειοτέρας μελέτας. Φαίνεται ὅμως ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶνε παντοῦ ὁ ἴδιος,

καὶ ἀρκεῖ νὰ ὑπάρχῃ ὁ δυνάμενος, καθ' ἓνα ἢ ἄλλον τρόπον, νὰ φιλοσοφήσῃ ἐπ' αὐτοῦ καὶ νὰ τὸν ἐννοήσῃ.

Εἶπομεν, ὅτι ὁ Λασκαράτος εἶνε μία ἀπὸ τὰς μεγαλητέρας μορφὰς τῆς νεοελληνικῆς φιλολογίας. Ἡ δύναμις, τὸ ὕψος, ἡ ιδιόρρυθμος εὐφυΐα καὶ τὸ φιλοσοφικὸν πνεῦμα τῆς σατύρας του, — διότι ἡ σάτυρα ὑπὸ τὴν ὑψηλὴν ἐννοίαν τοῦ ὄρου, εἶνε τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν καὶ τῶν ἐμμέτρων καὶ τῶν πεζῶν του, — τῷ δίδουν θέσιν μετὰ τῶν κορυφαίων ἐργατῶν τῆς πνευματικῆς ἀναγεννήσεως τοῦ Ἑθνους. Ὁ τοπικὸς χαρακτήρ τῶν ἔργων του προσθέτει εἰς τὴν ἀξίαν των, ἀλλὰ δὲν ἀφαιρεῖ. Ἀνήκει ἐξ ἄλλου εἰς τὴν ὑγιᾶ σχολὴν ἐκεῖνων, οἱ ὁποῖοι εἶχον κατανοήσῃ τὴν ἀνάγκην τῆς καλλιέργειας τῆς ζωντανῆς μας γλώσσης, καὶ τὰς ματαίας ὅσον σφαλερὰς προσπαθείας τῶν λογιωτάτων πρὸς ἀναβίωσιν τῆς ἀρχαίας. «Ἐπειδὴ αὐτὴν δὲν εἴμπορουν νὰ τὴν ἐννοοῦν καὶ νὰ τὴν γράφουν, — ἔγραφεν ὁ Λασκαράτος, ὀλίγον μετὰ τὴν ἐξ Εὐρώπης ἐπιστροφὴν, — ἔπλασαν μίαν τεχνικὴν γλῶσσαν (τὴν καθαρεύουσαν) ὅπου δὲν εἶνε μήτε ἀρχαία, μήτε νέα. Ὁ λαὸς δὲν τὴν ἐννοεῖ, καὶ ἡ ἐλληνικὴ καρδία δὲν τὴν αἰσθάνεται». Καὶ εἰς τὸ προοίμιον τῶν «Στιχουργημάτων» του ἔγραφεν : «Ὅταν τὸ πνεῦμα τῆς Ἑλλάδος, ὅταν τὸ ἐλληνικὸν πνεῦμα ζυπνήσῃ, καὶ ζυπνήσῃ ὅχι πλέον λογιωτατίστικο, ἀλλὰ ἐλληνικὸν πνεῦμα, καὶ ἐλεεινολογήσῃ καὶ τὸν καιρὸ τὸ χαμένον καὶ τὸ χαρτὶ τὸ χαλασμένον τὸ τόσο, — δὲν θὰ εὕρῃ παρὰ κάποια λίγα γραμμένα στὴ γλῶσσά του, μετὰ τῶν ὁποίων καὶ αὐτὰ τὰ Στιχουργήματα». Καὶ διὰ τοῦ «Λύχνου» του ἀκόμη ἐπολεμοῦσε τὴν «τεχνικὴν γλῶσσαν», καὶ ὁσάκις ἀνεδημοσίευσεν τίποτε, τὸ μετέφραζεν εἰς τὴν δημοτικὴν, ἢ ὅπως ἔλεγε, τὸ ἐκαθαρίζεν ἀπὸ τοὺς λογιωτατισμούς. Μὲ τοιαύτας ἀρχὰς καὶ μὲ τοιαύτην ιδιοφυίαν γράψας ὁ Λασκαράτος, λάμπει ἰσότημος εἰς τὴν πλειάδα τῶν μεγάλων ἐπτανησίων, οἱ ὁποῖοι, ἐκτὸς τῶν θεωριῶν των, μᾶς ἀφῆκαν ὁδηγοὺς ἀκόμη φωτεινότερους, τὰ ἔργα των.

Οἱ Κεφαλλῆνες, οἱ ὁποῖοι ἀργὰ ἢ γρήγορα θὰ τιμῆσουν βέβαια δι' ἀνδριάντος τὸν τιμήσαντα τὴν εὐανδρον νῆσον, δὲν θάνασθήσουν ἀπλῶς μίαν δόξαν τῆς ἰδιαίτερας πατρίδος των, ἀλλὰ μίαν δόξαν τῆς Ἑλλάδος ὅλης. Ὁ Ἀνδρέας Λασκαράτος δὲν εἶνε μόνον ὁ μέγας ἀνὴρ τῆς Κεφαλληνίας, — εἶνε μορφή πανελλήνιος.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ

“CHE FECE . . . IL GRAN RIFIUTO,,

Σὲ μερικὸν ἀνθρώπων ἐρχεται μιὰ μέρα
ποῦ πρέπει τὸ μεγάλο Ναὶ ἢ τὸ μεγάλο τὸ Ὅχι
νὰ ποῦνε. Φανερόνεται ἀμέσως ὁποῖος τῷχει
ἐτοιμο μέσα του τὸ Ναί, καὶ λέγοντάς το πέρα

πηγαίνει στὴν τιμὴ καὶ στὴν πεποίθησί του.
Ὁ ἀρνηθεὶς δὲν μετανοιώνει. Ἄν ρωτιοῦνταν πάλι,
ὅχι θὰ ξαναέλεγε. Καὶ ὅμως τὸν καταβάλλει
ἐκεῖνο τ' Ὅχι — τὸ ὀρθὸν — εἰς ὅλην τὴν ζωὴν του.

ΚΩΝΣΤ. Π. ΚΑΒΑΦΗΣ

ΑΓΙΟΡΕΙΤΙΚΗ

ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ

Ὅστις θέλει νὰ συναντήσῃ ἐπὶ τὸ αὐτὸ ὅλους ὁμοῦ τοὺς ἐν τῷ Ἀγιωνύμῳ ὄρει τοῦ Ἀθῶνος ἐνασκουμένους μοναχοὺς, ιδιοορρυθμίτας, κελλιώτας, ἀσκητὰς καὶ ἐρημίτας, πλὴν τῶν κοινοβιατῶν, οἵτινες οὐδέποτε ἐξέρχονται ἀπὸ τὴν Μοῆν τῆς Μετανοίας των, δὲν πρέπει νὰ μεταβῇ οὔτε εἰς τὴν πανήγυριν τοῦ Ῥωσικοῦ, ἐνθα χιλιάδες μοναχῶν ὅλων τῶν ταγμάτων συρρέουσιν, τὴν ἑορτὴν τοῦ ἁγίου Παντελεήμονος, οὔτε εἰς τῶν Ἰβήρων, οὔτε εἰς τὸ Βατοπαῖδι. Πρέπει νὰ εὐρεθῇ εἰς τὰς Κερεάς, ὅπου τῇ 15 Αὐγούστου, ἐπὶ τῇ μνήμῃ τῆς Κοιμήσεως τῆς Παναγίας, ἀνοίγει ἡ μεγάλη ἑτησία τῆς Χερσονήσου ἀγορά, τὸ παζάρι καλουμένη, διαρκοῦσα ἐπὶ δεκαήμερον. Αἱ Κερεαὶ εἶνε ἡ ἀρχαία Σκήτη τοῦ Πρωτάτου, σεβασμία καὶ ἐρημική, ἥτις διὰ τοῦ χρόνου,

τοῦ ὅχι μόνον τὰ θορυβώδη ἐρημόγοντος, ἀλλὰ καὶ τὰ ἔρημα ἐκπολλίζοντος, μετεβλήθη εἰς ὠραίαν κωμόπολιν, οἰκουμένην μόνον διὰ μοναχῶν καὶ τῶν ὀλίγων ἐμπορευομένων κοσμητικῶν, οἵτινες μοναχικὸν καὶ αὐτοὶ διάγονσι βίον, διότι, ὡς γνωστὸν, γυναῖκες καὶ πᾶν εἶδος ζῴου θήλεος ἀποκλείονται ἀπὸ τὴν χώραν αὐτήν, εἰδικῶς ἀφιερωμένην εἰς τοὺς ἀφήσαντας τὸν κόσμον καὶ τὰ ἐγκόσμια ἢ ἐγκολληθέντας τὸν μονήρη βίον.

Κεϊμένη, ἡ δροσόλουστος κωμόπολις, ἐν τῷ μέσῳ σχεδὸν τῆς χερσονήσου, κατὰ πλάτος, διωρον ἀπέχονσα ἐνθεν καὶ ἐνθεν τῶν δύο θαλασσῶν, ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς παρειᾶς καστανοφυετοῦ βουνοῦ, ἀποτελεῖται ἐκ τῶν Κονακίων τῶν Ἱερῶν Μονῶν, ἐν οἷς κατοικοῦσιν οἱ ἀντιπρόσωποι αὐτῶν, διότι αὕτη εἶνε ὡς πρωτεύουσα τοῦ Ἁγίου

κος νεανίας βαστάζει ὁρμαθὸν κομποσχοινίων πολυχρόμων, καὶ σταυρουδάκια ἀπὸ ᾠόκερον. Αἱ τιμαὶ εἶνε γραμμέναι ἐπάνω εἰς τὰ πωλούμενα πράγματα καὶ πάλιν ὅταν παρατηρήσουν καμμίαν ἀμφιβολίαν ἐπὶ τῶν ἀγοραστῶν, λέγουν ἡρέμα ὡς προσευχὴν οἱ πτωχοὶ Ἐρημίται:

—“Ὁ, τι θέλετε, δώσετε!

Μετ' ὀλίγας ἀκόμη ἡμέρας ἡ κίνησις ἀραιούται, τὰ ἐμπορεύματα ἄλλα μὲν ἐλαττοῦνται, ἄλλα

δὲ ἐκλείπουν, ἕως οὗ καταπαύσῃ πᾶσα δοσοληψία, περατωθείσης τῆς προθεσμίας πλεον τῆς ἀγορᾶς. Τὸ παζάρι ἔληξεν. Οἱ ἔμποροι ἀπῆλθον ἐκδαπανήσαντες τὰ κομισθέντα, ἀντ' ἐκείνων δὲ πληρώσαντες ἀγορεύτικαὶ λίραις τὰ βαλλάντιά των. Αἱ Καρεαὶ ἀπέλαβον πάλιν τὴν ἡσυχίαν των τὴν συνήθη. Κ' ἐκεῖ ὅπου δι' ὀλίγας ἡμέρας βοή χειμάρρον ἀντήχει, κελαρύζει πάλιν τὸ ἥξιμον τῆς πηγῆς ρεῦμα, ὡς μινύρισμα ὁρφανοῦ βρέφους, ἐγκαταλειφθέντος ὑπὸ τῆς μοῖρας του ἐκεῖ ὑπὸ τὰς ἱερὰς καστανέας.

Α. ΜΩΡΑΪΤΙΑΗΣ

Αἱ ΑΘΗΝΑΪΚΑΙ ΚΑΛΛΟΝΑΙ

ΤΗΣ ΠΑΡΕΛΘΟΥΣΗΣ ΓΕΝΕΑΣ*

Δύο ἀκόμη καλλοναὶ τῆς αὐτῆς τῆς Ἀμαλίας ἦσαν, ἡ Ἑλένη Τσαμαδοῦ, σύζυγος Πλαπούτα, τῆς ὁποίας ἐμάγευεν ἡ ἀγαλματώδης στάσις, καὶ ἡ Ἀσπασία Καρμπούνη, ἡ ἔπειτα βαρωνὶς Σότεμβεργ, τῆς ὁποίας σῴζεται μετᾴδιον μετὴν ἐπιγραφὴν «Τῇ ᾗ μείδιωσῃ».

Ἐφώτισεν ἀκόμη τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς τῆς Ἀμαλίας ἄλλη περικαλλὴς κόρη, ἡ Ρεγγίνη Φίλωνος, ἥδη κ. βαρωνὶς Βύρτζβουργ. Ἡ δεσποινὶς Φίλωνος ἦτο μία τῶν ὀλίγων θελκτικῶν ξανθῶν τῆς ἐποχῆς τῆς, ἡ χαλμάτωζε δὲ τόσον διὰ τῆς καλλονῆς ὅσον καὶ διὰ τῆς λεπτότητος τοῦ πνεύματός της.

Ἡ τελευταία Ἑλληνίς, ἥτις

Ἀνθή Κριεζή
τὸ γένος Δεσποτοπούλου.

περιελήφθη εἰς τὴν ἐκλεκτοτάτην ἀκολουθίαν τῆς πρώτης βασιλίσσης, ὑπῆρξεν ἀνταξία τῶν πρώτων. Ἡ κ. Ξανθὴ Διαμάντη ἀπέθανε πρὸ ὀλίγου μόλις καὶ ὅσοι τὴν εἶδον καὶ τώρα ἀκόμη ἐθαύμαζον τὴν ἀγαλματίνην ἐκείνην καλλονήν, ἥτις ὁμῶς περιέκλειε τὴν θέρμην καὶ τὴν ζωηρότητα.

Καὶ ἐνῷ αὐταὶ ἦσαν αἱ καλλοναί, τὰς ὁποίας ἀνήγαγεν εἰς τὸ ὑψηλὸν ἀξίωμα τῆς Βασιλικῆς συντρόφου τὸ καλλιτεχνικὸν ἔνστικτον τῆς Ἀνάσσης. Ἄλλη ὁμᾶς ζηλευτὴ ὡραίων ἐσχηματίζετο ἐν τῇ κοινωνίᾳ τῆς πόλεως.

Ἀπὸ τοῦ 1848 ἤδη μία Ἀθηναϊκὴ αἰθουσα περιέκλειε τότε ὅ,τι ὡραιότερον ἔχει νὰ ἐπιδείξῃ ἡ πρωτεύουσα. Εἰς τὸν

ἀρχοντικὸν οἶκον τοῦ Μιχαὴλ Σούτσου (τὸ ἱστορικὸν μέγαρον Μιχαήλοδον, τὸ ὁποῖον ἀπομένει ἀκόμη μνημεῖον ἑνδοξόν τῆς κοινωνικῆς ἐξελίξεως ἐν

Μαρία Κριεζή
τὸ γένος Ραΐβα.

Ἀθήναις), ἐδίδοντο οἱ μεγαλοπρεπέστεροι χοροὶ καὶ αἱ καλλιτέραι ἐσπερίδες. Εἰς τὴν οἰκίαν αὐτήν, ἥτις εἶχε γίνῃ τὸ ἐντευκτήριον τῆς ἀριστοκρατικῆς Φαναριωτικῆς τάξεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν οἱ ξένοι εὕρισκον τὴν εὐκαιρίαν νὰ γνωρίσωσιν ἐκ τοῦ σύνεγγυς καὶ νὰ ἐκτιμήσωσι τὰ θέλητρα τοῦ ἑλληνικοῦ χαρακτῆρος, διέλαμψαν ἡ δεσποινὶς Σούτσου, ἑγγονὴ τοῦ Καρατζᾶ καὶ ἀδελφὴ τῆς κ. Ναταλίας Σούτσου, ἡ δεσποινὶς Μουρούζη, ἡ Ξανθὴ νηρηΐς, θαῦμα λεπτότητος καὶ κομψότητος, αἱ θυγατέρες τοῦ Καλλιμάχη, τῆς ἡγεμονικῆς οἰκογενείας τῆς Βλαχίας—ἄλλαι ἐκείνων, τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν—ἡ Ἀσπασία ἔπειτα κ. Ρώμα καὶ ἡ Ζενεΐς, περὶ τῶν ὁποίων ἡ παράδοσις λέγει ὅτι μεταξὺ τῶν δύο ἡ προτίμησις ἦτο δυσχερεστάτη, τὴν ἑκατέρωθεν καὶ τὰς θέλητρας εἶχον καὶ αἱ δύο.

Τοῦ Μιχαὴλ βόδα κόρη ἦτο καὶ ἡ περίφημος πριγκίπισσα Ἑλένη Σούτσου, ἡ μήτηρ τῆς κ. Κοζάκη Τυπάλδου, τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα παραθέτομεν ἐκ τοῦ λευκώματος τοῦ Δυπρέ, ὅστις

ἀπὸ τοῦ 1818 ἔσχε τὴν εὐκαιρίαν νὰ θαυμάσῃ τὸ ἐκτακτὸν ἐκεῖνο Φαναριωτικὸν ἄνθος.

Πλὴν τοῦ μεγάρου τοῦ Μιχαὴλ βόδα, αἰθουσαι ἐλκύουσαι τὸν κόσμον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἦσαν αἱ τοῦ Περικλέους Ἀργυροπούλου, τοῦ Ν. Μαυροκορδάτου, τοῦ Ἀλκ. Ἀργυροπούλου καὶ ὁ ἀρχοντικὸς οἶκος τῶν Παπαρηγοπούλων, ὁ ὁποῖος μέχρις ἐσχάτων ἀκόμη εἶχε διατηρήσῃ ἀμείωτον τὴν παλαιάν του λάμψιν.

Εἰς τὰς ὀλίγας ἀκόμη τότε αἰθούσας αὐτὰς ἀπέκτεσαν φήμην καλλονῶν πλὴν ἐκείνων τὰς ὁποίας ἀνεφέραμεν ἤδη, αἱ δύο ἀδελφαὶ Ὀλιγκα καὶ Μάσιγκα Δηλιγιάννη, ἡ κ. Χατζοπούλου, τὸ γένος Ρώμα, ἀποθανοῦσα ἐν ἔτος μετὰ τὸν γάμον της, καὶ ἡ κ. Σταμπολοπούλου νῦν κ. Πετμεζᾶ. Περὶ μιᾶς ἐκ τῶν ὡραιότερων γυναικῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διηγούνται χαρᾶκτηριστικὸν ἀνέκδοτον. Λέγεται ὅτι εἰς χορόν τινα τῆς Ἀγγλικῆς πρεσβείας μία ἐκ τῶν τότε ὡραιωτάτων γυναικῶν τῶν Ἀθηνῶν ἔκαμεν ἐκτακτὸν αἶσθησιν. Πρὸ πολλοῦ ἤδη ἡ ὡραία

Ἡ κ. Σταμπολοπούλου
νῦν κ. Πετμεζᾶ.

Ἀθηναία εἶχε κατακτήσῃ τὴν φήμην, τῆς ὁποίας ἦτο ἀξία, τὴν ἐσπέραν ὁμῶς ἐκείνην ἡ μορφή της ἀπῆστραπτεν ἐκτακτῶς. Μεταξὺ τῶν προσ-

* Τέλος· ἴδε σελ. 323.

κεκλημένων τοῦ Ἀγγλοῦ πρέσβειος ἦτο καὶ Ἑβραῖός τις, ὅστις ἤρχετο ἐξ Ἰνδιῶν. Ὁ παρυσιάσας τὸν διακεκριμένον ξένον πρὸς τὴν ὠραίαν

Βαρονίς Στέμπεργ

τὸ γένος Καρμπούνη.

Ἀθηναίαν τῷ ἀνεχοίνωσε συγχρόνως καὶ τὴν ἀπορίαν του.

— Ἡ κυρία αὕτη εἶνε πάντοτε μία ἀπὸ τὰς ὠραιότερας γυναῖκας τῆς πόλεώς μας. Ἀπόψε ὅμως ἔχει κατὰ τὸ ἐξαιρετικόν. Ποτὲ ἄλλοτε δὲν ἦτο ἔτσι.

Μετ' ὀλίγον ἡ παρατήρησις αὐτῇ ἦτο εἰς ὧν τὰ στόματα. Ὅλοι ὡμολόγουν ὅτι τὴν ἐσπέραν ἐκείνην ἡ καλλονὴ τῆς ὠραίας Ἀθίδος εἶχε διπλασιασθῇ. Ὅταν ὁ χορὸς ἐτελείωσεν, ὁ Ἑβραῖος εἶπεν εἰς τὸν φίλον τοῦ Ἑλλήνα :

— Εἰς τὰς Ἰνδίας ὑπάρχει παράδοσις ὅτι ὁ ἄνθρωπος ὅστις φαίνεται αἰφνιδίως ὠραιότερος ἀπὸ ἄλλοτε θ' ἀποθάνῃ ἐντὸς τοῦ μηνός.

Δέκα πέντε ἡμέρας ἀπὸ τὴν ἐσπέραν τοῦ χοροῦ, ἐνῶ ὁ Ἑβραῖος ἦτο ἤδη μακρὰν τῶν Ἀθηναίων, ἡ ἀτυχὴς δέσποινα ἐκηδεύετο ἀφαρπασθεῖσα ὑπὸ ἐπιδημικοῦ νοσήματος ἐντὸς μιᾶς ἐβδομάδος.

Κυρία περὶ τῆς καλλονῆς τῆς ὁποίας ἐγένετο τότε πολὺς λόγος ἦτο καὶ ἡ κ. Κριεζῆ, τὸ γένος Γρίβα, καλλονὴ διαβολικὴ, τύπος Παρισινῆς

ὠραίας, ἥτις ὅμως ἀπέθανε νεωτάτῃ. Διέλαμψεν ἐπίσης κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην καὶ ἡ κ. Δεκόζη Βούρου, καὶ σήμερον ἀκόμη διασώζουσα νωπὰ τὰ ἔχνη τῆς καλλονῆς, καὶ ἡ κ. Ἀνθὴ Κριεζῆ τὸ γένος Δεσποτοπούλου.

Τύπος Ἑλληνικῆς ὠραιότητος, μὲ θαυμασίαν ἰδίως κατατομὴν, ὑπῆρξε καὶ ἡ Μάρια Φιλήμονος, ἡ ἀδελφὴ τοῦ ἀλχημονήτου Τιμολέοντος Φιλήμονος. ὠραία δὲ καὶ ἡ δούκισσα Τασσέ δελὰ Παζερῆ, δείγμα δὲ κομψῆς καὶ θελκτικῆς εὐμορφίᾳς ἡ κ. Κωστῆ μὲ κόμην τεφρόξανθον, σπανιωτάτην καὶ καταπληκτικὴν τελειότητα σώματος.

Οἱ διερχόμενοι ἐξ Ἀθηνῶν ξένοι εἴτε ὡς αὐτικοὶ τοῦ Ὁθωνος, εἴτε ὡς διπλωματικοὶ ὑπάλληλοι, ἢ ἀκόμη ὡς περιηγηταὶ ἢ περαστικοὶ ταξιδιωταί, οὐχὶ σπανίως ἐξεδήλωσαν ἐκφοραστικώτερον τὸν θαυμασμόν των πρὸς τὰς ὠραίας τῆς ἐποχῆς, λαμβάνοντες Ἑλληνίδας συζύγους.

Ἀπὸ τὰ πρῶτα ἤδη ἔτη τῆς ἀποκαταστάσεως ἡ ἀδελφὴ τοῦ Ἀλεξάνδρου Ρ. Ραγκαβῆ, ἡ Ραλλοῦ, ὑπανδρεύετο τὸν Σκῶτον εὐπατρίδην Σκῆν, ἡ δευτέρα Εὐφροσύνη τὸν κόμητα Ἀδόλ-

Βαρονίς Πουσβαλδ

τὸ γένος Καρμπούνη.

φον Ροζέν. Ἡ ὠραία κόρη τοῦ Γεωργίου Ἀργυροπούλου ὑπανδρεύθη τὸν κόμητα Ρουάν, πρεσβευτὴν τῆς Γαλλίας, εἶδομεν δὲ πῶς κατέληξεν

ὁ γάμος ἐκεῖνος. Καὶ ὁ Βαυαρὸς λοχαγὸς Τρεντίνης, εἰς τὴν ἰδιαιτέραν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως ἀπεσπασμένος, ἐνυμφεύθη Ἑλληνίδα, τῆς ὁποίας ὅμως δὲν κατώρθωσα ν' ἀνακαλύψω τὸ ὄνομα.

Μία ἐκ τῶν θυγατέρων τοῦ Κασσιέρη, ἐπιμητοῦ τοῦ ἡγεμόνος Ἀλ. Σούτσου, ἐνυμφεύθη τὸν ἔμπορον Σάρορ καὶ ὁ γάμος ἐκεῖνος ἐθεωρήθη δυσάριστος. Ἡ κόρη τοῦ ἡγεμονικοῦ θεράποντος ἠδύνατο βεβαίως νὰ ὑπανδρευθῇ ξένον, ἀφοῦ δὲν ἦτο τὸ πρῶτον δείγμα τὸ συνοικέσιον τοῦτο. Φαίνεται ὅμως ὅτι ἀπαρατήτως ὁ ξένος ἔπρεπε νὰ εἶναι τοῦλάχιστον ἴσος πρὸς τὴν νύμφην, ἔμπορος δέ, ὅσον διακεκριμένος καὶ ἂν ἦτο, δὲν ἐθεωρεῖτο ἀκόμη ἱκανὸς νὰ συγγενεύσῃ πρὸς οἰκογένειαν ἀνωτάτου ὑπαλλήλου.

Ἐπίσης ξένον, τὸν συνταγματάρχην βαρῶν Ἐδουάρδον Ράινεκ, ὑπανδρεύθη ἡ κ. Εὐφροσύνη Μαυροκορδάτου, ἡ κόρη τῆς δὲ δεσποινίδος Βιλελμίνης Ράινεκ, ἔπειτα κ. Βαλτατζῆ, διεκρίθη εἰς τὴν Αὐλὴν τῆς Ἀμαλίας.

Ἐκ τῶν ἐκτὸς τῆς Αὐλῆς κυριῶν ξένους δια-

κεκριμένους ὑπανδρεύθησαν αἱ φημιζόμεναι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην δεσποινίδες Πανᾶ τὸν δοῦκα Τασσέ δελὰ Παζερῆ, αἱ δεσποινίδες Καρμποῦνη ἢ μία τὸν γραμματέα τῆς Αὐστριακῆς πρεσβείας Πουσβαλδ καὶ ἡ ἄλλη τὸν πρόξενον τῆς Ἰταλίας ἡ Αὐστρίας Καλλιάνη.

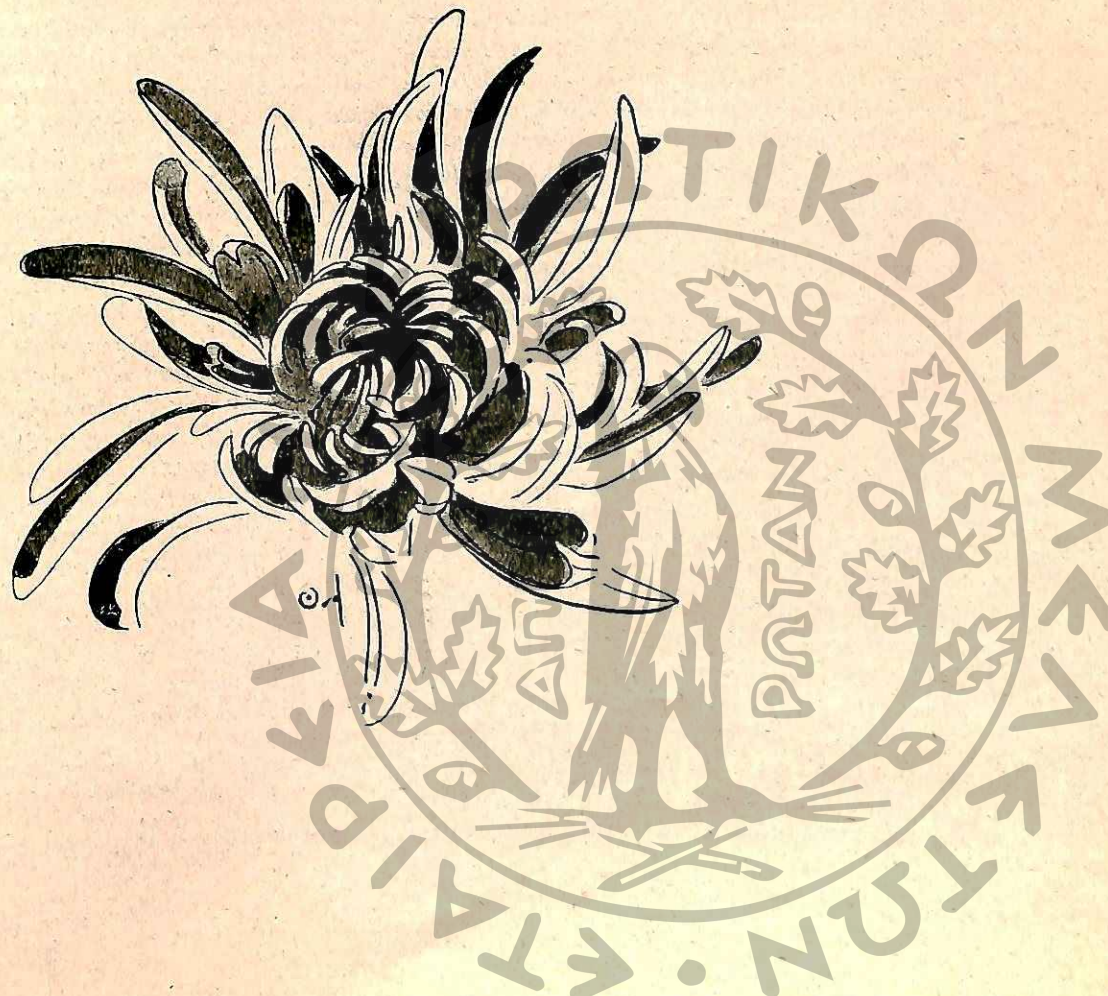
Ἐννοεῖται ὅτι εἰς τὸ πρόχειρον τοῦτο σημείωμα, ἀποτελοῦν τὸ περιθώριον τῆς μελέτης περὶ τῶν ὠραίων γυναικῶν, θὰ παρελείφθωσαν βεβαίως καὶ πολλαὶ ἄλλαι ὑπανδρευθεῖσαι ξένους.

Ὅλοι ἐκεῖνοι, εἰς τοὺς ὁποίους ὀφείλω τὰς σημειώσεις ἅς κατέστρωσα εἰς τὸ ἄρθρον αὐτό, ἐτελείωναν τὰς ἐκ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐντυπώσεις των διὰ τῆς ἐξῆς παρατηρήσεως :

— Τώρα ἔχομεν πολλὰς γυναῖκας, αἱ ὁποῖαι θεωροῦνται εὐμορφαι· τὰς ὠραίας ὅμως τῆς ἐποχῆς ἐκείνης δὲν τὰς ἔχομεν πλέον ! . . .

Καὶ — δυστυχῶς ! — πρέπει νὰ συμφωνήσωμεν μαζί των.

Γ. ΤΣΟΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΝΑ ΒΟΥΝΟ ΣΤΙΧΟΙ

Ξεφύλλισμα μιᾶς Ἀνθολογίας.

Τόμοι τρεῖς. Σελίδες 2434. Ἕνας θερισμὸς στίχων, σωρευμένων εἰς τὰ ἀλώνια. Ὅ,τι σχεδὸν εἶπεν εἰς ρυθμὸν καὶ εἰς ρίμαν ὁλόκληρος ὁ νεοελληνικὸς αἰὼν. Ὅ,τι ἐδέθη εἰς μέτρα, ἔρρευσεν εἰς δεκαπεντασυστάβους, ἐτυλίχθη ἐντὸς ἰάμβων. Ὅλοι οἱ ρυθμοὶ εἰς τοὺς ὁποίους ἔκλαυσαν ἢ ἐγέλασαν τὰ ἑκατὸν αὐτὰ ἑλληνικὰ ἔτη.

Εἶνε μία ποιητικὴ ἀνθολογία τῆς Ἑλλάδος, ὁ «Παρνασσός», γεωπονικὴ συγκομιδὴ ποῦ ἔγεινε μὲ τόσῃ ἐπιμονῇ καὶ μὲ τόσῃ ἡρεμίᾳ μακρὰν ἡμῶν εἰς τὴν Σμύρνην. Μία ἀνθολογία τῶν ἑλληνικῶν στίχων δὲν εἶνε ἐντελὴς τὸ μικρότερον δῶρον πρὸς τὴν βιβλιοθήκην μας, πρὸς τοὺς ἱστορικοὺς τῆς τοπικῆς φιλολογίας πρὸς τὴν νεοελληνικὴν φιλολογίαν. Δυστυχῶς αἱ Ἀνθολογίαι ἕως τώρα ἐθεωρήθησαν ἐν Ἑλλάδι ἀποκλειστικὰ ἔργα τῆς ψαλίδος, ἐκτὸς μιᾶς φιλοτίμου, ὅσον ἦτο δυνατόν, ἐξαίρεσεως τῆς «Λαϊκῆς Ἀνθολογίας». Οἱ ἐκδότης, σύροντες μίαν ψαλιδιάν, ἔκοπτον ὅ,τι ἐξεῖχε καὶ ὅ,τι ἐπιπτεν ἐντὸς τοῦ καλάθου ἐγένετο βιβλίον καὶ τὸ βιβλίον αὐτὸ ὠνομάζετο Ἀνθολογία, πρὸς χανδάκωμα τῆς ποιητικῆς λέξεως, ἢ ὅποια ἦγει ὡς λεπτὸς βόμβος μελίσσης καὶ ὑπενθυμίζει ἄβρους παρθενικοὺς δακτύλους μόλις θίγοντας. Ἀνθολογίαν μιᾶς ἐποχῆς ἰδιαιτέρως δὲν εἶχομεν. Ἀνθολογίαν ὅλων τῶν ἐποχῶν μαζύ, οὔτε. Οἱ ἐκδότης μᾶς ἡρνήθησαν καὶ τὴν ἀνθολογίαν, ἢ ὅποια χαρακτηρίζει, καὶ τὴν ἄλλην ποῦ χρησιμεύει τοῦλάχιστον ὡς στατιστική. Διὰ τοῦτο ἐκπλήττει τὸ ἐκ Σμύρνης ἀπρόοπτος πεσὼν βιβλίον, ἢ ὀγκωδέστερον καὶ ἢ λεπτομερεστέρα στατιστικὴ τῶν ἑλληνικῶν στίχων, ἕνα εἶδος ποιητικῆς ἀπογραφῆς ὅλων τῶν νομῶν τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τῶν βιλαετίων τῆς Ἀνατολῆς, ὅλων τῶν ὀνομάτων, τὰ ὅποια ἐτέθησαν ποτε κάτωθεν ἑλληνικοῦ στίχου καὶ τοῦ ἐπαγγέλματος ἀκόμη καὶ τῆς πατρίδος καὶ τῆς ἡμερομηνίας τῆς γεννήσεως τοῦ ποιητοῦ. Εἶνε περιττὸν νὰ εἰπω ὅτι τὰ ἐπτὰ δέκατα τῶν ὀνομάτων οὔτε ἦτο

δυνατὸν νὰ τὰ ὑποπτευθῇ κανεὶς εὐρισκόμενα πουθενά ἄλλου ἐκτὸς τοῦ δημοτολογίου. Ἕνας κόσμος ἀγνώστων, οἱ ὅποιοι ἔκλαυσαν εἰς μέτρα καὶ ἐχάθησαν εἰς τὸ κενόν. Ἄλλος κόσμος ἀγνώστων, εἰς τοὺς ὁποίους ἀπέθανεν ὁ ποιητὴς καὶ ἐπέζησεν ὁ ἱατρός, ὁ καθηγητὴς, ὁ ἔμπορος ἐλαίων. Ἀνθρωποὶ οἱ ὅποιοι ἔγραψαν κατὰ λάθος, ἢ πρὸς ἐξιλέωσιν τῆς Μαρίας τῆς ἐποχῆς των, ἢ διότι ἔγραφε καὶ ὁ Παπαρρηγόπουλος, ποιῆται πρὸ παντὸς κρημνισθέντες ἀπὸ τὸν Βουτσινάιον, ἢ βυθισθέντες εἰς τὸν κάλαθον τῆς «Πανδώρας».

Οἱ περισσότεροι ἀπῆλθον ἐκ τοῦ ματαίου κόσμου, οἱ ἄλλοι εὐρίσκονται ἀκόμη εἰς τὴν γῆν, ἀλλὰ χωρὶς νὰ ὑποπτευθῶν ποτε, ὅτι θὰ εὐρίσκειτο φυλλαδοδίφης τολμῶν νὰ διαιωνίσῃ ἐντὸς Μουσείου τὰς ἀμαρτίας, αἱ ὁποῖαι ἔμενον κρυμμέναι εἰς τὰ βάθη σκονισμένων περιοδικῶν, ὡς νὰ τὰς εἶχον ἐξομολογηθῇ εἰς τοὺς πνευματικούς. Τὸ ἔργον τῆς Σμυρναίας Ἀνθολογίας μετέχει ὀλίγον τῆς ἱεροσυλίας. Πόσοι θὰ ἀνατιναχθοῦν ἐντρομοὶ εἰς τὴν ἐμφάνισίν της! Ὑπάρχουν στίχοι, οἱ ὅποιοι ἐγράφθησαν εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ μόλις σκιαγραφουμένου μύστακος, ἔχοντες τὴν ἱερότητα αἰωνίως κλειδωμένου ἐρωτικοῦ συρτάριου. Ἀλλ' ἡ Ἀνθολογία τῆς Σμύρνης ἐσπασεν ὅλα τὰ συρτάρια, ἠρεύνησεν ὅλα τὰ μπαῦλα, ἐξετίναξεν ὅλον τὸν χάρτην τῶν παλαιοπωλείων. Καὶ ἐξῆλθεν ἀπὸ τὴν ἔρευναν αὐτὴν, μία ἐργασία, πρὸ τῆς ὁποίας πρέπει νὰ μείνωμεν ἐμβρόντητοι διὰ τὴν λεπτομέρειαν καὶ τὴν ἐπιμονήν. Οἱ «τεθνεῶτες ποιηταὶ» καταλαμβάνουν ἰδιαιτέρως τὸν πρῶτον τόμον, κοιμώμενοι ἐν εἰρήνῃ. Ἐπειτα ἔρχονται οἱ ζῶντες, νέοι μὲ παλαιούς, Ἀθηναῖοι μὲ Καππαδόκας, καὶ

μὲ τὸν Νικολετόπουλον
ὁ Μπαῦρον ὑπνώττει,

ὅπως ἔγραφεν ὁ Παράσχος διὰ τὰ λευκώματα.

Ἀνοίγω καὶ βλέπω τυχαίως ἐν ὄνομαι. Ἰωάννης Παπαδιαμαντιόπουλος. Εἶνε ὁ Ζᾶν Μωρεάς.

Δὲν γράφω στίχους· ἔσθυσαν οἱ ἴχοι τῆς χορδῆς μου εἰς τὰς θυέλλας τῆς ζωῆς. Τὰ ἄλλα τῆς ψυχῆς μου, δὲν εἶνε τῶν νεανικῶν ὀνείρων τώρα πλάνη, δὲν εἶνε ἡ φανταστικὴ ἀκάνθινος στεφάνη, ἦν μόνοι περιβάλλονται, ζητοῦντες εἰς ὀνείρους, οἱ παῖδες, τῆς φανταστικῆς ἀγάπης των τοὺς λήρους...

Ἀπὸ τὴν συλλογὴν «Τρυφὴν καὶ Ἐχιδνὰν» Ἰ. Παπαδιαμαντιόπουλου.

Συναντῶ τὸν κ. Παλαμᾶν. Ἡ Ἀνθολογία ἐξαντλεῖ ὅλα τὰ «Τραγούδια τῆς πατρίδος μου» τοῦ ποιητοῦ, ἀνασύρει ὁλόκληρον τὸν Παλαμᾶν τοῦ 1883. Ὁ ἄλλος Παλαμᾶς εἶνε ἄγνωστος εἰς τὸν συλλέκτην. Ἀκολουθοῦν οἱ ἀρχίζοντες ἀπὸ τὸ Π, Πάλλης, Πανᾶς, Παράσχος, Περβάνογλους, Περδικίδης... Ἀπὸ τὴν συντροφίαν ἐσώθη ἄγνωστον πῶς — καὶ εἶχε γράψῃ μίαν φορὰν ὠραίους στίχους — ὁ Παπαδιαμαντιόπουλος.

Ἀνοίγω εἰς τὸ Δ.

Ὁ Φαῦστος ὡς τι αἰνίγμα
ὡς ἄλυτος τις γρίφος
κεκαλυμμένος τὴν μορφήν
μυστηριώδης βαίνει
καὶ προχωρῶν ὁ Βέρτυρος
τῷ ἐγγειρίζῃ ξίφος
καὶ λέγει: Πλήξον, στήθος ζῶν
τὸ φάσανον ψυχραίνει.

Εἶνε ἐκ ποιήματος «πρὸς τὸν Γκαίτην» τοῦ κ. Σπυρίδωνος Λάμπρου. Ἀκολουθοῦν τοῦ αὐτοῦ τὰ ποιήματα «ἔφυγε», «ὁ πυργίτης», «θὰ πηγαίνω», «τῷ δαφνηφορήσονται».

Κάπου ἀνακαλύπτεται ὁ κ. Γεράσιμος Μαυρογένης μὲ μίαν μετάφρασιν εἰδυλλίου τοῦ Θεοκρίτου, γεμάτην δημοτικὴν δρόσον. Ἀπὸ τὰ ποιήματα τοῦ Προβελεγγίου, ὁ ἀνθολόγος συνέλεξε μὲ κάποιαν μοχθηρίαν ἐπιμελῶς ὅλα τὰ εἰς καθαρῶσαν. Συναντῶ τὴν μετάφρασιν τοῦ «Ἀμλέτου» ὑπὸ Περβάνογλου:

Εἶναι ἡ μή, νῦν τοῦτ' ἐστὶ τὸ ζήτημα...

Θεέ μου!

Μεταξὺ τῶν λυρικῶν τοῦ κ. Λάντς καὶ τῶν στίχων τῆς Σαπφούς Λεοντιάδος, ἔχει σφηνωθῇ ὁ Λασκαράτος, μεταξὺ Κοντοπούλου καὶ Κουτούβαλη, ὁ Κορομηλάς, ὁ Ζαλοκώστας καὶ ὁ κ. Ζάνος εἶνε ὁμοῦ, ὁ Σουρῆς παρὰ τὸν Σάρρον, ἔπειτα ὁ Τωμαζαῖος παρὰ τὸν Ἀβεντὶν πασσᾶν, ποιητὴν γράφοντα στίχους εἰς τὴν ἑλληνικὴν δημόδη καὶ βαλὴν τοῦ Ἀρχιεπελάγου, ὁ Νάημ-Φράσσαρης, ὁ Γουσταῦος Λαφόν, ὁ κ. Καζάκης... Ἀκολουθοῦν εἰς ἰδιαιτέρον διαμέρισμα 20 Σμυρναῖοι ποιηταὶ ὁλόκληρον συνδικατὸν τῆς καθαρῆς οὐσίας.

Καὶ ἔπειτα ἄλλοι ἐκ τῶν «τεθνεῶτων». Ὁ Κάλβος παρὰ τὸν Σαλτέλην καὶ τὸν Ραφόπουλον. Ὁ Παπαρρηγόπουλος μὲ τὸν Τερσέτην. Ὁ Βαλαωρίτης παρὰ τὸν Φατσέα. Ὁ Ὀρφανίδης, τοῦ ὁποῦ ἡ «Χίος Δούλη» ἔνεκα τῆς ἐκδόσεως τῆς ἀνθολογίας εἰς Σμύρνην, ἔγεινε «Χίος φίλη». Ὁ Ἰωάννης Μαυρομιχάλης ὁ ποιητὴς τῆς «Ἀλῶσεως τῆς Τριπόλεως» καὶ τοῦ «Κοριολάνου». Ὁ Βερσῆς, ὁ Καλλιθούρης, ὁ Παρμενίδης, ὁ Θεολεΐδης, ὁ Παπαζογλους...

Ὡ! σεῖς καταπληκτικὰ ὀνόματα τῶν ἀγνώστων ποῦ ἐχάθητε εἰς τὸ κενόν, ὠραῖαι ὀρμαὶ ποῦ ἀπελήξατε εἰς τὸ μηδέν, στιγμιαῖοι σπασμοὶ γηραιῶν νεύρων, σεῖς ποῦ ἐδέσκατε εἰς μέτρα τὰς σελίδας τῶν ἐρωτικῶν ἐπιστολαρίων, καὶ σεῖς ποῦ εἶπατε τὰς ἰδιωτικὰς σας ὑποθέσεις εἰς στίχους, καὶ σεῖς ποῦ ἐσπείρατε ρίμας εἰς τοὺς ἀγρούς... Ἄν ἡ ἐπανάστασις ἐνὸς Σολωμοῦ καὶ ἐνὸς Βηλαρά καὶ ἐνὸς Χρηστοπούλου ἐσάλπιζεν ἐνωρίτερα τὸ ἐωθινόν, ἂν ὁ βραχνᾶς τοῦ δασκαλισμοῦ δὲν ἐσφιγγε τόσον δυνατὰ τὴν ἀναπνοὴν τῶν γενεῶν, ποῖα βλάστησις καὶ ποῖα ἀνοιξὶς θὰ ἐχύνετο τώρα ἀπὸ αὐτὴν τὴν Ἀνθολογίαν, μέσα εἰς τὴν ὁποίαν κοιμᾶται τὸν ὕπνον τοῦ ματαίου τόση τέφρα...

Ζ. Α. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

ΧΑΡΗΣ ΗΜΕΡΙΝΟΣ

Η ΓΕΝΕΘΛΙΟΣ τοῦ Πῶλ δὲ Κῶκ, ἀνήγειρε χαλκοῦν ἀνδριάντα εἰς τὸν ἐλαφρὸν καὶ εὐθυμον μυθιστοριογράφον, ὅστις ἐκίνησεν εἰς φαιδρότητα γενεὰς ὁλοκλήρους, ὃ δὲ γαλλικὸς τύπος εἶνε πλήρης ἀνεκδότων σχετικῶν πρὸς αὐτόν.

Φαίνεται ὅτι ἦτο αὐταρχικός, στρυφνός, ἀλλ' ἐντιμότερος. Εἶχε συμβληθῇ μὲ ἓνα ἐκδότην νὰ τῷ παρέχῃ ἕξ μυθιστορήματα τὸ ἔτος ἀντὶ 8,000 δραχ. τὸ ἔτος. Ὁ Πῶλ δὲ Κῶκ ἐτήρησε τὸν λόγον του. Ἐπὶ εἴκοσιν ἔτη ἐλάμβανε μόνον τὸ συμφωνηθὲν ποσόν, ἐνῷ οἱ ἐκδότης τοῦ ἐπλούτουν.

Ἡ δημιουργικὴ του φαντασία δὲν ἦτο ἰσχυρά. Ἡναγκασμένος νὰ παράγῃ ἐπανελάμβανε τὸ αὐτὸ μυθιστόρημα μὲ ἄλλα πρόσωπα· ὁ εἰσοδηματίας, ὁ φοιτητής, ἡ γριζέτα, ὁ προγαστρὸς τοκιστὴς ἐπανερχοῦντο εἰς τὰ ἔργα του. Τὸ ὕψος του εἶνε ἐντελὸς χαλάρων καὶ ἀτημέλητον. Ὁ Πῶλ δὲ Κῶκ ἔγραφε καὶ δύο συλλογὰς ποιημάτων, σπανίας σήμερον, τὰ ἑμμετρα *Δηγήματα* καὶ τὰς *Φυσολίδας τοῦ σάπωνος*.

Ο ΑΥΣΤΡΙΑΚΟΣ ΒΑΑΡ, εἰς τῶν εὐφυστέρων, τῶν πρωτοτυπωτέρων καὶ νεωτεριστικωτέρων χρονογράφων, τῶν γραφόντων εἰς γερμανικὴν γλῶσσαν, εἰς τὸ τελευταῖον βιβλίον του *Μόρφωσις* (*Bildung*), περὶ τοῦ οὐοῦ ἔγινε λόγος καὶ ἐκτὸς τῆς Αὐστρίας, γράφει περὶ τῆς γερμανικῆς γλώσσης: «Ἡμεῖς οἱ αὐστριακοί, λέγει, κατὰ τύχην γράφομεν εἰς τὴν γερμανικὴν γλῶσσαν. Ἐχομεν ἄλλα νεῦρα, ἄλλας αἰσθήσεις καὶ πνεῦμα ὅλως διάφορον τοῦ τῶν Γερμανῶν. . . Οἱ Γερμανοὶ οἵτινες ζοῦν μεταξύ μας δὲν θέλουν νὰ λέγονται Αὐστριακοί, οὐδὲ οἱ Αὐστριακοὶ νὰ λέγονται Γερμανοί. Οἱ Αὐστριακοὶ θέλουν νὰ διατηρήσουν καλὰς σχέσεις μὲ τὴν γερμανικὴν φιλολογίαν, εἰς τὴν ὁποῖαν ὀφείλουν πολλά, ὅπως καὶ μὲ τὴν γαλλικὴν καὶ τὴν ἰταλικὴν, ἀλλὰ δὲν ἀποκρύπτουν ὅτι δι' αὐτοὺς ἡ γερμανικὴ φιλολογία εἶνε ξένη φιλολογία· δὲν θὰ εὗρουν ποτὲ εἰς αὐτὴν τὸ τελευταῖον μουσικὸν τῆς ὑπάρξεώς των τὸ ἀρίστον τῆς ἰδιοφυίας των».

Ὡς ἦτο ἐπόμενον, οἱ λόγοι οὗτοι ἐξήγειραν τὰ νεῦρα τῶν ὁπαδῶν τοῦ παγγερμανισμοῦ, καὶ ὁ Βάαρ ὑπέστη πολὺ σφοδρὰς ἐπιθέσεις.

Εἰς ΘΑΥΜΑΣΤΗΣ τοῦ Μοντεσκίου συνέλεξε μετὰ θρησκευτικῆς εὐλαθείας καὶ ἐδημοσίευσεν πολλὰς χειρογράφους σημειώσεις τοῦ διασῆμου συγγραφέως τῶν «Περσικῶν ἐπιστολῶν». Πολλὰ τῶν σκέψεων τούτων διακρίνονται διὰ τὴν ὀξύτητα τῆς παρατηρήσεως καὶ τὴν ἀγχίνον τῆς διατυπώσεως. Ἰδοὺ δύο ἐξ αὐτῶν: «Τὸ πνεῦμα τῆς συνδιαλέξεως εἶνε ἰδιαίτερον πνεῦμα, τὸ ὁποῖον συνίσταται εἰς βραχεῖς συλλογισμούς καὶ παραλογισμούς. — Ἐφ' ὅσον ἀπαιτοῦμεν περισσότερα ἀπὸ τοὺς συγγραφεῖς, ἀπαιτοῦμεν ὀλιγώτερα ἀπὸ τοὺς κριτικούς».

Ως ΓΝΩΣΤΟΝ ὁ Ἐδμόνδος Δὲ Ἀμίτσης ὁ ἄλλοτε ἀξιοματικός καὶ ὑπέρμαχος τῆς στρατοκρατίας, ὁ ἄκρως συντηρητικός, ἔγεινεν ἀπὸ τινος ἐνθουσιώδους ὑπέρμαχος τῶν κοινωνιστικῶν ἰδανικῶν. Τὴν ἀπάντησιν εἰς τὴν ἀπορίαν περὶ τῆς ριζικῆς ταύτης μεταβολῆς, εἰς τὰς ἀρχὰς καὶ πεποιθήσεις τοῦ γνωστοτάτου καὶ παρ' ἡμῖν Ἰταλοῦ συγγραφέως τῆς Κων-

σταντινουπόλεως καὶ τῶν στρατιωτικῶν διηγημάτων εὐρίσκαμεν εἰς τὸ πρὸ μικροῦ ἐκδοθὲν ἔργον του «*Lotte civili*». Εἰς τὸ ἔργον τοῦτο ὁ Δὲ Ἀμίτσης μετὰ πυρώδους εὐγλωττίας ὁμιλεῖ περὶ τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων τῆς σήμερον καὶ δικαιολογεῖ τὴν μεταβολὴν τῶν φρονημάτων του.

Ο ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΚΟΦΕΤΟΥΑ. Περὶ τοῦ βασιλέως τούτου, ὁ ὁποῖος, ὡς θὰ ἐνθυμοῦνται οἱ ἀναγνώσται ἡμῶν, ἐγένετο ὁ ἥρωας τοῦ τελευταίου ἐν τοῖς «Παναθηναίοις» δημοσιευθέντος ἔργου τοῦ κ. Ν. Ἐπισκοποπούλου «Ἐρημὸς Ψυχῆς», ἔγραφέ ποτε ὁ Ed. Rod: «Ὁ βασιλεὺς Κοφετούα εἶνε πρόσωπον ἀορίστου ὅλως ἀβεντικότητος, ὡς οἱ πλείστοι τῶν ἡγεμόνων, οἱ ὁποῖοι προσέδωσαν εἰς πέραν τοῦ δέοντος ἀναρμόστους ἐπιγαμίας. Τ' ὄνομά του δὲν εὐρίσκεται ποσὼς εἰς τὰ λεξικά, ἀκόμη δὲ ὀλιγώτερον εἰς τὰ ἔγχειριδια τῆς ἱστορίας. Πότε ἔζη; Ἀγνοῶ τελείως. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ βασιλέως Artus, ὑποθέτω, ἴσως καὶ πρὸ αὐτοῦ. Εἰς ποῖον τόπον ἐδασίλευεν; Οὐτε αὐτὸ ἤξεύρω. Ἄς ὑποθέσωμεν ὅτι τὸ βασίλειόν του ἔκειτο εἰς τὴν γῶραν τῆς Οὐαλλίας ἢ εἰς τὴν Ἀρμορικήν, διότι βεβαίως θὰ ἐννοεῖτο τοῦ ἰδανισμοῦ τῆς Βρετάνης. Τ' ὄνομά του δὲν ἐπέζησεν ἢ χάρις εἰς ἐν καὶ μόνον ἐπεισόδιον, εἰς ἐκεῖνο πιθανῶς τὸ ἐπεισόδιον τοῦ βίου του, ἐπὶ τοῦ οὐοῦ ὀλιγώτερον ἐδασίζετο ὅπως μεταδιβασθῇ τ' ὄνομά του εἰς τὰς ἐπερχομένας γενεάς — ἐάν ὑποτεθῇ ὅτι ὁ ἡμιβάρβαρος οὗτος ἔσχε ποτὲ ἰδέας δόξης. Τοιαῦται αἱ ἰδιοτροπίαι τῆς μυθικῆς παραδόσεως, ἡ ὁποία εἶνε περίπου ὡς ἡ ἱστορία ἰδιοτροπίας. Ὁ βασιλεὺς Κοφετούα πιθανῶς ἐπετέλεσεν ἄθλους, ἐνέκησεν εἰς μάχας, ἀνεδείχθη σοφὸς νομοθέτης, ἀνήγειρεν ἀνάκτορα, καὶ πάντα ταῦτα ἐλησμονήθησαν. Ἀλλὰ ἐνυμφεῖται μίαν ἐπαίτιδα· ἀρκεῖ τοῦτο ὅπως ἡ ποιήσις τὸν μνημονεύη, ὅπως ἐξάγῃ τ' ὄνομά του ἐκ τῆς λήθης, ὅπως μυρῶνῃ τὴν μνήμην του.

Ὁ Tennyson ἀφιέρωσεν εἰς αὐτὸν ἐν ἀπὸ τὰ ὠραιότερά του «Ἀγγλικά Εἰδυλλία». Εἶνε συντομώτατον καὶ ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Ἐσταύρωσεν ἐκείνη τὰ χέρια ἐπάνω εἰς τὸ στήθος· ἦτο ὠραιότερα ἢ ὅσον αἱ λέξεις ἡμποροῦν νὰ παραστήσουν· γυμνόπους, ἡ ἐπαίτις ἐπροχώρησε πρὸς τὸν βασιλέα Κοφετούα. Μὲ τὴν πορφύραν καὶ τὸ στέμμα ὁ βασιλεὺς κατῆλθε διὰ νὰ τὴν προσαγορεύσῃ· «Καθόλου παράδοξον, εἶπον οἱ μεγιστάνες, διότι εἶνε ὠραιότερα τῆς ἡμέρας».

«Καθὼς λάμπει ἡ σελήνη εἰς συννεφώδη οὐρανόν, τοιαύτη ἐπέφανη ὑπὸ τὰ πενιχρά της ἱμάτια· ὁ εἰς ἐξύμνει τὴν ὠραιότητα τῶν ποδῶν της, ἄλλος τοὺς ὀφθαλμούς της, ἄλλος τὴν κόμην της τὴν ζωφώδη ἢ τὴν ὄψιν της τὴν ἱλαράν. Τόσῳ πρὸν πρόσωπον καὶ τόσῃ ἀγγελικῇ χάρις, ποτὲ δὲν ἐφάνησαν εἰς ὅλον τὸ βασίλειον. Ὁ Κοφετούα ὤμοσε τὸν βασιλικὸν τοῦτον ὄρκον: «Ἡ ἐπαίτις αὕτη θὰ γίνῃ βασίλισσά μου!»

Εἶδομεν ἐν Παρίσις, ὅπου καὶ ἐξετέθη, τὸ θαυμαστὸν pastel, τὸ ὁποῖον τὸ χαριτωμένον αὐτὸ ποίημα ἐνέπνευσεν εἰς τὸν Burne-Jones, ὁ ὁποῖος, φρονῶ, δὲν γνωρίζει περὶ τοῦ βασιλέως Κοφετούα τίποτε περισσότερον ἀπὸ ὅ,τι ἀνωτέρω ἐδιαβάσατε. Περιέβαλεν αὐτὸν διὰ θώρακος ἀμαυροῦ, τοιοῦτου, ὁποῖον ἔφερον οἱ ἱππῶται οἱ ἀνήκοντες εἰς ἐποχὴν μεταγενεστέραν τῆς τῶν μύθων, εἰς ἐποχὴν κατὰ τὴν ὁποῖαν

οἱ μονάρχαι ἐπεζήτουν ἤδη νὰ συνάπτουν πολιτικούς γάμους· ἔπειτα τὸν ἐτοποθέτησε γονυπετῇ, ἐν ἐκστάσει, πρὸ τῶν ποδῶν τῆς ἐπαίτιδος, τὴν ὁποῖαν ἀνέβιδασεν ἐπὶ τοῦ θρόνου του· ἡ ὠραία ἐπώδυνος ὄψις τῆς αὐτοῦ κόρης ἐκφράζει τὰς μακρὰς τῆς οἰκίας, αἱ ὁποῖαι τὴν κατέστησαν ἴσως ἀνίκανον ν' ἀπολαύσῃ τὴν ὑπεράγαν βραδέως ἐπελθοῦσαν εὐτυχίαν· οἱ ὀφθαλμοὶ της, ἐν τοῖς ὁποῖοις αἰωρεῖται ἐπιμόνως ἡ ἀγωνία, φαίνονται λέγοντες ὅτι φοβεῖται, ὅτι μόλις ἐννοεῖ, ὅτι δὲν θὰ δυνήθῃ ν' ἀνταποκριθῇ εἰς τὴν ἔκστασιν τοῦ βασιλικοῦ λάτρου, ὁ ὁποῖος μένει γονυκλινὴς πρὸ αὐτῆς. Καὶ τὸ ὅλον ἔργον ἀποπνέει οὕτως ἄδελον ποῖαν βαθεῖαν αἰσθησιν μελαγχολίας μαλακωτάτης, φίλτρον κατανυκτικῶν, ἔρωτος δειλοῦ καὶ ἡττημένου· εἶνε ἐκ τῶν πρώτων ἁτῶν παρῆσαν εἰς τὸν Burne-Jones ἐπιτυχίαν ἀναμφισβήτητον· παραμένει δὲ ἐν ἐκ τῶν ὠραιότατων του.

Οὕτως ὥστε ὁ βασιλεὺς Κοφετούα εἶνε ἀθάνατος. Ἡ εἰρηνικὴ του δόξα καθιερώθη ὑπὸ τῆς τέχνης καὶ τῆς ποιήσεως, — τοῦθ' ὅπερ ἀντισταθμίζει, φρονῶ, πληρέστατα τὴν σιωπὴν τῆς ἱστορίας. Ὁ ἀβέβαιος θρύλος του παρορμᾷ εἰς ῥέμβην πνεύματα εὐμενῆ, τὰ ὁποῖα θὰ ἤθελον νὰ τὸν γνωρίσουν καλλίτερα. Ἰσως δὲν θὰ ἐκέρδιζαν τίποτε; Ἰσως ἡ μνηστεία του ἦτο ἡ μόνη θελκτικὴ πρᾶξις τῆς βασιλείας του καὶ τοῦ βίου του, ὁ ὁποῖος ἐγένετο πάλιν ἔπειτα ὅ,τι ἡδύνατο νὰ εἶνε ὁ βίος ἡγεμόνος τῶν χρόνων ἐκείνων, ἀγωνιζομένου ἀκαταπαύστως κατὰ παντοειδῶν ἐπιδρομῶν, νικῶντος ἐναλλάξ καὶ ἡττωμένου, θνήσκοντος συνήθως θάνατον βίαιον. Οὕτως ἔζησαν οἱ πλείστοι τῶν συγχρόνων του, τοὺς ὁποῖους οὐδεὶς ἐνθυμεῖται, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον οὐδένα ζημιῶ. Οὕτως ἔζησεν ἴσως καὶ αὐτὸς οὗτος, ὅταν ἔπαυσε πλέον ἡ ἐρωτικὴ του ἔκστασις, ἥτις καὶ μόνη μᾶς κάμνει νὰ ἐνδιαφερώμεθα ἀκόμη ὑπὲρ αὐτοῦ. Καὶ ἐάν εἰδικὸς τις ἱστορικός, σοφώτατος τις ἀρχαιοδίφης ἔχῃ ἀκριβεστέρως πληροφορίας ὅσον ἀφορᾷ τὸν βίον αὐτοῦ, τὸν παρακαλοῦμεν νὰ μᾶς ἀνακοινώσῃ τὰς πληροφορίες του! Ἐχει ἀνάγκην ἀβεβαιότητος ἡ ποιήσις· ἀφοῦ εἰς βασιλεὺς ἔπραξέ τι πλέον καὶ κάλλιον ἢ νὰ νυμφεῖται ποιμενίδα νυμφευθεὶς μίαν ἐπαίτιδα, ἢς ἀποφύγωμεν ἐπιμόνως νὰ ἐμβαθύνωμεν πλείτερον ἢ ἢς μὴ ἐπιζητήσωμεν νὰ ἐξακριβώσωμεν τὴν ἱστορίαν του.

ΒΟΥΚΙΝΙΑΝΑ. Ἐκ τοῦ ὑπὸ τὸν τίτλον τοῦτον συγγράμματος τοῦ B. H. Gausseron, τὸ ὁποῖον φέρει καὶ τὸν ὑπότιτλον «Σημειώσεις βιβλιολόγου», καὶ τὸ ὁποῖον εἶνε συλλογὴ τῶν περιεργωτέρων καὶ χαρακτηριστικωτέρων γνώμων καὶ ἀνεκδότων, ἅτινα ἀφορῶσι τὰ βιβλία, παραθέτομεν σκέψεις τινὰς φιλοσόφων καὶ μεθυγράφων περὶ τοῦ πρὸς τὰ βιβλία ἔρωτος καὶ τῆς σωτηρίου ἐπιδράσεως, τὴν ὁποῖαν ταῦτα ἀσχοῦσι.

«Ἐξαιρέσει τοῦ ζῶντος ἀνθρώπου, οὐδὲν θαυμαστότερον τοῦ βιβλίου. Εἶνε μήνυμα πεμπόμενον πρὸς ἡμᾶς ἀπὸ τοὺς νεκρούς, ἀπὸ ἀνθρώπων ὄντα τὰ ὁποῖα οὐδέποτε εἶδομεν, τὰ ὁποῖα ἔζησαν ἴσως χιλιάδας λεύγας μακρὰν μας καὶ τὰ ὁποῖα ἐν τοῖς τοῖς εἰς τὰ μικρὰ ἐκεῖνα φύλλα τοῦ χάρτου μᾶς ὁμιλοῦν, μᾶς τέρπουν, μᾶς τρομάζουν, μᾶς διδάσκουν, μᾶς ἐνισχύουν ἠθικῶς, μᾶς ἀνοίγουν τὴν καρδίαν τῶν ὡς πρὸς ἀδελφούς».

KINGSLEY

«Ὁ διερχόμενος μέγα μέρος τοῦ χρόνου του ἐν μέσῳ τῶν ἀφθόνων πόρων μιάς βιβλιοθήκης, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν ποθεῖ νὰ τὴν αὐξήσῃ ἔστω καὶ διὰ τῆς προσθήκης ἐνὸς καταλόγου, θὰ εἶνε πράγματι ἀναίσθητος ὡς ὄγκος μολύβδου. Θὰ εἶνε νωθρὸς ὡς τὸ ζῶον τὸ ἐπικαλούμενον ὀκνηρόν, τὸ ὁποῖον ἀπώλετο ἐπὶ τοῦ δένδρου ἐπὶ τοῦ ὁποῖου ἀνερριγχῆθη, ἀφοῦ ἐξήντησε πάντα τὰ φύλλα αὐτοῦ».

ISAAC DISRAELI

«Οἱ ἀγοράζοντες βιβλία μόνον καὶ μόνον διότι ἐξεδόθησαν ἀπὸ διάσημον ἐκδότην, καθὼς πράττουν μερικοὶ οἱ ὁποῖοι δὲν τὰ χρησιμοποιοῦν, ὁμοιάζουν ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος θὰ ἡγόραζεν ἐνδύματα μὴ ἐφαρμοζόμενα εἰς τὸ σῶμά του, μόνον καὶ μόνον διότι κατεσκευάσθησαν ἀπὸ διάσημον ῥάπτειν».

POPE

«Δὸς μοι, Θεέ μου, ἔλεγε τις ἀπὸ τοὺς παλαιούς, οἶκον πλήρη βιβλίων καὶ κῆπον πλήρη ἀνθέων. Θέλετε ἐν πρότυπον πάσης ἀνθρωπίνης ἀθλιότητος; Προσδύσατε τὸν δυστυχῆ, ὁ ὁποῖος πωλεῖ τὰ βιβλία του. *Bibliothecam vendit!*»

JULES JANIN

«Ὁ συλλέκτης βιβλίων πρέπει, κατὰ τὴν ἰδέαν τὴν ὁποῖαν ἐγὼ ἔχω περὶ αὐτοῦ, νὰ ἔχῃ τὰ ἐξῆς προσόντα. Ἐπιθυμίαν ἀποκτησεως, ἀνέσιν, πλοῦτον, νουν κριτικὸν καὶ ἐπιμονήν. Τὸ συλλέγειν βιβλία ἐνδεχόμενον νὰ ἔχῃ καὶ τι τὸ γελοῖον καὶ ἐκκεντρικόν, ἀλλ' ἐπὶ τέλους εἶνε στοιχεῖον ἀναζωογονήσεως ἐν κοινωνίᾳ στιγμισμένην διὰ τοσούτων αἰτίων διαφθορᾶς».

GLADSTONE

ΘΕΑΤΡΟΝ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ τοῦ Θεάτρου Νεαπόλεως παρεστάθη ἡ ἑμμετρος τραγωδία «Διδῶ» τοῦ κ. Πολυβίου Δημητρακοπούλου. Περὶ τοῦ ἔργου, τὸ ὁποῖον ἐκρίθη διαφόρως ὑπὸ τοῦ ἡμερησίου τύπου, θὰ γράψῃ προσεχῶς ὁ ἐπὶ τῶν θεατρικῶν συνεργάτης μας μετὰ τῆς συνήθους του ἀμεροληψίας.

Η «ΚΥΑΝΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ», τὸ γνωστὸν γαλλικὸν περιοδικόν, εἰς τὸ τεῦχος τῆς 10ης Αὐγούστου ἐρωτᾷ τοὺς δραματικούς συγγραφεῖς περὶ τῆς «τέχνης» των.

Ὁ Παῦλος Ἐρβιὲ ἀπαντᾷ:

«Τὸ θέατρον ἐπιστρέφει εἰς εὐτυχὴ ἀπλοποίησιν, καὶ ἡ τραγωδία ἀπαλλαγθεῖσα τῶν ἐπισήμων τῆς μορφῶν ἀναγεννᾶται, νέα, ἄνευ πέπλου, ἄνευ πομπῆς, λογικευμένη καὶ πεζή. Ἀπέριπτα πᾶν ὅ,τι βλέπτει τὴν ἐγκρατῆ ἐκθεσιν ἐνὸς γεγονότος, ἀπεμάχρυνά πᾶν εὐάρεστον ἐπεισόδιον, τὸ ὁποῖον θὰ παρέσυρε τὴν δρᾶσιν ἐκτὸς τοῦ αὐστηροῦ πλαισίου τῶν λογικῶν ἀναπτύξεων, καὶ τὸ ὁποῖον θὰ διέκοπτε τὴν ἀπαραίτητον ἀλληλουσίαν τῶν γεγονότων. Λοιπὸν: σκηνογραφικαὶ διακοσμήσεις μόνον αἱ ἀπαραίτητοι, ἀποφυγὴ πάσης «σκηνῆς» ὅταν δύναται νὰ τὴν ἀντικαταστήσῃ ἡ διήγησις, παντὸς τεχνικοῦ προσώπου

ἐνσαρκώνοντος μίαν ἐκ τῶν ψευδῶν ἐκείνων ἀντιλήψεων, εἰς τὰς ὁποίας εὐχαριστεῖται τὸ κοινόν.

«Ἐπειδὴ φρονῶ δὲ ἡ νεωτέρα τραγωδία πρέπει νὰ προσπαθῇ νὰ διδάξῃ τὸν θρίαμβον τοῦ ἀνθρώπου ἐφ' ἑαυτοῦ καὶ τὴν ἐγκαρτέρησιν εἰς τὴν ἀτελῆ ζωὴν, διὰ τοῦτο ἀπέφυγα τὰς αὐθαιρέτως αἰσιόδοξους λύσεις — τὴν τιμωρίαν τῆς κακίας καὶ τὴν ἀμοιβὴν τῆς ἀρετῆς — ἢ τοὺς ἐπικαίρους θανάτους, οἵτινες ἐκβάλλουν τόσον εὐστόχως ἐκ τοῦ μέσου εἰς τὴν τελευταίαν πρᾶξιν τοὺς ἀνθρώπους οἵτινες μᾶς ἠνώχλουν, καὶ παρέχουν κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τὸν θάνατον τοῦ ἄλλου ὡς λύσιν τῶν προβλημάτων τῆς ζωῆς. Διότι δὲ ἄρνούμεθα νὰ κόψωμεν πᾶσαν δυσκολίαν τοῦ καθήκοντος, τοῦ ἔρωτος ἢ τοῦ χρήματος διὰ τῆς πεπαλαιωμένης ψαλίδος τῆς θεατρικῆς Μοίρας, τὸ νεώτερον θέατρον ἐπεκλήθη, — ὡ εἰρωνεία! — θέατρον ἀπαισιόδοξον, αἰσιόδοξον δὲ θέατρον μένει τὸ τῶν προκατόχων μας, τὸ ὁποῖον μὲ τὴν Φροῦ-φροῦ, τὴν Κυρίαν μὲ τὰς Καμελίαις καὶ ἐν γένει ὅλα τὰ ἔργα τοῦ Δουμᾶ εἶνε ἀπέραντον κοιμητήριον.

«Ἐπειδὴ ἡρνήθην νὰ προσαγάγω εἰς τὸ κοινὸν τὴν ἄγονον ψευδῆ ἀντιλήψιν, διὰ τοῦτο ἀπέριψα ἀπὸ ὅλα τὰ δράματά μου τὸ αὐθαιρέτως συμπληρητικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον εἰς τὸ θέατρον ἀποτελεῖ τὴν χαρὰν τοῦ κοινοῦ καὶ τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου. Ἡθέλησα τύπους μέσης τινὸς ἀνθρωπότητος, ἀνθρώπους πράττοντας, ὅπως ὅλοι μας τὸ καλὸν ἢ τὸ κακὸν κατὰ τὰ ὁριζήματα μας, περιοριζόμενα ἀπὸ τὴν ἀγωγὴν.

«Τὸ μονοκόμματον πρόσωπον, τὸ ὅλον καλὸν ἢ ὅλον κακόν, μένει ἐν τῷ θεάτρῳ μία τῶν χειρίστων ἀπαιτήσεων τοῦ κοινοῦ. Εἰς τὴν προσπάθειάν μας νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν κλασικὴν τραγωδίαν ἔχομεν ν' ἀντιπαλαίωμεν κατὰ τινων ἀντιστάσεων τοῦ κοινοῦ. Εἶνε πράγματι δύσκολον νὰ ἐγκλιματισθῶμεν εἰς τὸ θέατρον τὴν τραγωδίαν, δηλαδὴ τὸ δράμα ἄνευ κωμικῶν στοιχείων. Ἀλλοτε τὸ θέατρον ἔζη ἐξ ὀλίγων ἐπιπέκτων· οἱ συγγραφεῖς εἰργάζοντο διὰ κοινὸν εὐπατριδῶν ἢ πλουσιῶν οἱ ὅποιοι ἤρχοντο νὰ ζητήσουν εἰς τὸ θέατρον φιλολογικὴν τέρψιν. Σήμερον ἕνεκα τῶν μεγάλων δαπανῶν εἰς τὰς ὁποίας ὑποβάλλεται δι' ἐνοίκια, διὰ τοὺς καλλιτέχνους, τὴν σκηνοθεσίαν, ἔχει ἀνάγκην κοινοῦ ἀνανεομένου καὶ πολυπληθοῦς. Τὸ κοινὸν τοῦτο ζητεῖ ψυχαγωγίαν εἰς τὸ θέατρον. Ὁ Ὁλβί καὶ ὁ Δουμᾶς ἐκ συγκαταβάσεως πρὸς αὐτὸ εἰσέγαγον εἰς ὅλα τὰ δράματά των τὸ κωμικὸν πρόσωπον, τὸ ὁποῖον δὲν ὑπάρχει ὅχι μόνον εἰς τοὺς τραγικοὺς τοῦ ΙΖ' αἰῶνος, ἀλλ' οὐδὲ εἰς τὸν Πονσάρ ἢ τὸν Δελαβιγιέ».

ΓΑΛΛΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ἀναφέρει ὅτι ὁ Σκριβ περὶ τὸ 1820, μετὰ τὰς πρώτας ἐπιτυχίας του, ἐγκαθίδρυσε εἰς τὴν οἰκίαν του ἐργοστάσιον κατασκευῆς δραμάτων, στηριζόμενος ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῆς κατανόμης τῆς ἐργασίας. Ἐξ ἐργάται ἤρχοντο νὰ κατασκευάσουν ἐν βωδελί, ἢ δὲ παραγωγὴ τοῦ ἐργοστασίου ἐφθάνει εἰς ἑκατὸν πράξεις τὸ ἔτος. Ἡ ἐργασία εἶχε κατανεμηθῇ ὡς ἐξῆς: α') Ἐπινοήσις τῆς ὑποθέσεως· β') διαγραφὴ τοῦ σχεδίου· γ') κατασκευὴ τοῦ διαλόγου· δ') κατεργασία τῶν εὐφυολογημάτων· ε') στιχοποίησις τῶν ᾠσμάτων· ς') τελειωτικὴ ἐπεξεργασία· τὴν τελευταίαν ταύτην ἐργασίαν, ἀλλὰ ταύτην μόνην, ἐξετελεῖ ὁ Σκριβ.

ΕΙΚΑΣΤΙΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ

ΒΕΑΤΑ BEATRIX. Ἐν τῶν ὥραιότερων ἔργων τοῦ Δάντε Γαβριήλ Ροσέτι, ἐν τῷ ἔθν. Μουσείῳ τοῦ Λονδίνου, παριστῶν τὸν θάνατον τῆς Βεατρίκης. Ἡ Βεατρίκη, ἐν ἐκστάσει, κάθεται εἰς τὸν ἐξώστην τοῦ πατρικοῦ της μεγάρου. Ἐκεῖ πλησίον φαίνεται τὸ ἀνάκτορον ὅπου ὁ Δάντης διήλθε τὴν νεότητά του πλησίον τῆς ἀγαπημένης του. Ἡρεμὸν νυκτερινὸν φῶς χύνεται ἐπὶ τῶν ὑδάτων τοῦ Ἀρνου. Ὁ Ἔρως καὶ ἡ Ἑλπίς συμβολίζονται μὲ τὸ πράσινον καὶ ἐρυθρὸν χρῶμα τοῦ φορέματος τῆς Βεατρίκης. Ἡ Βεατρίκη προαισθάνεται τὸν πλησιάζοντα θάνατον καὶ ζῇ ἀπὸ τοῦδε διὰ τοῦ πνεύματος εἰς κόσμον ἄλλον. Τὰ χέρια της φωτίζει οὐράνιον φῶς. Ἐπάνω εἰς τὰ γόνατά της φθάνει περιστέρω φέρουσα εἰς αὐτὴν λευκὸν ἄνθος. Ἐναντι, πρὸ τοῦ μεγάρου τοῦ Δάντου, ὁ Ἔρως συμβολίζων, νομίζεις, τὸν ἄγγελον τοῦ θανάτου. Κάτι τὸ ὄνειρώδες, τὸ μυστικιστικὸν διαπνέει τὸ ἔργον, ἴδιον γνώρισμα τοῦ Ροσέτι.

Παντοῦ εἰς τὰς εἰκόνας του εἶναι χυμὴν ἀπλότης καὶ ἡρεμία. Τὰ πρόσωπά του εἶναι, νομίζεις, φανταστικά. Οὕτε ὁμιλοῦν, οὕτε κλαίουν, οὕτε γελοῦν. Τὰ πάντα ἐκφράζουν μὲ τὰ μάτια, τὰ μᾶλλον ὄνειρώδη καὶ γοητευτικὰ μάτια, τὰ ὁποῖα παρουσίασεν ἡ Τέχνη ἀπὸ τῶν χρόνων τοῦ Λεονάρδου Δα Βίντσι. Εἰς ὅλας τὰς εἰκόνας ἀνευρίσκεται ἡ μορφή τῆς Ἐλισάβετ Siddal, τῆς συζύγου του ἣν ἐλάτρευσε καὶ ἡ ὁποία ἀπέθανε δύο ἔτη μετὰ τὸν γάμον των.

Τὰ σώματα ἐνίοτε ἀνατομικῶς ἐσφαλμένα· ἀλλ' ἡ μεγάλη ἀξία τοῦ Ροσέτι εἶναι ἡ ἰσχυρὰ δόνησις ποῦ μεταδίδουν τὰ ἔργα του εἰς τὸν θεατὴν, ἡ μέθη ἡ ναρκύνουσα, τὸ αἶσθημα τοῦ πόνου καὶ τῆς ἡδοναθείας ἐν ταύτῃ. Νομίζεις ὅτι εὐρίσκεισαι εἰς ἄγνωστον γῶραν, ὥραϊαν. Ἡ τέχνη του εἶναι σταγὼν πολυτίμου ἀρώματος μαγεύουσα καὶ μεθύσκουσα. Ἀνθησισ χρωμάτων ἀπομακρυνόμενη τοῦ φυσικοῦ, ἀναζητοῦσα τὸ ἰδανικὸν τῆς τέχνης μακρὰν τῆς ρεαλιστικῆς σχολῆς τοῦ Millais καὶ ἄλλων.

Περὶ τὸν Ροσέτι, τὸν Burne Jones καὶ ἄλλους συγκεντρῶνται οἱ νέοι Προραφαῖται καὶ μὲ αὐτοὺς ἀνατέλλει εἰς τὴν Ἀγγλίαν Νέα Τέχνη. Ἡ ἰταλικὴ Ἀναγέννησις μὲ τὴν σφραγίδα τῆς προσωπικότητος των. Ἀπλότης αἰσθητικῆς σχεδὸν παιδικῆς, προσλαμβάνουσα χάριν ὑψίστην. Ἡ ἀκριβὴς μελέτη τῶν παλαιῶν διδασκάλων μὲ τὴν δημιουργικὴν φαντασίαν τῶν νέων αὐτῶν ζωγράφων.

Ὁ πατὴρ τοῦ Ροσέτι, Ἰταλός, πρόσφυξ ἕνεκα πολιτικῶν λόγων εἰς Ἀγγλίαν, ὑπῆρξε σχολιαστὴς τοῦ Δάντου. Εἰς τὸν νέον Ροσέτι ἐνεπνεύσθη ὑπὸ τοῦ πατρὸς του ἡ λατρεῖα πρὸς τὸν μέγαν ποιητὴν. Τὸν Δάντην ἐγνώριζεν ὅλον ἐκ μνήμης. Ἦτο διαρκὲς τοῦ συντροφος. Τὸ 1846, δεκαοκταετῆς, εἰσῆλθεν εἰς τὴν Βασιλικὴν Ἀκαδημίαν. Σιωπηλὸς καὶ ἀτημέλητος εἰς τὴν περιβολὴν του δὲν ἔκαμε καμμίαν ἐντύπωσιν. Ἀλλ' ἐπὶ τῶν φίλων του ἐξῆσκει ἀκαταμάχητον ἐπιρροήν. Ὡχρὸς, ὑψηλὸς καὶ λεπτός. Τὰ μάτια του γεμᾶτα σκέψιν. Εἰς τὰ χεῖλη του ἐπλανᾶτο μειδίμα περιφρονήσεως πρὸς τοὺς πολλούς. Εἶχε, νομίζεις, τὴν συναίσθησιν τῆς ὑπεροχῆς του.

Ὁ Ροσέτι ἀνεδείχθη ὡς ζωγράφος καὶ ὡς ποιητής. Ὅλοι αἱ ἐπιθέσεις τῶν ἀντιπάλων του, αἱ ὁποῖαι ἐπικράναν τὴν ζωὴν τοῦ καλλιτέχνη, εὐθὺς μετὰ τὸν

θάνατόν του — 1882 — κατέπεσαν καὶ ὁ Ροσέτι ἀνεκλήρυθη εἰς τῶν μεγάλων ἀνδρῶν τῆς Ἀγγλίας.

ΑΓΩΝ ΠΤΗΣΕΩΣ ΤΩΝ ΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΤΗΣ ΑΤΕΧΝΗΣ. Τὸ ἔργον αὐτὸ τοῦ Γύζη ἀποτελεῖ τὸ μεταίχμιον τῶν δύο περιόδων τῆς τέχνης του. Εἶναι αἱ πρώται λάμψεις τοῦ πνεύματός του ζητοῦντος κατὰ νέον, προσπαθοῦντος ν' ἀνοίξῃ δρόμον μέσας εἰς τὸν εὐρύν ὁρίζοντα ποῦ ἀποκαλύπτεται ἐμπρὸς του.

ΑΠΕΘΑΝΕΝ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἐκ συγκοπῆς τῆς καρδιάς ὁ Τήνιος γλύπτης Γεώργιος Βιτάλης ἐν ἡλικίᾳ 63 ἐτῶν. Τὸ ἔργον τοῦ ἑλλήνος τούτου καλλιτέχνητος ἦτο μία διηνεκὴς ἀγωνία πρὸς τὴν ζωὴν. Ἀπογοητευμένος πάντοτε ἐζήτει παρὰ τῆς πατρίδος του τὴν πνοὴν τῆς ἀγάπης ἣν οὐδαμοῦ εὕρισκεν. Ἐγκαταλειμμένος παρὰ πάντων εἰς πόλιν τόσον πολυάριθμον ἀπὸ ἑλληνικὸν κόσμον, παρέδωκε τὸ πνεῦμά του μάρτυς καὶ οὗτος τῆς συγχρόνου ἑλληνικῆς τέχνης. Ἔργα αὐτοῦ εἶνε ὁ πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου ἀνδριὰς τοῦ Γλάδστωνος, καὶ ὁ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ἀνδριὰς τοῦ Ἀδέρφω.

ΕΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗ γερμανιστὶ μονογραφία ὑπὸ W. Fred περὶ τοῦ Giovanni Segantini, μετὰ πολλῶν εἰκόνων ἐν πολυτελεῖ ἐκδόσει. Ὁ Σεγκαντίνης βοσκόπουλος κατὰ τὰ πρώτᾳ του ἔτη, διήλθε δύο ἔτη εἰς ἐν ὄρφανοτροφεῖον τοῦ Μιλάνου, ἀπὸ τοῦ ὁποῖον ἐδραπέτευσε καὶ εἰς τὸ ὁποῖον ἐπανῆλθε τὸ ἐπόμενον ἔτος. Βραδύτερον ἐπώλησε τὰ δύο χρυσὰ μετάλλια, τὰ ὁποῖα εἶχε λάβει, διὰ νὰ ζήσῃ, διὰ μέσου δὲ φρικτῶν στερήσεων ἀνεδείχθη ὁ μέγας ζωγράφος ὁ ἐπιβάλλων τὸν θαυμασμόν. Ἐλάγισται λεπτομέρειαι εἶναι γνωσταὶ περὶ τοῦ βίου τοῦ Σεγκαντίνης, ὁ δὲ Φρέδ προσάγει ἀρκετὰς νέας, τὰς ὁποίας συνέλεξε διὰ κοπιώδους ἐρευνῆς. Ὁ συγγραφεὺς ἀναλύει ἐπιμελῶς τὸ ἔργον τοῦ προῶρος ἀποθανόντος καλλιτέχνητος.

ΥΠΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ πρόκειται νὰ γείνη νέα ἐκδοσις τῆς Ἀγίας Γραφῆς εἰκονογραφημένης, ὑπὸ τῶν μεγαλειτέρων ζωγράφων τοῦ αἰῶνος ὅλων τῶν ἐθνῶν, Burne Jones, Benjamin Constant, Puvis de Chavannes, Segantini, Liebermann κλπ. Αἱ μᾶλλον ἀντίθετοι σχολαὶ καὶ τὰ ποικιλώτερα εἶδη τῆς ζωγραφικῆς θὰ εὕρισκωνται ἀδελφωμένα εἰς τὸ ἔργον αὐτό. Ἐλαιογραφίαι, σκίτσα μὲ τὴν πένα, σκίτσα μὲ τὸ μολύβι, ἀπλὰ σχέδια, ὅλα ὅμως φέροντα τὴν σφραγίδα μεγάλου ταλάντου.

Ο ΕΝ ΧΑΛΚΙΔΙ Σύλλογος Κυριῶν «Ἐργάνῃ Ἀθηνᾶ» προκηρύσσει τὴν δευτέραν Πανελληνιον Ἐκθεσιν γυναικεῖας βιοτεχνίας. Ἰδοὺ ἡ προκήρυξις τοῦ Συλλόγου:

Ἀντικείμενα πρὸς Ἐκθεσιν εἶνε δεκτὰ πάντα τὰ

ἐκ γυναικεῖας χειρὸς προερχόμενα ἀδιαφόρως τοῦ εἶδους καὶ τῆς ἀξίας αὐτῶν εἴτε πρὸς οἰκιακὴν χρῆσιν εἴτε πρὸς βιομηχανίαν ἢ βιοτεχνίαν.

Ὡσαύτως εἶνε δεκτὰ πάντα οἰαδήποτε πνευματικὰ ἔργα προερχόμενα ἐκ γυναικός.

Ἐπειδὴ δὲ εἶνε ἐνδεχόμενον πολλὰ εἶδη τῆς χειροτεχνίας τῆς κοινῆς χρήσεως νὰ θεωρηθῶσιν ὡς ἀνάξια πρὸς ἔκθεσιν, ἡ Ἐπιτροπὴ ἡμῶν εὕρισκεται εἰς τὴν ἀνάγκην νὰ ἐξηγήσῃ καὶ τούτῃ, ὅτι ἡ Ἐκθεσις κύριον σκοπὸν ἔχει τὴν βελτίωσιν τῆς οἰκιακῆς χειροτεχνίας καὶ τὴν ἐνίσχυσιν καὶ προαγωγὴν τῆς βιομηχανίας.

ΚΛΙΜΑΞ μὲ ἐξ χιλιάδας βαθμίδας.

Εὕρισκεται εἰς τὴν Κίναν ἐπὶ τοῦ ἱεροῦ ὄρους τοῦ Ταϊ-Σάν, εἶνε δὲ ἡ ὑψηλότερα καὶ ἡ μακροτέρα τῶν ἐπὶ τοῦ κόσμου κλιμάκων.

Εἶνε ἡ ὑψηλότερα, διότι ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας βαθμίδας ἀνέρχεται εἰς ὕψος 1810 μέτρων, καὶ ἡ μακροτέρα, διότι διὰ νὰ τὴν ἀνέλθῃ τις καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν της, πρέπει νὰ διανύσῃ διάστημα εἰκοσι ἐξ χιλιομέτρων καὶ ἡμίσεος.

Χίλια μέτρα περίπου ἀπὸ τῆς πόλεως Ταϊνγκάν-Φου ὑφίσταται μεγαλοπρεπεστάτη ἀψὶς ἔχουσα ἑκατέρωθεν δύο κολοσσιαίας παγόδας. Μετὰ τὴν διάβασιν τῆς ἀψίδος, μεταξὺ διπλῆς σειρᾶς ναῶν καὶ ἱερῶν ἀφιερωμένων εἰς τὸν Κομφούκιον, ἄρχεται ἡ ἀναβίβασις τῆς περιφήμου κλιμάκας τῶν ἐξακισχιλίων βαθμίδων. Οἱ Κινεζοὶ δαπανῶσιν ἐβδομάδα ὁλόκληρον διὰ νὰ τὴν ἀναβῶσι, σταματῶντες καθ' ὁδὸν εἰς τὰς παγόδας καὶ τὰ ξενοδοχεῖα τοῦ ἱεροῦ ὄρους τοῦ Ταϊ-Σάν.

Τὸ ὕψος τοῦτο ἀντιπροσωπεύει τριακόσια περίπου πατώματα τῶν νεωτέρων οἰκιῶν, ἡ ἀναβίβασις του δὲ δὲν εἶνε μικρὸν πρᾶγμα, ὅσον καὶ ἂν τελικὸς σκοπὸς της εἶνε ἡ ἐλπίς νὰ φθάσῃ κανεὶς, ἐπὶ τῆς κορυφῆς, εἰς τὴν πόλιν τοῦ οὐρανοῦ.

ΠΡΟ ΤΙΝΟΣ ἀπέθανεν ἐν Μονάχῳ εἰς ἰδιότροπον, ὁ ὁποῖος ἔφερε τὸν τίτλον «ὁ ἐχθρὸς τῶν γυναικῶν» καὶ ὁ ὁποῖος ἠθέλησε νὰ δικαιολογήσῃ τὴν ἐπιθυμίαν του καὶ πέραν τοῦ τάφου.

Ὁ Χότμαν — αὐτὸ ἦτο τὸ ὄνομα του — ὅταν ἐπῆγαινε εἰς τὸ θέατρον, ἠγόραζε τρεῖς θέσεις, ἐκάθητο εἰς τὴν ἐν τῷ μέσῳ καὶ ἄφινε κενὰς τὴν δεξιὰν καὶ τὴν ἀριστεράν, ἐκ φόβου μὴ ἔχῃ θήλειαι γείτονες. Ὅταν ἐπῆγαινε μὲ τὸν τροχιόδρομον, ἐγέμιζε τὴν πίπαν του μὲ φρικτὴν καπνὸν καὶ ἐκάπνιζεν ὡς ἀτμάμαξα, οὕτω δὲ κατῴρωνε νὰ κρατῇ μακρὰν τὰς γυναίκας.

Εἰς τὴν διαθήκην του εὕρισκεται καὶ ἡ ἐξῆς περιχοπὴ:

«Παρακαλῶ τοὺς κληρονόμους μου νὰ φροντίσουν ἐκεῖ ὅπου τάφῳ νὰ μὴν ὑπάρχουν γυναῖκες, οὔτε δεξιὰ μου οὔτε ἀριστερά μου. Ἄν αἱ περιστάσεις καταστήσουν τοῦτο ἀδύνατον, τοὺς παρακαλῶ νὰγοράσουν τρεῖς θέσεις, νὰ μὲ θάψουν εἰς τὴν μέσην καὶ νὰφύσουν κενὰς τὰς ἄλλας δύο».

ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΑΙ ΠΟΛΕΙΣ. Ἡ ἀνάγνωσις ἐνός γεωγραφικοῦ χάρτου τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν

εἶνε πλήρης ἀπροσδοκῆτων ἐκπλήξεων. Τὰ ὀνόματα τῶν πόλεων ἀπὸ τῶν ἀπλῶν ἀλφabetικῶν γραμμάτων φθάνουν μέχρι τῆς παραδοξοτέρας φαντασιοπληξίας.

Δύο πόλεις τοῦ Τεξᾶς ὀνομάζονται λακωνικώτατα Κ, ἐνῶ μία ἄλλη καλεῖται ΑΒΟ. Τὸ ἐλληνικὸν ἀλφάβητον ἐχρησιμοποιήθη κατὰ κόρον. Τὸ Ἄλφα καὶ τὸ Ὠμέγα ἀντιπροσωπεύονται τὸ καθὲν ἀπὸ δώδεκα φορὰς, τὸ Κάπα καὶ τὸ Θῆτα ἀπὸ τέσσαρας. Τὸ ὄνομα Δέλτα φέρουν δεκαοκτὼ πόλεις τῆς Συμπολιτείας.

Ἡ Ἑλλὰς ἔδωκεν εἰς τὰς Ἀμερικανικὰς πόλεις τὰ ὀνόματα τῶν ἐννέα Μουσῶν, ἐτι δὲ καὶ τὸ δωδέκαθεον τοῦ Ὀλύμπου· ὑπάρχουν πόλεις ὀνομαζόμεναι Ζεὺς, Ἥρα, Ἀπόλλων, Ἀρτεμις, Βάκχος κτλ. Ἡ παράδοξος φαντασία τῶν Ἀμερικανῶν ἐκδηλοῦται εἰς τὰ ὀνόματα τὰ ὅποια μεταφραζόμενα σημαίνουν «δίψαν, ζῦθον, κόκκον, χῆνα, μοσχάρι, ἀστακὸν». Μία πόλις ὀνομάζεται μὲ γερμανικὸν ὄνομα φανερώων αἰσχροκέρδειαν!

ΕΝΩΙ ἡ ἀτρόμητος Βιενναία κολυμβήτρια κυρία Βαλουργα ἱκανοῦσα προτίθεται νὰ διαπεράσῃ τὸ μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας στενὸν τοῦ Καλαί, δύο ἄλλαι γυναῖκες ἀνενέωσαν ἢ μᾶλλον ὑπερέβησαν τὸ κατόρθωμα τοῦ λόρδου Βύρωνος, ὅστις περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ παρελθόντος αἰῶνος διεπέρασε κολυμβῶν τὸν Ἑλλήσποντον. Αἱ κολυμβήτριαι αὗται εἶνε ἡ κ. Σένδερτ ἡ νεαρὰ σύζυγος τοῦ Γερμανοῦ στρατιωτικοῦ ἀκολούθου ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ ἡ φίλη της Μίς Βούδς, αἵτινες διεπέρασαν τὸν Βόσπορον κολυμβῶσαι, εἰς χρονικὸν διάστημα σχετικὸς πολὺ βραχύ. Ἐξέλεξαν μάλιστα διὰ τὸ ἀγώνισμά των ἐν τῶν εὐρυτέρων μερῶν τοῦ πορθμοῦ τὸ μεταξὺ Θεραπειῶν καὶ Βέϊκος, ὅπου τὸ μεταξὺ τῆς εὐρωπαϊκῆς καὶ ἀσιατικῆς ὁχθῆς θαλάσσιον διάστημα εἶνε περὶ τὰ 2 χιλιόμετρα. Ὁ μέγας Ἀγγλος ποιητὴς τὴν διάβασιν τοῦ Ἑλλησπόντου εἶχεν ἐπιχειρήσῃ μεταξὺ Σηστοῦ καὶ Ἀδύδου, ἔνθα ὁ πορθμὸς δὲν ὑπερβαίνει τὰ 1400 μέτρα· ὥστε

αἱ δύο κυρίαι διήνυσαν ἐνεακόσια μέτρα περισσότερον τοῦ ποιητοῦ τῆς «Νύμφης τῆς Ἀδύδου».

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ἐξεδόθησαν: ΠΡΟΣΩΡΙΝΟΣ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ ΤΗΣ ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ. (Ἀθῆναι 1901. Τυπογραφεῖον Γ. Σ. Βλαστοῦ).

ΔΕΥΚΩΜΑ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΕΚΘΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ ΑΓΩΝΩΝ, 1901. Ἀθῆναι, τυπογρ. Ραφτάνη-Παπαγεωργίου, σχῆμα 4ον, σελ. 88, μετὰ 30 εἰκόνων δρ. 3).

Ο ΜΙΚΡΟΣ ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΣ. Μέρος Β' ὑπὸ Λέοντος Μελά. (Σύλλογος πρὸς διὰδοσιν ὀφελίμων βιβλίων. Ἀθῆναι, 1901. Τυπογρ. Ραφτάνη-Παπαγεωργίου, σχ. 16ον, σελ. 95, δρ. 0.40).

Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡ κατὰ τὸ ἀγγλικὸν τοῦ Σμάιλς ὑπὸ Α. Μηλιαράκη. (Σύλλογος πρὸς διὰδ. ὀφελ. βιβλ. Ἀθῆναι, 1901. Τυπογρ. Ραφτάνη-Παπαγεωργίου, σχ. 16ον, σελ. 82, δρ. 0.40).

Ἀγγέλλονται: ΙΦΙΓΕΝΕΙΑ Η ΕΝ ΤΑΥΡΟΙΣ ΚΑΙ Η ΜΕΛΟΠΟΙΑ ΤΩΝ ΧΟΡΙΚΩΝ, ὑπὸ Γεωργίου Δ. Παχτίκου. Τὸ ἔργον θὰ περιλάβῃ μόνον τὸ ἐν τριφώνῳ ἁρμονίᾳ συντεθειμένον ὀδικὸν μέρος τῆς μελοποιίας, βραβευθείσης κατὰ τὸν διαγωνισμὸν τῆς «Ἑταιρείας πρὸς διδασκαλίαν ἀρχαίων ἐλληνικῶν δραμάτων». Θὰ προταχθῇ δὲ λεπτομερὴς ἀνάλυσις τῆς τραγωδίας τοῦ Εὐριπίδου καὶ μετάφρασις ὅλων τῶν μελοποιηθέντων χορικῶν ᾠμάτων.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ ὑπὸ Ι. Κονδυλάκη.

ΟΙ ΚΑΙΡΟΙ. Ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ κ. Γ. Ἀσπρέα, πλήρης ἀνακαίνισις τῆς ὑπὸ τοῦ κ. Κανελλίδου ἰδρυθείσης καὶ μέχρι τοῦδε ἐκδιδομένης ἐφημερίδος.

ΩΔΕΙΟΝ ΑΘΗΝΩΝ

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ Ὁδείου γνωστοποιεῖ ὅτι αἱ ἐγγραφαὶ διὰ τὸ Σχολικὸν ἔτος 1901—1902 ἀρχοῦνται τὴν 5 Σεπτεμβρίου καὶ λήγουσι τὴν 15 ἰδίου. Τὸ πρόγραμμα τοῦ Ὁδείου κατὰ τὸ ἀρχόμενον Σχολικὸν ἔτος περιλαμβάνει τὰ ἑξῆς μαθήματα: Κλειδοκύμβαλον, Βιολίον, Βιόλαν, Βιολοντσέλλον, Βαθύχορδον, Πλαγιάυλον, Εὐθύαυλον, Βαρύαυλον, Ὀξύδοον, Κέρας, Σάλπιγγα, Ὀλκωτὴν Σάλπιγγα, Τύμπανα.

Μονωδία, Χορωδία, Στοιχειώδη Θεωρία, Ἀρμονία, Ἀντίστιξιν, Σύνθεσιν, Ὁρχήστραν, Musique de Chambre. Ἐκ πρώτης ὄψεως ἀνάγνωσιν (prima vista), Ἀπαγγελίαν, Λυρικὴν, Χορόν, Εἰσακτικὴν, Γυμναστικὴν. Πάντα τ' ἀνωτέρω μαθήματα περιλαμβάνουσι Προκαταρκτικὴν, Κατωτέραν, Μέσιν καὶ Ἀνωτέραν Σχολὴν· τὸ δὲ διδάσκον προσωπικὸν σύγκειται ἀπὸ 35 Καθηγητῶν, Διδασκάλων καὶ Προγυμναστῶν.

Εἰς τὰ μαθήματα τῆς Χορωδίας γίνονται δεκτοὶ καὶ ἑκτακτοὶ μαθηταὶ μὴ ἀκολουθοῦντες ἄλλα μαθήματα. Ἐπίσης καὶ εἰς τὰς ἀσκήσεις τῆς Ὁρχήστρας ὁδοὶ ἔχουσιν ἱκανὰς δυνατότητας διὰ τὸ μάθημα τοῦτο.

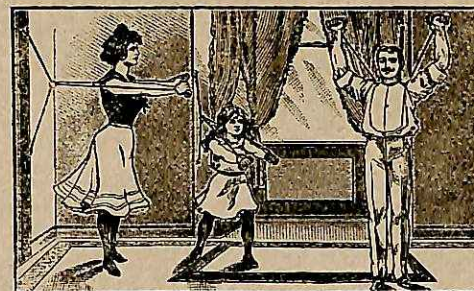
Πρὸς τοῦτοις ἐγγράφονται μαθηταὶ καὶ εἰς τὴν Σχολὴν τῶν Ἐρασιτεχνῶν, ὁδοὶ ἐπιθυμοῦσι νάκολουθήσωσιν ἐν ἧ καὶ πλείονα ἐκ τῶν εἰδικῶν μαθημάτων ἀνεῦ τῶν συναφῶν υποχρεωτικῶν.

Διὰ πᾶσαν περαιτέρω πληροφορίαν ἀπευθυντέον εἰς τὸ Γραφεῖον τοῦ Ὁδείου ἀπὸ τῆς 9—12 π. μ. καὶ 3—7 μ. μ.

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Ὁδείου
Γ. Ν. ΝΑΖΟΣ

ΜΕΘΟΔΙΚΗ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

ΑΝΕΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΥ

Τὸ γυμναστικὸν ὄργανον τοῦ περιωνύμου Ἀγγλοῦ ἀθλητοῦ Sandow.

Διὰ παῖδας, νέας, νέους, κυρίας, κυρίους καὶ ἀθλητῶν.

Ὁλόκληρον Γυμναστήριον σὲ σπῆτι σας.

Φωτοτυπικοὶ πίνακες δεικνύουσι τὴν ἀκριβῆ τῶν ἀσκήσεων ἐκτέλεσιν.

Τὸ ἀπλούστερον, φυσικώτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον μέσον διὰ νὰ ἔχετε πάντα ὑγίαν λαμπρὰν καὶ δόξα εὐμελὲς, κανονικὸν, εὐσταθὲς καὶ ῥωμαλαῖον.

Τὸ γνωστὸν, τῶν κυνηγετικῶν καὶ πολεμικῶν εἰδῶν, κατὰστημα Ρότσιλδ πωλεῖ ἀντὶ δρ. 40 ἑκαστον καὶ ἀποδεύλλει παντοῦ ταῦτα ἐλεύθερα ταχυδρομικῶν τελῶν.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ "ΕΣΤΙΑΣ"

Ι. Δ. ΚΟΛΛΑΡΟΥ

ΑΘΗΝΑΙ—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 44

* ΟΛΑ ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΒΙΒΛΙΑ *

ΜΑΡΜΑΡΟΓΛΥΦΕΙΟΝ Η ΕΡΓΑΝΗ ΑΘΗΝΑ

ΑΔΕΛΦΩΝ Ι. ΚΑΙ Α. ΚΟΤΖΑΜΑΝΗ

Μεγάλη συλλογὴ Θερμαστῶν ἐκ λευκῶν καὶ χρωματιστῶν μαρμάρων.

Ἀποθήκη σχιστῶν μαρμάρων δι' ἐπιπλα, πλακοστρώσεις κ.λ.π. τοῦ ἀτμοκινήτου ἐργοστασίου των. Ἐκτελεῖται πᾶσα μαρμαρικὴ ἐργασία.

ΟΔΟΣ Γ' ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ ΑΡΙΘ. 28

ΕΘΝΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Συνδρομὴ ἑτησία προπληρωτέα: Ἑσωτερικοῦ δρ. 7 (διὰ τοὺς διδασκάλους δρ. 5). Ἑξωτερικοῦ φρ. χρ. 8 (διὰ τοὺς διδασκάλους φρ. χρ. 5). Αἰτήσεις ἀπευθύνονται πρὸς τὸν ἐκδότην, ὁδὸς Παρθεναγωγείου 16, διὰ συστημένης ἐπιστολῆς.

ΔΑΝΕΙΣΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΑΘΗΝΩΝ

ΥΠΟ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΝ

ΤΗΣ Α. Β. Υ. ΤΗΣ ΠΡΙΓΚΙΠΙΣΣΗΣ ΣΟΦΙΑΣ

ΟΔΟΣ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ 18

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΗΣ: Ἀθηνῶν ἐνὸς μηνὸς δρ. 3, τοιμηνίας δρ. 8, ἑξαμηνίας δρ. 15, ἐνὸς ἔτους δρ. 25. Ἐπαρχιῶν ἑξαμηνίας δρ. 25, ἐνὸς ἔτους δρ. 40.

Κ. ΜΠΕΡΙΓΓΕΡ

ΦΩΤΟΓΡΑΦΟΣ ΤΗΣ ΑΥΛΗΣ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ ΚΑΙ ΝΙΚΗΣ

ΕΚΔΟΣΕΙΣ Π. Δ. ΣΑΚΕΛΛΑΡΙΟΥ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΛΕΞΙΚΑ

ΑΠΑΝΤΑ ΕΠΙ ΑΡΙΣΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ ΤΥΠΩΜΕΝΑ

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛ. ΓΛΩΣΣΗΣ ὑπὸ Α. Α. Σακελλαρίου Τόμοι 3	σελ.	4400	δρ.	48
ΛΑΤΙΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου	»	780	»	10
ΕΛΛΗΝΟΛΑΤΙΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ε. Δ. Τσακαλώτου	»	872	»	12
ΟΜΗΡΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Δ. Ι. Ὀλυμπίου	»	360	»	9
ΓΑΛΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κομποπούλου	»	1087	»	10
ΕΛΛΗΝΟΓΑΛΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ν. Κομποπούλου	»	1100	»	10
ΑΓΓΛΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου	»	1087	»	11
ΕΛΛΗΝΟΑΓΓΛΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Ι. Πεοβάνογλου	»	1000	»	11
ΓΕΡΜΑΝΟΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Α. Ν. Γιάνναρη	»	1146	»	11
ΕΛΛΗΝΟΓΕΡΜΑΝΙΚΟΝ ΛΕΞΙΚΟΝ ὑπὸ Γ. Ρουσοπούλου	»	1080	»	12

Εὐρίσκονται ἐν τοῖς κυριωτέροις βιβλιοπωλείοις καὶ ἐν τῷ βιβλιοπωλείῳ
Π. Δ. Σακελλαρίου, ὁδὸς Λυκούργου 8.

ΤΡΑΠΕΖΑ ΕΜΠΕΔΟΚΛΕΟΥΣ

ΤΜΗΜΑ ΤΡΑΠΕΖΙΚΟΝ

ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ. Ἐκδόσεις ἐπιταγῶν ἐπὶ τοῦ Ἐξωτερικοῦ.— Ἀγοραπωλησίαι συναλλαγματικῶν, ἐπιταγῶν, χρυσοῦ, ξένων τραπεζικῶν γραμματίων καὶ τίτλων.

ΕΙΣΠΡΑΞΕΙΣ συναλλαγματικῶν, τίτλων καὶ τοχομεριδίων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ.

ΔΑΝΕΙΑ. Προκαταβολαὶ ἐπὶ τίτλων. Λογαριασμοὶ τρεχοῦμενοι.

ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ:

3 1/2	ἐτησίως,	ἀπόδοσις	εἰς	πρώτην ἀναζήτησιν.
4	»	»	μετὰ	ἓνα μῆνα.
4 1/2	»	»	»	τρεις μῆνας.
5	»	»	»	ἕξ μῆνας.
5 1/2	»	»	»	ἐν ἔτος καὶ πλέον.

ΤΜΗΜΑ ΑΠΟΤΑΜΙΕΥΣΕΩΣ

Πώλησις πάσης λαχειοφόρου ὁμολογίας εἰς μηνιαίας δόσεις, μετὰ τὴν τύχην ὑπὲρ τοῦ ἀγοραστοῦ ἀπὸ τῆς καταβολῆς τῆς πρώτης δόσεως.

ΤΜΗΜΑ ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ

Ἀγοραπωλησίαι τίτλων ἐνταῦθα καὶ ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐπὶ ἀπλῇ μεσιτείᾳ.

ΤΜΗΜΑ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΙ ΕΜΠΟΡΙΚΑΙ. Προμήθεια παντὸς εἶδους ἐμπορευμάτων, μηχανῶν κλπ. ὑπὸ συμφέροντας ὁρους, μετρητοῖς καὶ ἐπὶ προθεσμίᾳ.

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΟΙΚΩΝ.

ΑΠΟΘΗΚΑΙ. Ἐμπορεύματα ἐν παρακαταθήκῃ. Δειγματολόγιον.

ΔΕΡΜΑΤΑ Βυρσοδεψείου Μοσχάτου.

ΑΝΘΟΠΩΛΕΙΟΝ

Κ. ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ

33—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—33

ΖΩΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΥΠΟΔΗΜΑΤΟΠΟΙΟΣ

ΤΗΣ Α. Μ. ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΣΣΗΣ

ΤΙΜΗΘΕΙΣ ΔΙ' ΟΚΤΩ ΒΡΑΒΕΙΩΝ

60—ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ—60

ΑΘΗΝΑΙ

ΧΑΡΤΟΠΩΛΕΙΟΝ

ΠΑΛΛΗ & ΚΟΤΖΙΑ

ΟΔΟΣ ΕΡΜΟΥ—ΑΘΗΝΑΙ

Πλούτος γραφικῆς ὕλης.— Ἐντυπα καὶ ἐπισκεπτήρια καλλιτεχνικά.— Ἐργοστάσιον φακέλλων τέλειον.— Χάρτης τυπογραφικὸς λευκὸς καὶ ἐξωφύλλων παντὸς εἶδους καὶ ποιότητος.

Ἐφθονία, Ταχύτης, ἀκρίβεια.

ΦΑΡΜΑΚΕΜΠΟΡΕΙΟΝ Α. ΛΟΥΡΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Ὅλας εὐρωπαϊκῶς κατηρτισμένον, ἐνήμερον δι' ὅλας τὰς νεωτέρας ἱατρικὰς ἀπαιτήσεις, πλουσιώτατον εἰς φάρμακα Γαλλικῆς καὶ Ἀγγλικῆς προελεύσεως. Πλήρες οὐροχημεῖον καὶ μικροβιολογικὸν ἐργαστήριον.